VLAAMS NATIONAAL WEEKBLAD

WIJ

VRIJDAG 24 APRIL '92

37e JAARGANG • NR.17 • 33 fr.

VOOR DE AARDIGHEID

AANBEVOLEN HUIZEN

N.V. BERT Cars en Trucks
Assesteenweg 101-103 Tel.: 02/582.13.12
TERNAT 02/582.04.10
Verdeler
VOLKSWAGEN - AUDI - PORSCHE 944
Diensten: verhuring lange termijn: D'IETEREN LEASE
Depannage dag en nacht - tel. 02/452.67.26
Personenwagens, vrachtwagens en carrosserie

Houtzagerij
DE ROOSE N.V.
Algemene hout- en platenhandel
Schaverij
AFD. NINOVE - 9400
Steenweg naar Aalst 496
Tel.: 053-66.83.86
AFD.: OKEGEM - 9471
Leopoldstraat 114
Tel.: 054-33.17.51
054-33.11.49

Kostuums naar maat
HERENKLEDING
Vermees
Steenhouwersvest, 52
ANTWERPEN

BLOEMEN ROUWKRANSEN
BRUIDSTUILEN
ZAALVERSIERING
PETRA P.V.B.A.
HEIHOEFSEWEG 1
2520 EDEGEM
Tel.: 03/457.23.89

D.H. cv. **DELILLE Jan**
D.D.H. Verzekeringen & Hypoteken
Kempenstraat 3, 3590 Diepenbeek
Grotestraat 83, 3631 Maasmechelen
Tel.: 011/32.49.86/81.46.25
011/76.49.33

Adverteren in WIJ rendeert
02/219.49.30
Probeer eens!

PROMO PUZZLE
Kies zelf het onderwerp van uw puzzel
Daniël Cortier
Tel. 02/428.69.84
Fax 02/425.98.86

FRANSSENS OPTIEK:
Silhouette
Marwitz
Rodenstock
Herentalsebaan 340, 2100 Deurne
Tel. 03-321.08.96
Kerkstraat 44, Antwerpen
Tel. 03-235.64.75

nv de winne-fabrisac
migrostraat 128
B 9200 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16
drukkerij
typo - offset - repro
enveloppen - rx enveloppen
kettingformulieren
boekdruk - direct mail

DE VRIESE woonverlichting
baron ruzettelaan 78
8310 brugge 4
baan brugge-oostkamp
050/35 74 04

N.V. ZAKENKANTOOR HERMAN STEENHOUDT
1 STATIONSPLEIN,
9500 GERAARDSBERGEN
Tel. (054) 41 30 44
Woonkrediet steeds iets beter!

PVBA
J. BORREMANS-COCK & KINDEREN
Algemene Bouwondernemingen
Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89
Wij bouwen voor u sleutel op de deur

Freddy en Cecile Vermeersch-Vaesen
Sint-Aarnoutstraat 12
8211 Aartrijke-Zedelgem
☎ 050/20.08.50
algemene decoratiewerken — schilderen — behangen — vloerbekledingen — parket — louverdrape — luxaflex — ....

DE AARDE, ONZE ZORG

DE drift waarmee dezer dagen in moestuintjes wordt gelabeurd heeft nog weinig met ekonomische noodzaak te maken, maar veel met ons aller drang om huisgenoten (h)eerlijke groenten voor te zetten. En om, als alles meezit, met de nodige trots de overvloed met vrienden te delen en vice versa.

De eigen kleine tuin is best vergelijkbaar met de grote tuin die de aarde is. Beide geven ons een overvloed aan middelen om te leven, om van te genieten, beide zijn — als er verstandig mee omgesprongen wordt — haast onuitputtelijk. En toch kan het in beide gevallen behoorlijk fout lopen. Om tal van redenen verknoeien wij de boel, omdat wij steeds meer willen dan nodig. Het zou ons te ver leiden om hier uit de doeken te doen waarom onze drang naar steeds meer zo scherp staat.

Wie een eigen tuintje koestert is het niet om steeds meer te doen, maar om steeds beter; kwaliteit dus. Dat is een totaal andere instelling dan wat de propagandisten van de chemische indrustrie ons reeds jaren wijsmaken. ,,...wie groenten of vee kweekt voor de markt, heeft nooit genoeg. De kwaliteit van zijn produkten is voor hem slechts van belang voor zover dat de verkoop bevordert.'' zo stelt T. Vandervelde het in het verhelderend artikel *Schaarste en Overvloed* in het tijdschrift voor Filosofie (maart 1992).

En meteen zit je op het spanningsveld tussen kwaliteit en de rusteloze begeerte naar steeds meer macht ,,die slechts stopt met de dood''. En het artikel voegt er aan toe ,,In deze bezetenheid om de vermenigvuldiging der middelen, gaan de doeleinden — de kwaliteit van het leven, de gebruikswaarde van de dingen, het zelfrespekt van de mens — onvermijdelijk teloor.''

Wij schrijven dit kommentaar op 22 april, de dag dat weredwijd de *Dag van de Aarde* wordt gehouden. Met onze aarde is het als met ons tuintje, wij kunnen haar met liefde bewerken en genieten van haar rijkdom of haar verder uitbuiten. Is men met dit laatste bezig?

Deze kwalijke gang van zaken is niet van vandaag, maar is met de opeenvolgende industriële en wetenschappelijke revoluties in een stroomversnelling gekomen. Deze hebben gezorgd voor het verstoren van het evenwicht tussen wat nodig is om van het leven te genieten en het heersen over mensen en middelen. Hoefde het in bezit nemen van de Amerika's gepaard te gaan met de vernietiging van de oorspronkelijke bevolkingsgroepen? En de plundering van de bodemrijkdom? Ja, als men slechts macht en rijkdom beoogt. Neen, als men kultuur en vrede wil uitwisselen. De grootmachten hebben uit dit avontuur niets geleerd. In vorige en deze eeuw werd en wordt de vernietiging van volkeren en kulturen in Amerika en elders overgedaan.

Het is onze overtuiging dat van uit groene hoek te weinig de nadruk gelegd wordt op het samengaan van milieu- en kultuurkrisis. De aarde is één samenhang waarbinnen elk levend wezen een rol heeft, de toekomst voor elk van deze wezens ziet er beroerd uit wanneer de mens ,,de slimste van de hoop''— de aarde als een schier onuitputtelijke mijn van grondstoffen blijft beschouwen.

De mens als ,,vrijbuiter'', zoals de geleerden hem noemen, doet maar op. Hij produceert, niet omdat dat nodig is maar om er zelf beter van te worden, of liever zijn/haar bankrekening. En niet omdat het nodig is. De reklameindustrie zorgt er wel voor dat al het overbodige de nodige kopers/verbruikers vindt.

Een milieukrisis, omdat de mens van het eerste en oudste kultuurgegeven, de natuur, vervreemd is. De zorg om dit gemeenschappelijke erfdoel is er niet meer. Wij hebben het via vorige generaties kado gekregen maar het, omdat wij aan andere waarden voorrang gaven, verwaarloosd en in vele gevallen vernietigd. Waar haalt de (groot-)industrie het recht om de natuur, het erfdeel van ons allen, straffeloos te vernietigen? Aldus eigent zij zich schaamteloos een gemeenschappelijk goed toe.

Tegenover dit alles staat de diskussie van de tewerkstelling. Inderdaad een enorm probleem, dat slechts een oplossing kan vinden wanneer de waarden beter omschreven worden. Wat voor zin heeft het dat wij, de huidige generatie, het goed heeft als dat ten koste moet van vernieting? Aan het nauwkeurig afwegen van de voor- en nadelen, de kosten-baten, van het ekonomisch belang zal in de toekomst meer aandacht moeten besteed worden. Is het vellen van grote delen regenwoud ook op lange termijn lonend?

Als het juist is dat wanneer wij aan hetzelfde tempo energie blijven verbruiken de aarde viermaal meer grondstoffen zou moeten bevatten, wordt het dan geen tijd dat over het energiegebruik wordt nagedacht?

Iedereen van ons heeft de plicht zich te bezinnen over zijn bijdrage tot het vrijwaren van het gemeenschappelijk goed. Door ouders en door kinderen zijn wij verbonden met de keten van generaties. Als men gekregen heeft, is het dan niet vanzelfsprekend dat men ook doorgeeft? Kan dat nog wel met de wereld waarin wij leven?

De *Dag van de Aarde* is meer dan een georganiseerde natuurwandeling of een ornitologische uitstap, het is een bezinning over de maatschappij die wij wensen. Wie geen zier geeft om het gemeenschappelijk erfgoed en zich slechts betrokken voelt bij zijn eigen territorium heeft geen boodschap aan het gemeenschappelijke goed dat de natuur is. Voor hem is de zorg om de aarde dan ook geen punt. Maar wat is dan de waarde van het leven en van het doorgeven van het leven?

Is een Dag van de Aarde ook een *politiek probleem*? Wij menen dat het ook de zorg van de overheid is, omdat zij die het goede voor de gemeenschap beoogt de vrijbuiters onder ons aan banden moet leggen. In een demokratie moet eigenbelang plaats ruimen voor gemeenschappelijk goed. Op al de terreinen waar de overheid tussenbeide komt moet zij dit goed beschermen en haar burgers de zorg voor dit gemeenschappelijk erfdeel aanleren en doen eerbiedigen.

Maurits Van Liedekerke

INHOUD

WIJ

Vlaams-Nationaal
Weekblad

Uitgave van het Vlaams Pers-, Radio- en TV-instituut v.z.w.

Hoofdredakteur:
Maurits Van Liedekerke

Redakteuren:
Tom Serkeyn
Peter Dejaegher
Toon Van Overstraeten

Sekretariaat:
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen, publiciteit en redaktie op prk. 000-0171139-31 van **WIJ**, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel (Tel. 02/219.49.30). Telefax: 02/217.35.10.

Jaarabonnement	**1.200 fr.**
Halfjaarlijks	**700 fr.**
Driemaandelijks	**400 fr.**
Los nummer	**33 fr.**

Verantw. uitgever:
Jaak Gabriëls,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel

Reklame:
Karel Severs, tel. 02/219.49.30, toestel 231 ('s voormiddags) of privé, Alsembergsesteenweg 797, 1653 Dworp.
Tel. 02/380.04.78.

7 De Waalse publicist en uitgever José Fontaine start met een nieuw maandblad: République. Een blad voor echte republikeinen?

9 De konferentie over het Midden-Oosten wacht op de Israëlische verkiezingen van juni aanstaande.

10 Interkommunales zijn nuttige instellingen. Ze leveren gas, water, elektriciteit, kabeltelevisie, halen huisvuil op, en doen nog veel meer. Maar aan de demokratische kontrole op hun werking schort wel wat.

11 Twee Sociale Zekerheidspecialisten werkten een Europees SZ-model uit. Ze noemden het de Dertiende Staat.

13 Paula D'Hondt richtte de schijnwerper op de kulturele zelforganizaties van migranten.

15 Deze week vonden overal ter wereld evenementen plaats in het kader van de Dag van de Aarde. De toestand van onze planeet is kritiek, zeggen de aktievoerders.

18 In het tweede deel van onze Kroatië-reportage wordt een beeld geschetst van het leed dat eigen is aan elke oorlog: de vluchtelingenkampen, de overvolle ziekenhuizen met een tekort aan medisch materiaal, de kapotgeschoten woningen.

RED DE AARDE !

20 Nelly Maes bezocht als lid van een Vlaamse parlementaire delegatie Zuid-Afrika.

25 Elk jaar vormt Bologna de trefplaats voor uitgevers van kinderboeken uit de hele wereld.

26 "Al mijn illusies bloeien" van Eric Defoort werd bekroond met de prijs voor de beste biografie.

27 Leo Tindemans schreef een knap divertimento over de ministeriële verantwoordelijkheid.

28 Dirk De Wolf won Luik-Bastenaken-Luik. De wereld zag nog eens een echte Flandrien aan het werk.

42 Raakt Zaïre ooit nog uit het slop? Lamoraal somt de voorwaarden op.

(omslagfoto R. Szommer)

ZIEKENFONDS

In een interview met *De Morgen* zegt de algemene sekretaris van de Socialististische Mutualiteiten *Guy Peeters* dat ziekenfondsen nodig blijven. Hij laat wel in het midden of de kleurziekenfondsen in 2010 nog zullen bestaan. Peeters vindt overigens de kritiek op de ziekenfondsen en zuilen *dikke flauwe kul*. De SM-baas geeft toe dat de tijd dat de mensen zeven dagen op zeven in dezelfde zuil rondliepen voorbij is. Maar *men heeft een ziekenfonds nodig als er problemen zijn. Informatie, gezondheidsvoorlichting, patiëntenrechten, bijstand,... Ik probeer sinds 4 jaar daar de klemtonen te leggen. Mutualiteiten zijn dus nodig.*

Er werd wel eens gesteld dat het vooral de vakbonden en de mutualiteiten waren die de blauwrode anti-CVP-formatiepoging van Verhofstadt hebben doen mislukken. Peeters noemt dit onzin. *Het is niet door mij of Mia de Vits* (red. de ABVV-leidster) *dat die koalitie er niet gekomen is. Daar hebben de politici zelf voor gezorgd.*

De SM-baas vindt verder dat hij zich niet heeft te moeien in het debat over de herverkaveling van de politieke partijen. *Wij moeten nadien zien hoe wij ons situeren.* Op de volgende regel reeds kan Peeters het toch niet laten zich te moeien. *Vraag me niet om mijn adrenaline te laten opborrelen voor een al op een sisser uitgelopen flirt tussen Gabriëls en Verhofstadt.*

Volgens Peeters is wat er gaat gebeuren in het ACW strategisch het enige dat echt telt. Hij vindt dat de kloof tussen de penetratie van het ACW en het elektorale bereik van de CVP nu toch wel heel groot is geworden. En de tweede bepalende faktor is hoe ACV en ABVV zich zullen gedragen, meent Peeters, die trouwens vaststelt dat de relaties tussen de twee grote vakbonden op dit ogenblik zeer goed zijn. En Peeters ziet zichzelf met *Rombouts* (red. de ACW-leider) wel binnen eenzelfde *sociaal bewegingsprojekt funktioneren*.

Kritiek op de zuilen flauwe kul?

ILLEGAAL

Men hoort nu al zolang zeggen dat de overheid de strijd zal aanbinden tegen de illegale vreemdelingen. De bestraffing van werkgevers die deze illegalen tewerkstellen wordt hierbij als een prioriteit beschouwd. Sommigen noemen deze illegale tewerkstelling in bepaalde gevallen zelfs een verkapte vorm van slavernij. De werkgever die illegale werknemers in dienst heeft, is immers niet gebonden aan minimumlonen, arbeidsuren of andere kontraktuele bepalingen die de werknemer beschermen. De werkgever moet dan bovendien geen sociale lasten betalen. Wie illegaal het land binnenkomt, heeft echter vaak geen andere keuze dan dergelijke onmenselijke jobs aan te nemen.

De *Gazet van Antwerpen* citeerde schokkende cijfers uit het Jaarverslag van de Dienst Vreemdelingenzaken over de bestraffing van werkgevers van illegalen. In 1990 hebben welgeteld drie werkgevers de kosten moeten betalen voor de repatriëring van illegalen die ze tewerkstelden. Het totale bedrag bedroeg 99.180 fr. Het verslag van '91 is nog niet klaar.

In haar tweede rapport had migrantenkommissaris *Paula D'Hondt* reeds geschreven dat de bedragen van de boetes voor werkgevers met illegale werknemers niet opwegen tegen wat kan worden bespaard op lonen en sociale bijdragen. De kans om betrapt te worden blijkt bovendien zeer klein. Slechts 164 adjunkt-inspekteurs moeten meer dan 200.000 bedrijven kontroleren op de sociale wetten. Het is onmogelijk om alle restaurants zelfs maar éénmaal per jaar te kontroleren. En dan klagen de inspekteurs er nog over dat de parketten werkgevers van illegalen nauwelijks vervolgen.

Illegale arbeiders vindt men vooral terug in de bouw, de tekstiel en de tuinbouw. Deze laatste sektor vroeg onlangs aan de overheid toestemming om een beperkt aantal buitenlandse werknemers in te voeren. Buitenlandse werknemers zouden het laatste redmiddel voor die sektor vormen om de konkurrentie met de lage loonlanden te blijven weerstaan.

De grootste en laatste wereldtentoonstelling van deze eeuw opende op paasmaandag in het Spaanse Sevilla feestelijk z'n deuren. 5.000 duiven en talloze balonnen waaraan de vlaggetjes van de deelnemende landen bengelden werden de lucht ingelaten. Er nemen 110 deelnemers uit de vijf kontinenten en 23 internationale organizaties deel. Men verwacht dat na de sluitingsdag op 12 oktober, de verjaardag van de ontdekking van Amerika door Colombus 500 jaar geleden, 18 miljoen bezoekers de expo bezocht zullen hebben. Tegen de verwachtingen in geraakte het Belgisch paviljoen, waaraan een prijskaartje hangt van 1 miljard frank, toch op tijd klaar.
De Spaanse koning Juan Carlos zei in de openingstoespraak dat de tentoonstelling in Sevilla een beeld zal geven van de verscheidenheid en rijkdom van kulturen, van de kreatieve geest, respekt en verdraagzaamheid van de mens. In zijn speech wees de Spaanse premier Gonzales op de stabilizering van de Spaanse demokratie, op de modernizering van het land en de verhoging van de welstand. Zondagavond had de politie het vuur geopend op manifestanten die tegen de herdenking van de 500ste verjaardag van de ontdekking van Amerika door Colombus protesteerden. Er vielen enkele zwaargewonden.
(foto ap)

LEEUWEN VOOR DE WOLF

De Vlaming *Dirk De Wolf* won zoals iedereen wel vernomen heeft de wielerklassieker Luik-Bastenaken-Luik (zie hierover onze sportrubriek). Minder bekend is dat naar aanleiding hiervan de straat waar de ouders van Dirk wonen getooid werd met leeuwenvlaggen. Vader *Frans De Wolf* en moeder *Elly De Plecker* zijn sedert 25 jaar lid van de Volksunie-afdeling Sint-Katharina-Lombeek (Ternat). Namens de redaktie wensen we Dirk en zijn ouders een dikke proficiat voor de schitterende overwinning!

DIALOOG

Deze week vond (helaas te laat om er reeds in dit nummer over te berichten) de tweede plenaire vergadering plaats van de dialoog. De bedoeling was de 41 deelnemers (4 per partij plus premier *Dehaene*) te verdelen over vijf werkgroepen en met de echte onderhandelingen te beginnen.

Zoals we eerder al schreven worden de tema's die tijdens deze dialoog ter sprake gebracht zullen worden onderverdeeld in deze werkgroepen (zie WIJ nr. 15). Een stuurgroep koördineert de werkzaamheden. Omdat de PVV na het intrekken van de Anselme-taks weer wil meespelen, moest de stuurgroep eerst de afspraken die vorige keer al gemaakt werden opnieuw bekrachtigen. Volgens bepaalde bronnen zou het ook de bedoeling zijn om elke partij een (ko-)voorzittersschap van een werkgroep aan te bieden. Dat komt mooi uit, aangezien tien partijen aan de dialoog deelnemen en er vijf werkgroepen zijn.

Verwacht wordt dat de ene werkgroep sneller rezultaat zal boeken dan de andere. Nochtans kan er geen akkoord bestaan over delen wanneer er geen akkoord bestaat over het geheel. Een akkoord over het geheel belooft vooral een rekenwerkje te worden om een tweederde meerderheid te vinden.

AARDBEVING

De aardbeving die vorige week de Vlamingen uit de slaap der rechtvaardigen schudde, krijgt misschien toch nog een staartje. VU-voorzitter *Jaak Gabriëls*, zoals bekend tevens burgemeester van het Limburgse Bree, dient in de Kamer een voorstel van rezolutie in om de opgelopen schade ten gevolge van de beving te laten vergoeden door het Rampenfonds.

De meeste verzekeringen dekken immers de schade veroorzaakt door aardbevingen niet. Daarom vormt de schok voor de getroffenen vaak een echte ramp. Vooral in Limburg zouden nogal wat Vlamingen schade geleden hebben.

GRIMBERGEN

De Vlaamse Verkeersminister *Sauwens* liet op goede vrijdag het vliegveld van Grimbergen sluiten. Volgens de minister is dit het logische uitvloeisel van het verstrijken van de schorsingstermijn ingevolge het ontbreken van konsensus in het Overlegkomitee regering-eksekutieven. Sauwens legde daarmee het nieuwe beroep van de Brusselse gewestministers *Thys* en *Picqué* wegens „schending van de hoofdstedelijke belangen" naast zich neer. Volgens de VU-minister in de Vlaamse regering gaat het niet op om twee keer beroep aan te tekenen tegen eenzelfde beslissing. Daardoor wilde men de procedure rekken.

Toen Sauwens op 11 september '91 besloot Grimbergen op 2 januari te sluiten wegens het eksploitatietekort en de milieuhinder tekende het Brussels gewest beroep aan. De beslissing van Sauwens werd hierdoor automatisch geschorst en het meningsverschil over Grimbergen belandde op de tafel van het Overlegkomitee regering-eksekutieven.

Verleden week verstreek de schorsingstermijn zonder dat het overlegkomitee een konsensus bereikte. Het hoofdstedelijk gewest (twee Franstalige gewestministers) maakte het dossier daarop voor de tweede keer aanhangig bij het overlegkomitee. Maar Sauwens liet zich hierdoor niet vangen. De minister benadrukte dat de overlegprocedure niet kan leiden tot een blokkering van de zaak.

Aktievoerders van Greenpeace blokkeerden de lozingspijp in Mol waarmee Belgoprocess licht radioaktief afval loost in de Nete. De pijp werd vakkundig met een dichtingskussen, sneldrogend cement en een metalen plaat afgesloten. Belgoprocess behandelt de afvalwaters van het SCK, Euratom-Geel, FBFC en Belgonucleaire. Het bedrijf beschikt over nationale en gewestelijke lozingsvergunningen en zegt dat de lozingen beantwoorden aan de normen voor stralingsbeperking. Greenpeace wijst er daarentegen op dat het water dat Belgoprocess loost radio-isotopen als plutonium en americium bevat die duizenden jaren kankerverwekkend blijven en zich ophopen in de rivierbedding. (foto vum)

INTERPOL

VU-kamerlid *Hugo Coveliers* wenst wat klaarheid te verkrijgen in de duistere hoekjes van *Interpol*, de organizatie voor interntionale politiesamenwerking. Coveliers vroeg minister van Buitenlandse Zaken *Claes* om onze ambassadeur bij de Verenigde Naties, *Paul Noterdaeme*, daarover wat vragen te laten stellen.

Volgens het Antwerpse kamerlid is Interpol een privévereniging waarvan de statuten en aktiviteiten nogal wat vragen doen rijzen omdat er geen demokratische kontrole over mogelijk is. In de Verenigde Staten leverde ook de politie-organizatie Nacop hevige kritiek op Interpol. Nacop zegt vlakaf dat de aktiviteiten van Interpol in strijd zijn met het VN-handvest en een onderzoek van de VN vergen.

■ **Op een perskonferentie stelde Bert Anciaux zich kandidaat voor het voorzittersschap van de Volksunie. Daarmee is hij de eerste die zich als kandidaat kenbaar maakt om *Jaak Gabriëls*, die statutair niet meer herkozen kan worden, op te volgen.**

■ **De laatste unitaire liberale voorzitter, Pierre Descamps, is overleden. Eerder al gaven de socialistische *Jos Van Eynde* en de katolieke *Robert Houben* de geest.**

■ **Ook in Groot-Brittannië wordt gerouwd. Daar overleed op 67-jarige leeftijd de komiek Benny Hill voor zijn televisietoestel.**

■ **De twee koninklijke besluiten die de stormschade van begin 1990 erkennen als het gevolg van een algemene ramp, zijn deze week eindelijk gepubliceerd in het staatsblad. Zonder deze besluiten kan geen enkel schadedossier afgesloten worden.**

■ **Sedert *Dirk Frimout* een „nationale held" werd, beginnen ook politici zich voor hem te interesseren. Het PVV-kamerlid *Platteau* vroeg aan minister van Wetenschapsbeleid *Dehousse* of de astronaut in de bevoegde kamerkommissie mocht komen praten over zijn ervaringen in de ruimte. Dehousse stemde meteen in. 't Is te hopen dat Frimout dit als Vlaming in het Nederlands doet, en niet in 't Frans of Engels, zoals de minister van Wetenschapsbeleid in zijn regeringsmededeling.**

■ **Het leger kampt met problemen bij de rekrutering van kandidaat-parakommando's. Steeds minder jongens lijken te verleiden om deze zware (en langere) vorm van dienstplicht te kiezen. Daarom besloot de legerleiding de lat voor de para's lager te leggen. Naar verluidt wordt o.m. overwogen om de kandidaat-para's gedurende de eerste maand van hun opleiding vrij te stellen van het dragen van legerbottines...**

■ **Eén jaar nadat de Prins Filip plechtig gedoopt werd, gaat hij eindelijk ook varen. Maandag verlaat het schip de scheepswerven. Indien ditmaal alle problemen van de baan zijn, kan het schip op 14 mei in dienst komen op de lijn Oostende-Dover.**

REPUBLIQUE BEOOGT NIET METEEN REPUBLIEK

In de geschiedenis van dit land zijn het vooral kommunisten en socialisten geweest die de republiek als staatsvorm propageerden. In 1790 was er ooit nog eens een *Republiek der Verenigde Nederlandse Staten* geweest, maar dat avontuur was van biezonder korte duur. In de jongste geschiedenis was er de *Vive La République*-kreet door Julien Lahaut tijdens de eedaflegging van Boudewijn, het Waalse kommunistische kamerlid werd twee dagen, 18 augustus 1950, vermoord.

In de voorbije decennia bestond er ook nog de *Vlaamse Republikeinse Beweging* van Piet De Pauw, maar van een republikeinse traditie kan men bezwaarlijk spreken.

Onlangs werd te Namen het maandblad *République* voorgesteld, uitgever is de Waalse publicist *José Fontaine*. De Vlaamse pers was afwezig, toch werken er ook Vlamingen mee aan dit vierbladig tijdschrift. Aan Fontaine de vraag naar het waarom van République.

■ Is République een nieuwe aanklacht tegen de monarchie?

„Ja en neen. Ja, omdat elke monarchistische staatsvorm haaks staat op een moderne, demokratische maatschappij. Neen, omdat wij met ons maandblad veel meer bedoelen dan een institutionele aanklacht. République is op de eerste plaats een bescheiden poging om het oorspronkelijke principe van de pers in eer te herstellen: een forum bieden voor een publiek debat."

■ Maar wat beoogt U dan met de uitgave?

„Eigenlijk streven wij drie doelen na. In de 18de, 19de eeuw, de prille periode van de westerse demokratieën, ontstond de vrije pers met als eerste bestaansreden: het organiseren van het openbaar debat. In Parijs b.v. bestonden er in 1848 niet minder dan 200 dagbladen.

De vrije pers was en is niet los te maken van het principe van de vrije meningsuiting en dus ook van de demokratie. Het ekonomische aspekt werd als een niet te ontlopen hindernis beschouwd, ook een dagblad heeft centen nodig. Die moesten van de lezers komen want reklame-inkomsten waren er niet. Vanaf 1850 komt daar verandering in, een dagblad moest op de eerste plaats een winstgevende onderneming zijn. Het openbaar debat verdween aldus naar de achtergrond, de opiniepers volgde. Vandaag is het Amerikaanse CNN hiervan zowat de karikatuur geworden.

Met République willen wij het oorspronkelijke opzet van de geschreven pers opnieuw leven in blazen."

José Fontaine: ''Natuurlijk stellen wij de monarchie in vraag''. (foto VUM)

■ Maar daarmee heeft U nog niet over de inhoud gesproken.

„Natuurlijk stellen wij de monarchie in vraag, maar opgepast. Deze in-vraag-stelling houdt niet noodzakelijk de eis voor een Waalse of Belgische republiek in. Ons tijdschrift kaart eerder een filosofisch koncept dan wel een institutioneel gegeven aan. Het verwijst naar de beginselen van de Franse revolutie: mensenrechten, demokratie, vrijheid. Het is ons eerder om een maatschappijvisie dan om een politiek regime te doen.

Een derde doel dat wij met République beogen is een andere invulling van Europa. Tegen het Europa van de technokraten en de kapitalisten willen wij een Europa van sociale strijd, van humanistische kultuur en van vernieuwd socialisme. Een beetje tegen de mode van vandaag in zouden wij willen pleiten voor de grote kulturen: de Franse en de Duitse. Wij vrezen dat de aangroeiende macht van het Europa van de regio's deze op den duur zou kunnen vernietigen.

Ik besef dat zo'n uitspraak zowel bij Vlaamse als bij Waalse regionalisten voor ongenoegen en diskussie zal zorgen!"

Ondertussen is het eerste nummer van République verschenen. In navolging van *De Kroon Ontbloot* (uitg. Kritak) en *Les faces cachées de la monarchie* (Toudi) is het maandblad een regelrechte aanval tegen de koninklijke lobby die het ekonomische, kulturele en sociaal-politieke reilen en zeilen van dit land zeer sterk beïnvloedt.

Aan het eerste nummer werken ook de Vlamingen *Johan Anthierens* en *Geert Wouters* mee. Enkele tientallen Vlaamse „republikeinen"lieten zich reeds als abonnee inschrijven, deelt de uitgever mee.

— République, maandblad. Uitg. La Wallonie Républicaine, Fabiolalaan 37 te 7850 Edingen. 1000 fr. op rek 001-2536511-37.

PERSSPIEGEL

Minder verschenen en weinig vaste tema's in de pers maakten het een perssprokkelaar niet gemakkelijk deze week. Met de regering op vakantie bleven de partijen een geliefd onderwerp. De naebbing ook van het begin van het gesprek van volk tot volk en ook de castagnetten van Sevilla klonken door tot in de hoofdartikels. (W. Luyten)

HET VOLK

De kuren van minister-president Anselme als een nieuwe ,,tiende penning Alva'' tegen de Brusselse Vlamingen doen Luc Demullier doordenken in de richting van de ,,subnationaliteit''.

,,Bestaat er een alternatief? Het bestaat. Laat de Brusselaars de keuze maken tussen het Vlaams en Frans belastingsregime. De invoering van de subnationaliteit heeft het voordeel een zuiver sisteem te zijn, dat de Vlamingen in Brussel op termijn niet zal degraderen tot rechteloze belastingbetalers van de Franse gemeenschap. Een exodus van de Brusselse Vlamingen hoeft men niet te vrezen. Die zal er veeleer komen bij de 80/20-regeling.

En als er Franstalige Brusselaars zijn die om opportunistische redenen — lagere aanslagvoeten? — voor de Vlaamse gemeenschap kiezen, zullen ze er de gevolgen moeten bijpakken: hun geld zal voor de Vlaamse kas bestemd zijn. Franstaligen zenden trouwens nu reeds hun kinderen naar het kwalitatief hoogstaander Nederlandstalig onderwijs, zonder er voor te betalen.

Men moet maar één zaak in het oog houden: de keuze voor een subnationaliteit zal voor de betrokkene een definitieve keuze moeten zijn. Want elk opportunisme kent zijn grenzen.''

GAZET VAN ANTWERPEN

De uitspraak van Schiltz over de ruk voorwaarts naar Vlaamse onafhankelijkheid geeft Tastenhoye bedenkingen bij ,,de dialoog'' en de Volksunie.

,,Hugo Schiltz beseft dat. Hij voelt aan dat zijn partij, indien de dialoog niet tot de beoogde resultaten leidt, waarschijnlijk geen andere keuze meer heeft dan ook resoluut de weg van het separatisme in te slaan. Dat zou de enige manier kunnen blijken om de leegloop naar het Vlaams Blok af te remmen en de VU van de totale ondergang te redden. In die zin moet de strenge waarschuwing van Schiltz aan het adres van de Franstaligen worden begrepen. Als in juni de jonge Bert Anciaux, een nationalist van de ,,zuivere'' lijn, in opvolging van Jaak Gabriëls tot nieuwe partijvoorzitter zou worden verkozen — en die kans is heel reëel — dan zal de VU opnieuw een hardere nationalistische koers gaan varen. Ook dat weet Schiltz.

Aan Vlaamse kant kan de VU — en waarschijnlijk ook de PVV — dus moeilijk met minder genoegen nemen dan met het hele pakket, vervat in het Vlaamse regeerakkoord. Ook van een ,,fasering'' kan geen sprake meer zijn. De VU-leiding ziet dan immers de strop bengelen aan de galg van haar basis. En de PVV heeft er in de gegeven omstandigheden alle belang bij de harde Vlaamse kaart te trekken. Als de dialoog van volk tot volk wordt gesaboteerd en bijgevolg niets oplevert, dan zou hij paradoksaal genoeg wel eens ,,alles'' kunnen opleveren, want de ultieme boedelscheiding zou dan snel dichterbij kunnen komen. Is niets alles?''

HET LAATSTE NIEUWS

Onder de bedrieglijke slogan ,,weer alle macht aan de burger'' toont Verhofstadt waar het hem om gaat. ,,Zetels, zetels, zetels voor de PVV''. Van Vlaamse belangstelling geen spoor.

,,Guy Verhofstadt: ‚Dat is eenvoudig: zo sterk dat er geen meerderheid meer is van socialisten en kristendemokraten. We hebben dus zetels en nog eens zetels nodig om dat te bereiken. Ik denk niet dat dit dan ook zal leiden tot moeilijkheden in de eigen partij. Het moeilijkste wordt wellicht voldoende mensen te motiveren om alle plaatsen op de lijsten te bezetten. We zoeken immers mensen die bereid zijn om zich opnieuw te engageren. Vooral mensen die afgehaakt hebben. Wanneer? Nog voor de vakantie zal onze oproep in die zin gelanceerd worden. Bij de volgende verkiezingen moeten de vruchten geplukt worden.'

Werden reeds verruimngskandidaten gekontakteerd?

Guy Verhofstadt: ‚Heel wat mensen kwamen zich reeds spontaan aanbieden. Maar over kandidaten en plaatsen wordt pas in een volgende fase gepraat. Na het lanceren van onze oproep'.''

De Standaard

Het bulldozeroptreden van Dehaene maakt stukken in de CVP waar Dirk Achten blijft bij stilstaan.

,,Partijvoorzitter Herman Van Rompuy voelt zich gebruikt, gekontesteerd en in de steek gelaten. Over zijn lot wordt in september beslist. Dan roept de CVP een evaluatiekongres samen en wordt er opnieuw een voorzitter verkozen. Ook voor de premier is dat een kruciale vervaldatum. Zijn tijd van genade is dan definitief voorbij. Hij zal moeten aantonen dat de regering de beloften gestand doet en resultaten kan voorleggen.

Dehaenes eigen zwakke plek ligt in de eigen partij. Misschien besluit de premier dat de beste manier om door het wantrouwen te stoten de grote sprong voorwaarts is. Want wie in de eigen achterban durft een regering torpederen die de nek uitsteekt met een ambitieus en drastisch, maar erg omstreden saneringsplan? De strategie is niet zonder gevaar. Want de gedurfde grote sprong kan makkelijk ontaarden in een roekeloze vlucht voorwaarts.''

DE MORGEN

Bij het spektakel in Sevilla heeft Piet Piryns zijn ironische bedenkingen.

,,De Kanadese kultuurfilosoof Marshall McLuhan heeft zich vergist: de wereld is geen dorp, de wereld is een pretpark. Van Bobbejaanland tot Eurodisney tot Sevilla heersen vrijheid en blijheid. Wie bang is voor Mickey Mouse of zich stoort aan de megalomanie van de Expo '92 is een kankerpit of een intellektueel, of misschien zelfs allebei. Aktievoerders vragen zich af of het straatarme Andalusië (waar een kwart van de beroepsbevolking werkloos is) wel het juiste dekor is voor zoveel vlagvertoon — daar zijn het aktievoerders voor.

Beelden uit het bioskoopjoernaal in 1958. Op de Brusselse Leopold II-laan worden bomen geveld. ,,La nature recule devant le progrès'', zegt de begeleidende kommentaarstem van Belgavox. Er is sinds de Expo van '58 weinig veranderd: het geloof in de vooruitgang is ongeschonden, maar de televisieschermen zijn nog gigantischer geworden. Komt dat zien, komt dat zien: de Jumbotron! De Expo in Sevilla besteedt weliswaar veel aandacht aan kultuur en aan leefmilieu (er is zelfs een stukje regenwoud uit het Amazonegebied overgevlogen), maar de technologie blijft de dominerende faktor. En dan is er natuurlijk de ode aan de wereldwijde broederschap''.

DE KONFERENTIE OVER HET MIDDEN-OOSTEN

Opdat de *Konferentie over het Midden-Oosten* die, bijna als een mirakel, in 1991 van wal gestoken is haar *momentum* niet zou verliezen, zijn de partijen recent ook het volgende overeengekomen. Iedereen wacht immers op de volgende etappe, namelijk de Israëlische verkiezingen van juni aanstaande. Ondertussen zouden nog twee stappen kunnen worden ondernomen, enerzijds een nieuwe zitting van de bilaterale besprekingen tussen Israël, de Palestijnen en hun Arabische buren: deze bijeenkomst zal doorgaan te Washington op 27 april.

Aan de andere kant zullen de vijf Kommissies, waarover ik reeds schreef in februari, in de loop van de maand mei bijeenkomen. Het zal gaan over multilaterale gesprekken waaraan dus ook andere landen kunnen deelnemen en die respektievelijk gewijd zijn aan vluchtelingen (Ottawa), leefmilieu (Tokio), wapenbeheersing (Washington) en water (Wenen) en ekonomische ontwikkeling te Brussel.

Ieder van deze vijf onderwerpen is natuurlijk van groot belang. Zo kon men in de *Gazet van Antwerpen* van 26 februari nog een verhaal lezen van de beslissing van de jury van het *Internationaal Watertribunaal* in Amsterdam dat Israël veroordeelde omdat het weigerde enkele Arabische dorpen in het noorden van Israël op het nationaal drinkwaternet aan te sluiten. Water wordt in het Midden-Oosten een steeds meer eksplosief gegeven, vooral het gebruik van het Jordaanwater. Palestijnse research-instellingen hebben recent aangetoond dat Israël beslag legt op circa 85% van de totale watervoorraad in de bezette gebieden. Palestijnse boeren betalen zes keer meer voor het gebruik van water dan hun Joodse kollega's...

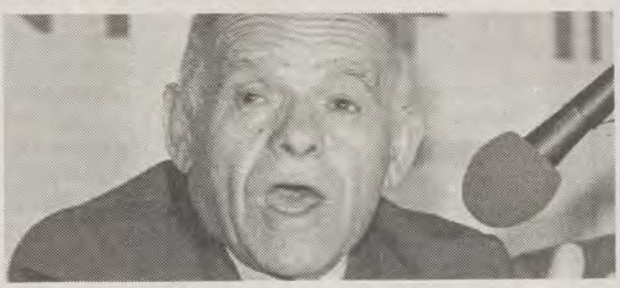

Yitzhak Shamir. (foto ap)

De bijeenkomst te Brussel op 11 en 12 mei is minstens even belangrijk. Daar zal de Europese Kommissie in ons aller naam haar rol kunnen spelen. Dit geeft mij de gelegenheid om de huidige positie van de Europese Gemeenschap in verband met deze Konferentie kort te resumeren.

De Gemeenschap wil volop meewerken in deze Konferentie en zij hoopt dat dit mirakel van de Middenoost-diplomatie uiteindelijk zal lukken. Daarom moeten echter sommige moeilijkheden worden opgelost. In de eerste plaats gaat de Gemeenschap er van uit dat alle betrokken partijen die direkt bij het verdere verloop van de Konferentie zullen betrokken worden (dit betekent dat zowel de Palestijnen uit de bezette gebieden als uit Oost-Jeruzalem en uit het Diaspora volgens ons aanwezig moeten kunnen zijn. Israël daarentegen zweert bij de Israëlische wet die zelfs kontakten tussen deze verschillende geledingen van de Palestijnen strafbaar stelt).

Ten tweede zegt de Europese Gemeenschap, moet daartoe een passende formule in de onderhandelingstechniek worden gevonden.

Ten derde, de UNO en haar gespecialiseerde agentschappen zouden moeten aanwezig zijn bij de uitwerking van de regionale samenwerking.

Ten vierde zou de Gemeenschap liefst als mede-organisator in alle werkgroepen, die voorzien zijn voor de multilaterale onderhandeling, aanwezig willen zijn en dus niet alleen in de groep over de ekonomische ontwikkeling. Zo preciseert de Gemeenschap dat zij ook wil aanwezig zijn in de groep die te Washington bijeenkomt en die de wapenkontrole zal bespreken.

Ware het niet dat de Israëlische verkiezingen in afwachting als een remmende faktor optreden, dan zou men kunnen stellen dat de omstandigheden voor de onderhandelingen zeer gunstig zijn. De Amerikaanse druk op Israël was nooit groter. De bereidheid van de Palestijnen om te onderhandelen evenmin. Israël toont zich ondertussen langs een positieve zijde door de opening van de *Birr Saïd Universiteit* die sedert het begin van de Intifada gesloten was.

Steeds meer zal dus de aandacht uitgaan naar de blokvorming binnen het Israëlische kamp.

De konservatieve *Shamir* heeft zopas gedreigd met boycot van de bilaterale onderhandelingen. Hij is vanzelfsprekend boos omdat de Amerikanen hun garantie geweigerd hebben tot het verstrekken van leningen ten bedrage van 10 miljard dollar waarmee de Israëlische Regering de stroom van Sovjet-Joden in Israël verder zou willen financieren. Sedert het begin van de immigratie twee jaar geleden, zijn ondertussen 400.000 Russische Joden in Israël aangekomen. Konsumptiegoederen stegen met 19% en de woningbouw met 72%. Eén derde van de immigranten is werkloos en in 1991 steeg de Israëlische bevolking met 6,1% terwijl het brutoinkomen slechts met 5% toenam...

Zijn tegenkandidaat *Rabin*, die op 23 juni de zege hoopt te behalen, komt met een heel andere instelling naar buiten. Velen hopen dat hij de nieuwe premier zal zijn die de Israëlische delegatie instrukties zal geven voor het vervolg der onderhandelingen.

Er is inderdaad een groot verschil tussen de op dit ogenblik ter tafel liggende voorstellen. Het gaat over het autonomiestatuut van de bezette gebieden in afwachting over een periode van vijf jaar een meer definitieve regeling kan uitgewerkt worden.

De Palestijnen stellen een 180 leden tellend Parlement voor dat bevoegd zou zijn voor het ganse territorium en alles wat daartoe behoort. Aldus zou de immigratie worden stilgelegd en zouden de bewoners van Oost-Jeruzalem aan de verkiezingen kunnen deelnemen. Israël heeft deze territoriale benadering onmiddellijk afgezworen.

Zijnerzijds heeft Shamir voorgesteld dat Israël de autoriteit zou behouden over de personen. De overheid zou dus niet territoriaal bevoegd zijn, maar al naargelang de onderdanen (de Palestijnen hebben dit apartheidssisteem enerzijds eveneens verworpen).

Joodse settlers zouden aldus van de regeling uitgesloten zijn. Ook het leger en de veiligheidstroepen zouden in Israëlische hand blijven.

Aan de Palestijnen zou weliswaar de plaatselijke politie, de ekonomie, gezondheid, het recht om plaatselijke belastingen te innen, toerisme, industrie, handel, opvoeding en godsdienst worden aangeboden.

Er valt dus nog veel werk te verrichten. Deze dialoog van ,,Gemeenschap'' tot ,,Gemeenschap'' is voor onze Europese toekomst van groot belang. Wij hebben er geen belang bij één van de partijen te ondersteunen. Ons nationalistisch standpunt is steeds geweest: twee volkeren dus twee staten. Hoe zouden wij, Vlamingen, reageren als wij zoveel jaren na elkaar onder militaire bezetting hadden moeten leven, onze bevolking voor een groot gedeelte in kampen zou bijeengedreven zijn al die tijd, en zo ons een minimale autonomie brutaal zou worden genegeerd?

Neen, wij hebben er belang bij dit vredesproces met alle mogelijke middelen te ondersteunen, zoniet blijft het Palestijns probleem een voorwendsel voor troebelwatervissers, zowel in Oost als in West...

Hans De Belder

EEN SPELLETJE MONOPOLIE

DE deelnemers aan een interkommunale brengen kapitaal in. Soms blijkt echter dat jaren na de oprichting van de interkommunale sommige partners nog steeds niet aan hun verplichtingen voldaan hebben. Het spreekt vanzelf dat dit kan leiden tot financiële noodsituaties.

Daarnaast is het niet echt korrekt om over het lot van anderen te beslissen terwijl men zelf niet in orde is met de betaling. Sommige aandeelhouders domineren de vergadering volledig. Zo kontroleert een stad als Brugge interkommunales waarbij een groot gedeelte van de Westvlaamse gemeenten betrokken is.

ZOETHOUDERTJE

Het gebeurt dat een gemeente niet de minste inbreng meer heeft over zaken die op haar grondgebied zullen gebeuren, zoals de oprichting van industriezones en verbrandingsovens.

De Algemene Vergadering van dergelijke interkommunale bestaat hoofdzakelijk uit politici. In teorie is deze vergadering de belangrijkste instantie van de interkommunale. Maar de impakt van de enkele machtige aandeelhouders kan een ernstige werking goeddeels verlammen. Bovendien worden niet zelden politici die bij de vorming van het kollege van Burgemeester en Schepenen uit de boot zijn gevallen in deze vergadering gedropt. Zij zien hun mandaat als een eretitel, een bijverdienste of een *zoethoudertje*, eerder dan als een echte beleidsfunktie. Tenslotte worden de mandatarissen na de verkiezingen vaak vervangen, zodat een kontinuïteit in het beleid soms ver zoek is. Ook de Raad van Bestuur lijdt aan deze kwalen, maar is toch dichter bij het bestuur betrokken.

Het Direktiekomitee heeft in nauwe samenwerking met de direkteur en technici het dagelijks bestuur van de interkommunale in handen. Ook hier gelden dezelfde bezwaren als bij de Algemene Vergadering.

De wijze waarop de vertegenwoordiging van de gemeenten en de provincies in de interkommunales wordt aangeduid, zorgt voor een belangrijke wanverhouding tussen het kiezerskorps en deze vertegenwoordiging. Enkele voorbeelden illustreren dit.

MONOPOLIE

CVP en SP verkregen voor de provincieraden van Antwerpen en Limburg bij de verkiezingen in 1987 samen 55,2% van de stemmen. In de Algemene Vergadering van de interkommunale *Centrum voor Informatika* Provincie Antwerpen en Limburg (CIPAL) beschikt de CVP alleen reeds over 55,1% van de mandaten, terwijl de SP nog 11% inneemt. In de Raad van Bestuur loopt het CVP-aandeel op tot 66,7% en dat van de SP tot 16,7%. Bij de *Interkommunale Ontwikkelings-maatschappij voor de Kempen* (IOK) zorgen de 40% CVP-kiezers ervoor dat liefst 70% van de gemeenten mee door de CVP bestuurd wordt. Die zorgt er op haar beurt voor dat 85% van de IOK-mandaten naar CVP-figuren gaan. De *West-Vlaamse Elektriciteitsmaatschappij* ziet 13 CVP-leden en 3 SP-leden op een totaal van 19 afgevaardigden in de Raad van Bestuur zetelen. De Raad van Kommissarissen wordt er gedomineerd door 8 CVP-ers op 12 leden.

Een aantal steden en gemeenten gaat samenwerkingsverbanden aan om bepaalde diensten die hun financiële draagkracht te boven gaan aan de bevolking te verlenen. Deze instellingen worden interkommunales genoemd. Zij zorgen voor de distributie van gas, water, elektriciteit en televisie, voor het ophalen en verwerken van afval en voor nog vele andere diensten. Hiermee zijn miljarden franken gemoeid. Maar aan de demokratische werking van en kontrole op de interkommunales schort heel wat.

Het is geen enkel probleem om de lijst verder aan te vullen. CVP, en in mindere mate SP, zijn oververtegenwoordigd in de vergaderingen van de interkommunales. Zij monopoliseren a.h.w. het beleid terwijl zij daartoe door het kiezerskorps niet in die mate gemandateerd zijn. Het hoeft geen betoog dat dit niets meer met demokratie te maken heeft.

Eén en ander werd besproken in een werkgroep binnen de pijler *Onafhankelijkheid* van het VU-Toekomstplan voor Vlaanderen. Het resultaat hiervan was dat volksvertegenwoordiger *Etienne Van Vaerenbergh* twee wetsvoorstellen indiende om verbeteringen aan het demokratische gehalte van de interkommunales aan te brengen.

Zo stelt hij voor om de jaarrekeningen, het verslag van de kommissarissen en van de kommissaris-revisor en het aktiviteitenverslag van de interkommunale verplicht te bespreken in de gemeenteraad. Afgevaardigden van de interkommunales zouden deskundige uitleg moeten komen verstrekken en indien nodig ook op vragen moeten kunnen antwoorden.

MET KENNIS VAN ZAKEN

Verder vindt Etienne Van Vaerenbergh dat iedere gemeente die aan een interkommunale deelneemt minstens in de Raad van Bestuur moet zetelen: die is immers nauwer bij de werking betrokken dan de Algemene Vergadering.

Ook wil de VU — Vlaamse Vrije Demokraten dat alle participanten hun kapitaal volledig storten. De vertegenwoordigers in de interkommunales zouden moeten geselekteerd worden op basis van hun kennis van zaken of hun bereidheid deze te verwerven. Daarom zouden zij ook best langer dan één termijn de dienst uitmaken, zodat kontinuïteit in het beleid mogelijk wordt.

Tenslotte wordt vooropgesteld dat een interkommunale ook winst mag maken. De direktie zou aldus tot goed management worden aangespoord. Een deel van de winst zou eventueel als divident naar de gemeenschap kunnen terugkeren.

Er blijft nog veel te doen om de interkommunales, of vergelijkbare instellingen, een demokratische werking op te leggen. Deze voorstellen en ideeën kunnen stappen in de goede richting zijn.

De voorstellen, ingediend door Etienne Van Vaerenbergh, werden intussen tijdens de eerste zitting van de Kommissie van Binnenlandse Zaken van de Kamer besproken.

MODEL VOOR EEN EUROPESE SOCIALE ZEKERHEID

DE 13e STAAT

DE Europese idee belandde met het projekt ,,1992'' in een heuse stroomversnelling. Dit hoofdzakelijk ekonomisch projekt kan weliswaar op brede instemming rekenen, maar de Maastrichttop, waar het Verdrag van Rome, de grondwet van de EG, werd herschreven en het naderen van de historische datum van 1 januari 1993, doen zeer kritische reakties losweken.

Kan bijvoorbeeld elke volksgemeenschap binnen dit grote ééngemaakte Europa wel zijn kulturele eigenheid behouden? En wat met de sociale dimensie van dit in wezen liberaal projekt? Euro-parlementslid *Jaak Vandemeulebroucke* heeft er reeds eerder op gewezen dat de sociale maatregelen ver achterop liggen bij de ekonomische initiatieven.

COSTA BRAVA

Van een Europese Sociale Zekerheid is momenteel nog weinig sprake. De SZ behoort tot de bevoegdheid van de nationale staten, ook in België. Wel heeft België met een aantal landen verdragen inzake SZ afgesloten. Deze moeten problemen oplossen van de onderdanen van het ene land die met het stelsel van het ander land in aanraking komen.

Iemand met kinderen heeft zijn gehele leven in *Oostrozebeke* gewoond, maar wil zijn oude dag slijten, en zijn pensioen genieten, aan de *Costa Brava*. Hoe gaat dit in zijn werk?

Ook bestaan er op Europees niveau zeer komplekse koördinatieverordeningen, die de diverse SZ-stelsels van de EG op elkaar afstemmen. Dit om te voorzien in de problemen van de personen die in verschillende landen wonen en werken. En hiermee houdt het op.

Het model van de *Dertiende Staat* koestert grote ambities. Het kreëert niet alleen een gans nieuw sisteem van SZ, maar wil ook een antwoord bieden op de vele vragen die zich voordoen met migrerende werknemers. De doelstellingen zijn drievoudig.

Vooreerst wil het een alternatief bieden voor de ingewikkelde koördinatie-verordeningen. Aan de werknemer (en zijn familie) die verhuist van het ene land naar het andere wil men de keuze laten. Ofwel blijft die persoon wat de SZ betreft onder het vandaag bestaande sisteem, ofwel treedt hij vrijwillig toe tot het sisteem van de 13e staat. Wil dit laatste sisteem sukses kennen dan zal het aantrekkelijker moeten zijn dan de bestaande sistemen, wat een hele uitdaging vormt. In een eerste fase komen enkel migrerende werknemers in aamerking, later kunnen ook andere werknemers tot het sisteem toetreden bv. werknemers van multinationale bedrijven.

Dit nieuwe sisteem zal dus in konkurrentie staan met de bestaande SZ-stelsels. De Dertiende Staat wil een model en een streefdoel zijn voor de diverse nationale stelsels. Op deze maniers zou het indirekt bijdragen tot de harmonisering van de SZ in Europa. En tenslotte wil het een groeiend alternatief bieden voor het stijgend sukses van komplementaire verzekeringen in de partikultiere sektor onder de migrerende arbeiders.

Wat houdt dit Dertiende Staat-sisteem nu precies in en welke sociale bescherming zou het bieden aan de eerst louter migrerende en later alle werknemers?

Danny Pieters (KUL) en _Steven Vansteenkiste_ (KUB-Tilburg) zullen als spreker aanwezig zijn op de _Tweedaagse van de Sociale Zekerheid_ op 9 en 16 mei aanstaande. Samen met _Willy Palm_ ontwikkelden deze twee SZ-specialisten een ambitieus programma voor een Europees sociaal zekerheidsmodel. Ze gaven het, omdat de EG voorlopig 12 lidstaten telt, de naam _De Dertiende Staat_. Een kennismaking.

De auteurs stellen dat het onmogelijk is een optelsom te maken of uit de diverse nationale SZ-stelsels een soort grootste gemene deler te distilleren. Ze veroorloven zich bijgevolg de verleidelijke lukse van het starten met een blanco lei en het ontwerpen van een geheel nieuw sisteem.

IEDEREEN GELIJK

In hun sisteem wordt, en dit in tegenstelling tot bv. in België, op enkele details na geen onderscheid meer gemaakt tussen werknememers, ambtenaren en zelfstandigen.

Iedereen heeft dezelfde plichten en geniet dezelfde bescherming, ongeacht zijn professionele status.

Het is een éénheidssisteem. Vermits men in het ideaaltipisch model van de auteurs geen rekening hoeft te houden met historische gegevenheden en drukkingsgroepen als vakbonden en mutualiteiten kiezen ze voor één enkel uitvoeringsorgaan per land (met gedecentraliseerde buitendiensten) die de bijdragen van de verzekerden moet innen en de prestaties uitbetalen. Welke instantie zal dat zijn? Het Dertiende Staatstelsel kan op korte termijn geen dergelijke instantie uit het niets oprichten. Een openbare aanbesteding biedt de oplossing.

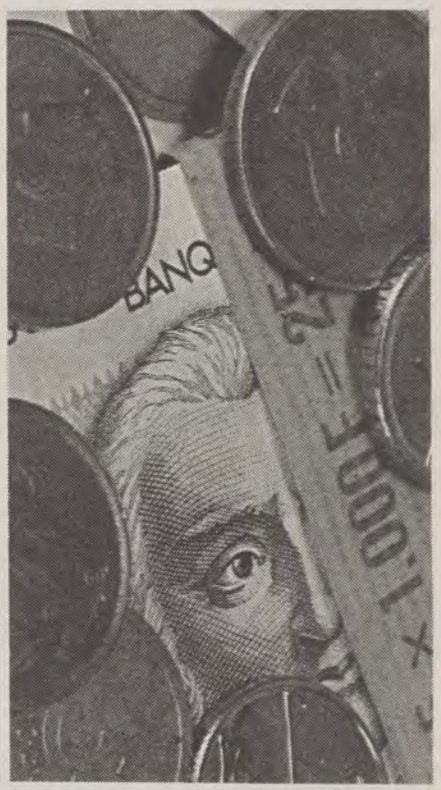

In het SZ-model De Dertiende Staat worden geen staatstussenkomsten voorzien. (Foto R. Szommer)

Alle vandaag bestaande publieke of private organisaties zouden kunnen inschrijven voor het opnemen van deze taak. Wie dit aan de goedkoopste en efficiënste manier kan klaarspelen, krijgt de opdracht toegewezen.

Het sisteem zou volledig worden gefinancierd door bijdragen op de inkomsten uit arbeid en op het gemiddelde inkomen van de zelfstandigen, zonder boven- noch benedengrens. Er worden geen staatstussenkomsten voorzien, zoals in nagenoeg alle landen het geval is. Wel zullen de diverse nationale staten een aantal geldmiddelen moeten overmaken aan de dertiende staat, en dit a

▷

rato van hetgeen de migrerende werknemer die tot het sisteem toetreedt, reeds had bijgedragen in het nationale SZ-stelsel.

De Dertiende Staat voorziet een ganse reeks prestaties aan de verzekerde zoals de kosten van hulp door derden in geval van onvolledige zelfredzaamheid, prestaties voor gehandikapten... Het zou een gans boekdeel vergen ze allemaal in detail voor te stellen (SZ-recht blijft hoedanook ingewikkeld, zelfs wanneer op een blanco lei wordt geschreven). We vermelden enkel de voornaamste.

De *medische zorgen* hanteert het ons bekende principe van de gedeeltelijke terugbetaling van diensten gepresteerd door partikuliere zorgenverstrekkers of nationale gezondheidsdiensten. Het niveau van de terugbetaling houdt rekening met de effektief betaalde prijs en de gemiddelde regionale prijs.

De *kinderbijslagen* worden in het sisteem vervangen door de terugbetaling van opvangkosten voor kinderen jonger dan 12 jaar.

Inzake *werkloosheid* en *arbeidsongeschiktheid* wordt een gemeenschappelijke regeling voorzien. Een eerste periode van maksimaal één jaar wordt beschouwd als een redelijke termijn voor de herintegratie op de arbeidsmarkt. De uitkeringen zijn inkomensgerelateerd en vrij hoog. Nadien kan de werkloze nog een (lagere) uitkering genieten, en dit voor een periode vastgesteld op één derde van het bijdrageverleden.

Voor mensen die een inkomensverlies van minstens 20% kennen als gevolg van hun arbeidsongeschiktheid en beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt in zoverre hun gezondheid dit toelaat, worden eveneens verdere uitkeringen voorzien.

Om de diskriminatie tussen gehuwden, samenwonenden en alleenstaanden te vermijden, wordt tenslotte een pensioenregeling voorzien waarbij elke verzekerde rechten opbouwt voor zichzelf en voor andere, ,,aangeduide'' personen.

Filip Delos

— De Dertiende Staat, Belgisch tijdschrift voor Sociale Zekerheid, D. Pieters, W. Palm en S. Vansteenkiste. December 1990.

TWEEDAAGSE VAN DE SOCIALE ZEKERHEID

Op 9 en 16 mei (telkens van 10 tot 13 uur) gaat in de Vlaamse Ekonomische Hogeschool, Koningstraat 336, 1210 Brussel (en niet in zaal Maalbeek, zoals vorige week verkeerdelijk werd bericht) de *Tweedaagse van de Sociale Zekerheid* door. Medewerking wordt ondermeer verleend door vertegenwoordigers van de KB en de ASLK en de professoren R. Cliquet, D. Pieters en G. d'Alcantara.

— 9 mei: de SZ op weg naar het jaar 2010

— 16 mei: SZ, federalisering en Europa

Verdere inlichtingen omtrent deze studie- en diskussievoormiddaagen bij het Vlaams Nationaal Studiecentrum, 02/219 49 30 (vragen naar *Filip Delos*).

Wat betreft de medische zorgen hanteert De Dertiende Staat het ons bekende principe van de gedeeltelijke terugbetaling van diensten gepresteerd door partikuliere zorgenverstrekkers of nationale gezondheidsdiensten.

(foto archief)

SUBSIDIES VOOR KULTURELE MIGRANTENVERENIGINGEN

IN haar brochure *Kulturele verscheidenheid als wederzijdse verrijking* bepleit migrantenkommissaris *Paula D'Hondt* de subsidiëring van de kultuurverenigingen van migranten. Mits er weliswaar aan bepaalde voorwaarden voldaan wordt.

Volgens D'Hondt vereist het integratieproces dat de overheid steun moet verlenen aan de *zelforganizaties* van migranten. Behalve West-Vlaanderen, telt elke Vlaamse provincie een twintigtal dergelijke verenigingen. In Brussel zouden er meer dan 100 aktief zijn. Het zijn organizaties die door de migranten zelf opgericht en geleid worden, en die op dit ogenblik niet voor subsidiëring in aanmerking komen. Dan zouden ze immers landelijk georganizeerd moeten zijn, een bepaald aantal leden moeten tellen en moeten voldoen aan een aantal andere normen en kriteria die voor hen onhaalbaar zijn.

Daarom ontstonden nogal wat migrantenverenigingen in de schaduw van een moskee, of met geld afkomstig uit het land van herkomst. Dit nu wil Paula D'Hondt juist vermijden. Onze samenleving verdraagt immers geen versmelting van godsdienst en kultuur meer. En de sponsoring door de landen van herkomst kan men ook moeilijk een goede zaak noemen, aangezien de overgrote meerderheid van de migranten toch niet aan terugkeer denken. De migrantenkommissaris wil *een wederzijdse kulturele openheid op bazis van een inpassingskonsept dat rekening houdt met de Vlaamse sociale waarden (met o.a. de emancipatie van de vrouw, wederzijdse verdraagzaamheid, en de promotie van de Nederlandse taal).* Alleen integratiebevorderende verenigingen komen voor subsidiëring in aanmerking.

KUNSTENCENTRUM

Op termijn vergt dit natuurlijk dekreetwijzigingen, zoals enkele weken geleden ook de Hoge Raad voor Volksontwikkeling in haar rapport *Een Kultureel beleid voor migranten* vroeg. De HRVO stelde daarin de uitvaardiging van een raamdekreet voor dat de erkenning en subsidiëring van de algemene migrantenorganizaties regelt. Bovendien wilde de HRVO dat er afwijkingen toegestaan zouden worden op de bestaande dekreten om migrantenorganizaties toe te laten ook daar voor hun specifiek sociaal-kultureel werk gesubsidieerd te worden.

Wanneer de zelforganisaties van migranten integratiebevorderend werken, moeten ze gesubsidieerd kunnen worden door de overheid, vindt Paula D'Hondt. (foto R. Szommer)

De koninklijke kommissaris voor het Migrantenbeleid *Paula D'Hondt,* is de jongste weken weer biezonder aktief geweest. Nadat ze nog geen maand geleden een jeugdbeleidsnota had voorgesteld, wierp ze verleden week een schijnwerper op de kulturele „zelforganizaties" voor migranten. Die moeten gesubsidieerd worden, meent D'Hondt in haar negende rapport.

D'Hondt wil echter sneller werken, en minder ingrijpend dan de voorstellen die de Hoge Raad formuleerde. Het kommissariaat vond een koninklijk besluit uit 1921 terug dat de Vlaamse regering nu reeds toelaat om subsidies uit te keren.

D'Hondt stelt verder de oprichting voor van een *Interkultureel vormings- en kunstencentrum*, dat de plaatselijke verenigingen moet ondersteunen via de vorming van kaders. Zowel het bestuur als het personeel van dit centrum moet zoveel mogelijk uit migranten bestaan. Het centrum dient zich bezig te houden met kultuur in de gebruikelijk zin van het woord. Kooklessen en naaikursussen horen daar niet bij. Een plaatselijke toneelvereniging wel. Het interkultureel centrum heeft ook tot taak het interkultureel samenleven tussen Vlamingen en migranten en tussen migranten onderling te stimuleren. Een nauwe samenwerking met de bestaande kultuurverenigingen is daarom aangewezen.

▷

De plaatselijke migrantenverenigingen krijgen geen gesubsidieerde vrijgestelden. Zoals de Vlaamse socio-kulturele verenigingen, dienen zij zich te behelpen met vrijwilligers. Wel moet de overheid zorgen voor materiële ondersteuning. Er kunnen werkingssubsidies toegekend worden en de gemeenten kunnen hun infrastruktuur ter beschikking stellen.

In tegenstelling tot de Hoge Raad pleit D'Hondt niet voor de oprichting van een eigen migrantenzuil. De Hoge Raad raamt z'n voorstellen dan ook op 300 miljoen per jaar. D'Hondt is een heel stuk bescheidener, ze meent dat 15 miljoen moet volstaan, afkomstig van de kultuurbegroting die partijgenoot *Weckx* beheert.

BRUSSEL

Kulturele verscheidenheid als wederzijdse verrijking heeft enkel betrekking op de Vlaamse gemeenschap. De Franse gemeenschap staat inzake de zelforganizatie van migranten al een stuk verder. Dat is te danken aan de Italiaanse migranten die eerder dan de Noordafrikaanse hun heil in België zochten. Er bestaan reeds sociokulturele centra voor migranten in Brussel en in Namen. Ook in Luik en Charleroi zullen centra worden opgericht. De werking van deze centra staat geregeld in een ontwerp van dekreet. Alleen ontbreekt het de Franse gemeenschap aan middelen om dit dekreet van toepassing te laten worden. Een tip: het stopzetten van toelagen voor zaken gelegen buiten het grondgebied waarvoor de Franse gemeenschap bevoegd is, zoals bvb. het kultureel centrum in Voeren, zou al wat geld vrijmaken.

Ook voor Brussel levert de subsidiëring van de zelforganizaties van migranten problemen op. Voor de Vlaamse hoofdstad zijn immers de twee gemeenschappen, Franse en Vlaamse, bevoegd. De migranten spreken er naast hun moedertaal wel hoofdzakelijk Frans als tweede taal, waardoor ze zelf geneigd zullen zijn om voor de Franse gemeenschap te kiezen. Nochtans zou de Vlaamse gemeenschap een grote blunder begaan moest ze dit zomaar laten gebeuren.

De integratie van de migranten in onze samenleving is in volle evolutie. Wanneer Vlaanderen de migranten uit Brussel (nog meer) in de handen van de Franse gemeenschap drijft, zal dit op termijn rechtstreeks en onrechtstreeks voor een verdere ondermijning van de positie van de Brusselse Vlamingen zorgen. Rechtstreeks, via het stemrecht dat de genaturalizeerde migranten verwerven. Maar ook onrechtstreeks, omdat de realiteit nu eenmaal wil dat ,,Belgen'' sommige jobs niet meer willen uitoefenen. Wanneer de moeilijkheden bij de rekrutering van sommige ,,tweetalige'' funkties (bvb. loketbediende bij de MIVB) in de toekomst nog toenemen, zal ook de druk vanwege de Franstaligen verhogen om de kennis van het Nederlands niet langer als aanwervingskriterium te hanteren. De rekrutering van Nederlandsonkundige ,,hulpagenten'' verleden jaar was wat dit betreft een belangrijke waarschuwing.

De subsidiëring van zelforganisaties zal in Brussel nog problemen opleveren. (foto R. Szommer)

De Vlaamse gemeenschap heeft een grotere financiële slagkracht dan de Franse. Zij zou dit voordeel, ook wat de subsidiëring van de zelforganizaties van migranten, ten volle moeten uitbuiten, vooral in Brussel. Zoals we in onze reeks over het taalonderwijs aan migranten reeds stelden, willen we nog eens herhalen dat de betoelaging en organizatie van Nederlandse taallessen aan migranten, zeker in de hoofdstad een absolute prioriteit moet vormen.

Paula D'Hondts opdracht als migrantenkommissaris loopt ten einde in 1993. Ze stelt nog twee rapporten in het vooruitzicht. Eén van die rapporten zal de gelden die door de Vlaamse regering worden uitgegeven in het kader van het Vlaams Fonds voor de Integratie van Kansarmen evalueren. Het andere rapport behandelt het taalonderwijs. Paula D'Hondts kabinetschef *Johan Leman*, Brusselaar, is uitstekend op de hoogte van het veel te lage aanbod aan Nederlandse taallessen. Hij is zich ook terdege bewust van het belang van deze lessen voor de toekomst van de Vlamingen in Brussel. We kijken met belangstelling uit naar deze rapporten, en vooral naar de gevolgen die de Vlaamse gemeenschap aan het huidige en de komende zal geven.

(pdj)

— Kulturele verscheidenheid en wederzijdse verrijking. Koninklijk kommissariaat voor het Migrantenbeleid. Verkrijgbaar bij Inbel, Kunstlaan 3, 1040 Brussel (02/217.11.11) tegen de prijs van 130 fr. plus 30 fr. verzendingskosten.

— Een kultureel beleid voor migranten. Eindrapport Hoge Raad voor de Volksontwikkeling. Verkrijgbaar bij de HRVO, Markiesgebouw, 7de verdieping, Markiesstraat 1, 1000 Brussel (02/507.41.95)

VOOR DE AARDIGHEID

22 JAAR geleden las *Denis Hayes*, een Noordamerikaanse student in de Rechten, een toespraak van senator Gaylord Nelson, deze stelde voor een nationale dag te organiseren waaruit de bezorgdheid om het milieu blijkt. Hayes was zo aangegrepen dat hij de universiteit in de steek liet om één van de grootste demonstraties in de geschiedenis te helpen opzetten: *Earth Day* of *Dag van de Aarde*.

Niet minder dan 20 miljoen Amerikanen namen die dag deel aan aktiviteiten die varieerden van natuurwandelingen tot konferenties en akties tegen de grote vervuilers. De burgemeester van New York liet *Fifth Avenue* voor alle verkeer sluiten, de hele dag konden 100.000 mensen er eko-markten.

Meteen was de toon gezet voor een jaarlijks evenement dat niet alleen tot de States beperkt bleef, want twintig jaar later begon Hayes met een *Werelddag van de Aarde*. Deze werd op 22 april vastgelegd.

ROOFBOUW

In Vlaanderen is het de Bond Beter Leefmilieu die de organisatie op zich neemt en wel nu zondag 26 april. Die ganse dag zijn er in elke Vlaamse provincie manifestaties voorzien, 30 in totaal. Het is echter te betreuren dat deze samenvalt met het Vlaams-nationaal Zangfeest, overleg in deze zou dus geen kwaad kunnen.

We leven met meer dan vijf miljard mensen op deze planeet. Met z'n allen zijn we dus verantwoordelijk voor de toekomst van de aarde. Nu jaagt één vijfde van de wereldbevolking — dat zijn wij hier in het Noorden — er 80% van alle wereldwijd verbruikte grondstoffen door. Als iedereen op aarde zo zou leven, hebben wij een planeet nodig die vier keer groter is dan de aarde. Tegelijk worden Derde Wereldlanden er door hun schuldenlast en de dalende grondstoffenprijs toe gedwongen *roofbouw* te plegen op de natuur. Zo kan geen duurzame ontwikkeling om het armoedeprobleem op te lossen tot stand komen.

Milieu en ontwikkeling hangen samen. Alleen als wij de aarde respekteren kunnen wij hopen dat ook onze (klein-)kinderen nog fatsoenlijk op deze planeet kunnen leven. Alleen als de hele wereldbevolking kansen krijgt om te ontwikkelen zal het milieu niet verder aftakelen. Maar als wij de aarde willen redden, dan zullen wij dat allemaal samen moeten doen.

In Vlaanderen groepeerden een vijftiental verenigingen, werkzaam in de leefmilieu- en de Derde wereldproblematiek, zich in *Platform Brazilië '92*. Tegen de datum dat UNCED, de VN-konferentie over Milieu en Ontwikkeling, in Rio de Janeiro begint willen zij zoveel mogelijk mensen mobilizeren voor een Vlaamse inbreng.

Platform Brazilië '92: „Buiten enkele positieve inspanningen van de Europese Gemeenschap lijkt het erop dat vele rijke landen het bij oplapwerk willen houden. Zij willen niet over de brug komen om het armoedeprobleem op te lossen, terwijl ook de milieuproblemen van de Derde Wereld in de vergeethoek dreigen te belanden."

Bescherming en verbetering van het leefmilieu zijn niet langer een bezigheid voor dromers, zwartkijkers of ander tuig. Leefmilieu is een wetenschap, zelfs een industrie geworden; verleden week nog liet de Kredietbank weten een *beleggingsvennootschap* te hebben opgericht die zal beleggen in binnen- en buitenlandse bedrijven die biezondere aandacht besteden aan aktiviteiten, produkten of sistemen die het leefmilieu ten goede komen.
Maar daarmee is het leefmilieu niet meteen gered. Een *Dag van de Aarde* is er opnieuw nodig om de aandacht te vestigen op de toestand waarin ons aller *Moeder* zich bevindt, en deze is zo slecht dat zelfs van een reddingsaktie wordt gesproken.
Naast „de dag", die in Vlaanderen dit jaar op 26 april doorgaat, hebben de Verenigde Naties voor de eerste twee weken van juni a.s. de wereldleiders naar Rio de Janeiro in Brazilië ontboden om er zich te beraden over de vele dringende problemen die de aarde belagen.

ALLEN SAMEN

Het hangt van ons af, zeggen de verenigingen, of daar alsnog verandering in komt. Politici zijn echter tot veel in staat als ze merken dat de bevolking hen in de gaten houdt.

Platform Brazilië '92 beweert dat wij zelf ook heel wat kunnen doen, door b.v. een briefkaart te sturen naar de ministers en hen aan te zetten hun verantwoordelijkheid op te nemen.

Maar Platform '92 heeft ook een opdracht voor elk van ons:

- jaarlijks het kilometeraantal met 15% procent verminderen door meer te fietsen, te wandelen of het openbaar vervoer te gebruiken;

- door te kiezen voor milieuvriendelijke verpakkingen en door bij het winkelen de eigen boodschappentas te gebruiken;

- door te kiezen voor alternatieve produkten waarvoor de producenten een eerlijke prijs krijgen;

- door te kiezen voor spaarlampen en een zuiniger verwarmingsinstallatie.

Op 30 mei, op de vooravond van de UNCED-konferentie, wordt de hele dag in de hele wereld aktie gevoerd. De aktievoerders uit Vlaanderen en Wallonië komen op die dag in Brussel samen om alle ingezamelde briefkaarten aan de regering te overhandigen.

Wie mee wil werken aan de Red de Aarde-aktie kan terecht bij *Platform Brazilië '92, Breughelstraat 31-33* te *2018 Antwerpen (03/281.20.12)*. Daar liggen invulkaarten en een brochure klaar met tips voor wie zelf aan de slag wil gaan.

U doet toch ook mee? De aarde kan slechts gered worden als wij er aardig mee omspringen!

(m.v.l.)

BURGEMEESTER GABRIELS SLUIT ONWETTIG KAMPEERTERREIN

Natuurbehoud wordt maar al te vaak mondeling beleden. In praktijk worden overtredingen op de wetgeving betreffende de ruimtelijk ordening en het natuurbehoud meestal zonder gevolg geklasseerd. Niet zo in de stad Bree, waar burgemeester *Jaak Gabriëls* een voorbeeld stelt door het kampeerterrein *De Luysen*, gelegen in een bijzonder waardevol natuurgebied, na een jarenlange juridische procedure te sluiten.

Jaak Gabriëls toont op deze manier de belangrijke rol aan die steden en gemeenten kunnen spelen in de uitvoering van de eerstelijnsmilieuzorg. Een voorbeeld dat navolging verdient.

DE LUYSEN

We kennen ze allemaal, de onwettige optrekjes in beekvalleien en bosgebieden. De bescherming die het gewestplan voorzien heeft voor deze waardevolle landschappelijke entiteiten wordt bijna slstematisch ontkracht door het niet ingrijpen van de verantwoordelijke overheden. In het beste geval wordt een Proces-Verbaal opgesteld dat bijna altijd zonder gevolg geseponeerd wordt.

Een schoolvoorbeeld van illegaal handelen wordt geleverd door het rekreatieoord *De Luysen* dat reeds meer dan een decennium lang een doorn in het oog is van het Breese gemeentebestuur en de plaatselijke natuurvereniging. Er is immers niet alleen het onwettig uitbaten van een kamping annex zwemgelegenheid zelf, maar ook de centrale ligging ervan in één van de meest waardevolle natuurgebieden die Limburg en Vlaanderen nog rijk is.

JURIDISCHE PROCEDURE

Dit natuurkompleks vormt immers een belangrijk onderdeel van het door de overheid erkende vogelrichtlijngebied en maakt tevens deel uit van het natuurkerngebied in de plannen van de Groene Hoofdstruktuur Vlaanderen.

Het aantal karavans op dit 18 ha. grote terrein groeide jaar na jaar aan tot het huidige niveau van 200. Bovendien grenst de kamping aan het ekologisch bijzonder waardevolle natuurreservaat *Mariahof*. De plaatselijke natuurvereniging die dit reservaat beheert, luidt sinds jaar en dag de noodklok en wijst op de negatieve gevolgen van de rekreatie op de vaak zeldzame broedvogels van de direkte omgeving.

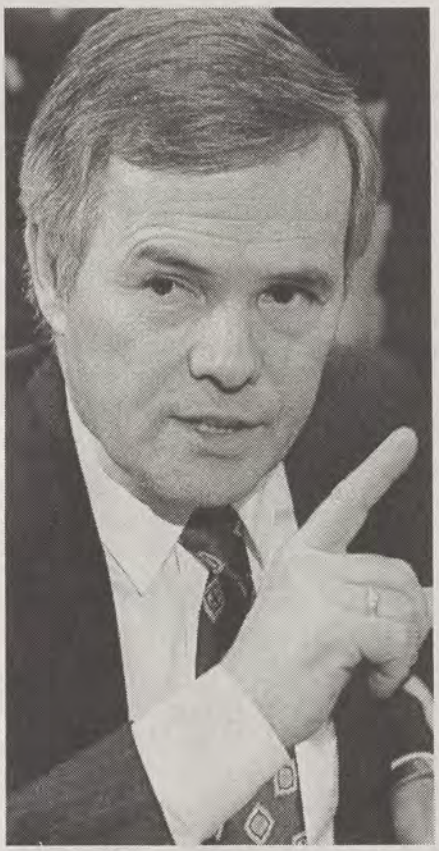

In de praktijk sluiten burgemeesters zedig de ogen voor overtredingen van het gewestplan in hun gemeente. Niet Jaak Gabriëls. (foto R. Szommer)

Destijds had de vorige eigenaar via het toenmalige CVP-gemeentebestuur het niet moeilijk gehad een kampeervergunning te krijgen. De Luysen werd immers voor deze gelegenheid op het ontwerpgewestplan als rekreatiegebied ingekleurd.

Reeds in 1978 echter werd deze fout in de planning recht gezet. Een procedure van gewestplanswijziging naar natuurgebied werd ingediend en verkregen. Vanaf dat moment werden door de nieuwe bewindsploeg o.l.v. burgemeester J. Gabriëls uiteraard geen nieuwe vergunningen meer verleend. De kamping en akkomodatie bleef evenwel staan. Het juridisch steekspel tussen de gemeente en de eigenaar kon beginnen.

De gemeente is in deze zaak bijgevolg niet aan haar proefstuk toe. Reeds tweemaal werd een juridische procedure ingesteld voor het onwettig bouwen van een dancing in hetzelfde rekreatiedomein. Door de burgerlijke partijstelling van het gemeentebestuur was seponering van dit dossier niet mogelijk en werd na een lange juridische procedure door de rechter het herstel in de oorspronkelijke situatie gevorderd. De dancing werd dan ook tweemaal met de grond gelijk gemaakt. De eerste maal gebeurde dit in 1980. De eigenaar volharde evenwel in de boosheid en bouwde een tweede illegale dancing die in 1984 op zijn beurt afgebroken werd.

Anderzijds was de eigenaar voor het bekomen van de vergunning voor het kampeerterrein in een administratieve procedure verwikkeld. Terwijl de uitbatingsvergunning voor het kampeerterrein zowel door de gemeente als door de gemachtige ambtenaar van de milieuadministratie geweigerd werd, ging de eigenaar toch in beroep bij de Vlaamse gemeenschap. Doch ook hier weigerde de toenmalige gemeenschapsminister van Kultuur, *Patrick Dewael*, de vergunning te verlenen. Dit alles maakt dat de kamping vanaf 1 juli 1992 zal gesloten worden.

De standhouders werden ondertussen van dit besluit door het gemeentebestuur op de hoogte gesteld en zullen eerstdaags de kamping moeten verlaten. Vanaf dat moment zal de natuur haar rechtmatige plaats terug kunnen opeisen.

KONSEKWENT

Het is belangrijk te stellen dat sukses in dit vanuit natuurbehoud belangrijk dossier voor een groot deel te danken is aan de konsekwente houding van het gemeentebestuur. Dat burgemeester Jaak Gabriëls in dit geval de belangen van natuur en landschap verkiest boven de rekreatie spreekt enkel in zijn voordeel. In tijden waarin de bevolking het politiek gesjoemel meer dan moe is, kan enkel het nemen van ondubbelzinnige en konkrete maatregelen het vertrouwen in de overheid terug herstellen.

Burgemeester Gabriëls heeft in dit kader steeds gepleit voor een snellere afhandeling van voor het natuurbehoud bezwarende dossiers. Als volksvertegenwoordiger ijvert hij in dit verband voor het instellen van *milieurechtbanken* en het verscherpen van de strafmaten. Daarnaast zal ook de bijscholing van de magistraten in de leefmilieuproblematiek noodzakelijk zijn. Het wordt dan mogelijk milieu-overtredingen naar waarde in te schatten waardoor het seponeren van milieudossiers sterk zal verminderen. Enkel indien gemeenten zich tenvolle gesteund voelen door het gerecht en de hogere overheid kunnen zij hun taak i.v.m. de eerstelijnsmilieuzorg daadwerkelijk uitvoeren.

P.H.

AFVALBERG WORDT ONDERSCHAT

De *Hooge Maey* boven Antwerpen kwam enkele jaren geleden volop in het nieuws als schandaalstortplaats. Milieukriminelen verstopten er mits de nodige korruptie hun giftig afval onder huishoudelijk afval. Uitzoeken en analizeren moest eerst de sanering voorafgaan. Vlaanderen had hiermee weer een milieuschandaal en na een periode van sensibilizering waarbij geschermd werd met - van beide zijden overdreven- tesen van onheilsprofeten enerzijds en van de voorstanders van de groei-tot-elke-prijs anderzijds kreeg het ook zijn afvalstoffenplan '90-'95.

Meer nadruk zou gelegd worden op verbranding en kompostering om slechts een ultiem minimum te storten afval (een daling van het volume van 60 à 70%) over te houden. Probleem is echter dat zulke drastische vermindering al te optimistisch was. Vandaag wordt immers nog de helft van het huishoudelijk afval gestort. Wil dit percentage in '95 teruggebracht worden tot 0%, dan hadden vandaag al de verbrandings- en komposteringsinstallaties in opbouw moeten staan. En in de industrie daalt de afvalproduktie ook al niet, ze stijgt met gemiddeld 2,5% per jaar.

HOOGE MAEY

Vrijdag 17 april behaalde *Walter Mondt* de graad van doktor in de wetenschappen aan de VUB met de gevalstudie Hooge Maey. Probleemstorten, zoals deze, die we uit de zestiger en zeventiger jaren overerfden, zijn niet verloren. De sanering van het giftig doorsijpelend water en van het vervuild grondwater kan gekoppeld worden aan een milieuvriendelijke eksploitatie bovenop dat ,,probleemstort''. Elke verwerkingstechniek, zo stelt Mondt, houdt een bedreiging in voor een of ander aspekt van het leefmilieu. Het enig afdoend middel blijft een drastische reduktie van de afvalproduktie zelf.

In het geval van de Hooge Maey heeft men te maken met sterk vervuild grondwater waarin chloriden, ammonium, sulfaten, fosfaten, zware metalen, poly-aromatische koolwaterstoffen, oliën, vetten en gechloreerde oplosmiddelen zitten. De vuilvracht van het doorsijpelend water neemt met de jaren toe. Gelukkig is er in de omgeving bijna geen doorsijpeling naar verder gelegen grondwater. De kleine waterbeheersingswerken gaan mits bemaling, verspreiding naar de omgeving tegen. Ondertussen wordt ook het doorsijpelend perkolaatwater uit de stortzones opgevangen. Bedoeling is dat dit in het waterzuiveringsstation Antwerpen-Noord, desnoods na voorafgaande behandeling ter plaatse, verwerkt wordt. Ondertussen kan er verder, nu onder kontrole, gestort worden. Bij de volledige afwerking van de stortplaats wordt deze afgedekt zodat er geen regenwater meer doorsijpelt en alles kan uitgisten en uitdrogen.

Uiteindelijk blijft de beste formule: geen afval storten. Dat is echter voorbijgaan aan de realiteit die ons dwingt gekontroleerd en zo weinig mogelijk te storten. Het afvaldekreet zegt echter niet hoe er gestort moet worden op een bestaand stort waar vroeger ,,wilde'' afval op terecht kwam. Daarom werd gezocht naar een metode om tegelijkertijd te saneren, verder te storten op zulke wijze dat dit technisch-wetenschappelijk mogelijk is en ook ekonomisch haalbaar. Kortom: het principe van de best beschikbare schone technologie.

Het is de verdienste van deze doktoraatstesis hierop te wijzen maar ook van tegelijkertijd te waarschuwen dat de afvallawine verder op ons blijft neerkomen als er niet snel afdoende maatregelen genomen worden. De schaarse stortplaatsen moeten daarom zo efficiënt mogelijk gebruikt worden. Nadat de Hooge Maey volstort zal zijn, is er geen alternatief meer in de provincie Antwerpen waar 1/3de van het Vlaamse industrieel afval geproduceerd wordt...

Hugo Hermans

AFVAL-KONFERENTIE

Op zaterdag 9 mei vind op de Wollewei (Draaiboomstr. 66) te Turnhout om 9.30 u. de tweede Vlaamse Afvalkonferentie plaats. De Wollewei ligt op een kwartier stappen van het station Turnhout (centrum volgen via Merodelei, Markt, Otterstraat, na de Markt derde straat rechts). Met o.m. wegwijzer in de doolhof van wetgeving en instituties m.b.t. afvalvoorkoming, aktiekamp, bewegingsopbouw, milieu/ekonomie, verbrandingsoven, Terhagen, asbest, plaatselijke werking. Meer informatie bij Vlakaf, Groenhofstraat 29, 2850 Boom (03/844.45.78)

BEELDSPRAAK

7 DAGEN LEED

DE autobus deed er meer dan 24 uur over om ons van Brussel naar de Kroaatse hoofdstad Zagreb te voeren. Het eerste wat we van Kroatië te zien kregen was de nieuwgebouwde doeane-post die de grens met Slovenië markeerde. Reisgenoot en Balkankenner *Guido Janzegers* maakte ons attent op de krottendorpen van de zigeuners, die in deze kontreien heel talrijk aanwezig zijn. Zagreb is een modern-ogende stad met zo'n 700.000 inwoners. Op het eerste zicht was er in de Kroaatse hoofdstad niets aan de hand, wat geuniformeerde jongeren en zandzakjes buiten beschouwing gelaten.

De eerste konfrontatie met de oorlog kwam er toen we onze kamers in het prestigieuze *Interkontinental-hotel* opzochten. Op elke hotelkamer was een volledig gezin ondergebracht, op de vlucht voor het oorlogsgeweld. Slechts enkele kamers waren voor gasten vrijgehouden. De helft van het hotelpersoneel was gemobiliseerd. Gangen vol spelende en zich vervelende kinderen, liften die steeds geblokkeerd waren en overspannen hotelpersoneel.

VLUCHTELINGEN-KAMPEN

Meer dan een kwartiertje om te verfrissen kregen we niet. Onze Vlaams-Kroatische reisleider *Ante Vunic* gidste ons de eerste dag nog naar één van de vele vluchtelingenkampen die Zagreb rijk is. Honderden mensen leven er in leegstaande barakken van bouwvakkers, een ruimte van ongeveer 4 meter op 4 per gezin. Men heeft er een leslokaaltje ingericht en voor de allerkleinste was wat speelgoed bijeengevonden. De meeste van deze mensen waren afkomstig van *Slavonië* (Oost-Kroatië). Elk van hen wou zijn schrijnend verhaal kwijt.

Zo was er *Pavica Zidov*, een vrouw uit *Vucovar*, die zich vrijwillig meldde voor legerdienst. Haar man en kind werden gedood bij de gevechten. Zijzelf werd gevangengenomen en na 27 dagen uitgewisseld met Serven. Op de vraag hoe ze behandeld was tijdens haar gevangenschap wou ze, kon ze niet antwoorden. Slechts 1 woord: ,,verschrikkelijk''. Of die politieman uit *Slon*, vader van 4 kinderen. Hij zag er slecht uit. De *Tjetnics* hadden hem tijdens zijn vlucht in Bosnië gevangen genomen. Ze sloegen hem zo hard dat hij de pijn zelfs toen nog niet onder woorden kon brengen. Hij had geluk en kwam vrij bij een gevangenenruil. Sndsdien kon hij slechts aan zijn vrienden denken die nog steeds in erbarmelijke omstandigheden gevangen zaten.

In het vluchtelingenkamp waren ook *Kroaatse Serven* ondergebracht. We spraken met één van hen, die zijn naam liever niet kwijtwou. Hij had in het Kroaatse leger gevochten om zichzelf, zijn streek en zijn gezin verdedigen. Na 1 dag strijd werd hij door een granaat getroffen. Ook zijn broer was gekwetst. Hij had slechts 1 wens, terug te kunnen keren naar zijn geboortestad *Osijek*.

Diezelfde dag bezochten we nog een sporthal in het centrum van Zagreb die als *transitcentrum* dienst doet. Alle nieuw aangekomen vluchtelingen worden hier samengebracht en verblijven er gemiddeld 3 tot 5 dagen. Daarna brengt men ze over naar een tijdelijke verblijfplaats: in een hotel, bij partikulieren, in een school... Diezelfde nacht waren er nog verschillende honderden vluchtelingen aangekomen vanuit de streek rond Zadar.

Het werd ons vlug duidelijk dat de vluchtelingen het grootste leed van deze oorlog droegen. In gesprekken met de *VN-Hoge Kommisaris voor de Vluchtelingen*, met verschillende ministers en officiële instanties begon de omvang van dit vluchtelingenprobleem tot ons door te dringen. Begin maart waren er *700.OOO* mensen op de vlucht, ongeveer 15% van de totale Kroaatse bevolking. Sinds de oorlog ook in *Bosnië-Herzegovina* losbarstte zijn daar nog eens meer dan 200.000 vluchtelingen bijgekomen zodat het oorlogsgeweld momenteel tegen het miljoen mensen uit hun huis verjoeg! Ongeveer de helft van de 700.000 vluchtelingen bevindt zich in het buitenland: 141.000 in Servië, 95.000 in Bosnië, 45.000 in Hongarije, 5.000 in Duitsland, 1.500 in Italië,... Kroatië zelf telde eind maart *330.787 officieel geregistreerde vluchtelingen* op zijn grondgebied, naast nog eens ongeveer 50.000 niet-geregistreerden. In de hoofdstad Zagreb alleen al waren er zo'n 117.000 ondergebracht. Elke geregistreerde vluchteling krijgt van de Kroaatse overheid een vergoeding van *9.300 dinar* per maand (vgl. het gemiddelde loon bedraagt 10.000 dinar).

De doeltreffende wijze waarop de autoriteiten deze mensenmassa's opvingen en onderbrachten was indrukwekkend. Dit zou onmogelijk kunnen zonder de grote solidariteit die er vandaag onder het Kroaatse volk bestaat. Vooral de gewone mensen zijn bereid hun huis te delen met vluchtelingen, vertelde ons de Hoge VN-kommisaris.

Verleden week brachten we onder de titel *Het kruitvat ontploft* het relaas van de eerste open oorlog op het Europese vasteland sinds 1945. In dit tweede stuk volgt het relaas van onze onderdompeling in het leed dat eigen is aan elke oorlog: de vluchtelingenkampen, de ziekenhuizen, de kapotgeschoten woningen.

STIPE MESIC

De tweede dag van ons verblijf spraken we met *vice-president Mate Granic*, met de minister van Toerisme, met de minister van Informatie, met de hulpbisschop van Zagreb, met de direkteur van *Caritas*. Van hen vernamen we dat de Kroaatse ekonomie veel te lijden heeft onder de oorlog. Het nationaal inkomen liep in 1991 met 23% terug, de industriële produktie met 28,5%. Het aantal werklozen steeg op 1 jaar met de helft, er is een inflatie van 250% en een reële daling van het gezinsinkomen met maar liefst 56%. Vooral het toerisme, in normale tijden goed voor 15 tot 20% van het Kroaatse BNP, is een slachtoffer van de oorlog. Het aantal overnachtingen daalde in 1991 tot 3,2 miljoen tegen 42 miljoen in 1990.

Het hoogtepunt van de dag was een babbel met *Stipe Mesic*, de laatste officiële president van Joegoslavië, de eerste president van het onafhankelijke Kroatië en vandaag de partijleider van de *Hrvatska Demokratska Zajednica*, de Kroaatse Demokratische Unie, die met de eerste demokratische parlementsverkiezingen niet minder dan 63% van de stemmen haalde. Men beweert dat hij — niet de huidige president *Tudjman* — achter de schermen de touwtjes in handen heeft. Hij schetste ons de samenstelling van het parlement en de programma's van de verschillende politieke partijen.

Woensdag 1 april, de derde dag van onze reis, trokken we naar het front in *Vinkovci*, niet ver van waar de Belgische blauwhelmen nu gelegerd zijn. Het werd een helse rit van meer dan 5 uur. Onze autobus werd steeds begeleid door politiewagens met loeiende sirenes. Tijdens deze tocht kregen we voor het eerst een indruk van de massale oorlogsvernielingen. In Vinkovsi is zeer zwaar gevochten. Geen enkel huis is onbeschadigd. Voor de oorlog woonden hier ongeveer 100.000 mensen, nu nog 35.000. De burgermeester *Tihomir Zovak* begroette heette ons welkom in een kapotgeschoten en met zandzakjes beveiligde konferentiezaal. Vinkovci is gebouwd in een erg rijk landbouwgebied met grote olievoorraden. De stad dateert vanuit de Romeinse tijd: toen reeds was het een belangrijk centrum. Tot voor de oorlog

Een Kroatische soldaat in aktie tijdens een vuurgevecht met Servische milities in Osijek. (Foto AP)

leefden de 80% Kroaten, de 13% Serven en de 7% andere minderheden vreedzaam samen. In het *stadsparlement* behoren 13 van de 112 verkozenen tot Servische minderheid. Op 13 september vorig jaar begon de Servische aanval. Sindsdien is ongeveer de helft van de stad bezet. Ook toen wij er waren vielen er nog elke dag doden en gewonden.

Na de officiële ontvangst werden we naar een volledig stukgeschoten ziekenhuis en naar een voorstad gebracht die driemaal heroverd moest worden. Hier was de verwoesting onbeschrijfelijk. Overal granaathulzen, op de weg een stukgeschoten *T-55 tank*, de huizen kapotgeschoten. Gelukkig kon men voor de gevechten de bevolking evakueren. Slechts 5 bejaarde inwoners weigerden te vluchten. Ze werden bij de eerste verovering door Servische soldaten bijeengedreven en met mitrailleursschoten afgemaakt.

In heel Kroatië werden maar liefst 140.000 huizen verwoest, 302 kerken met de grond gelijk gemaakt, 18 ziekenhuizen geheel of gedeeltelijk vernietigd. tussen augustus '91 en maart '92 maakte het oorlogsgeweld officieel 3.209 slachtoffers langs Kroaatse zijde, waaronder 21 journalisten en 400 kinderen. Meer dan 19.000 mensen raakten gewond. Ongeveer tweederde van de slachtoffers waren burgers. De totale kostprijs van de oorlog werd door de regering op ongeveer 21 miljard dollar geschat, zo'n 660 miljard BF.

BARANJA

In Vinkovci vernamen we ook dat de iets noordelijker gelegen *Baranja* de gevaarlijkste zone voor VN-Blauwhelmen is. Hier patrouilleren vandaag de *500 Belgische VN-soldaten*. Dit gebied, gelegen tussen de Donau en de Drava met als hoofdstad *Beli Manastir*, is volledig in handen van de Serven. Het is het enige Kroaatse gebied dat rechtstreeks paalt aan Servië. De streek zou volledig ,,gezuiverd'' zijn van Kroaten en (her)bevolkt met o.m. Servische vluchtelingen die vastbesloten zijn dit gebied niet meer uit handen te geven. Het is dan ook nogal onbegrijpelijk dat men hier Belgische soldaten in plaats van bv. Russische — een historische bondgenoot van de Servië — heeft gekazerneerd. Ons land wordt door Servië immers aanzien als een ,,natuurlijke'' bondgenoot van Kroatië. Onmiddellijk bij zijn thuiskomst heeft oud-senator Guido Janzegers hierover een brief naar minister van Landsverdediging *Delcroix* gestuurd.

Op de de voorlaatste dag van onze reis gaan we naar de andere kant van Kroatië, richting Dalmatische kust. Het zuiden van Kroatië is nog slechts te bereiken met een veerboot en het eiland *Pag* dat via een gedeeltelijk kapotgeschoten brug opnieuw met het vasteland is verbonden. Uiteindelijk bereikten we dan toch de mooie kuststad *Zadar*. Ook hier een bad in het oorlogsleed: een bezoek aan het nog intakte stadsziekenhuis vol oorlogsslachtoffers. Soldaten van 18-19 jaar, voor hun leven verminkt. We zien er bewijzen dat het federale leger niet aarzelt om verboden *dum-dumkogels* te gebruiken. 's Anderendaags gaan we naar de frontlinie, nog geen 3 kilometer buiten het stadscentrum. De doodse stilte die er heerst is angstaanjagend. Door de verrekijkers van een Kroaatse onderofficier zagen we de Servische stellingen. Men toonde er ons de overblijfselen van een *Clusterbom* van Amerikaanse makelij, nog een bewijs dat Servië het internationale oorlogsrecht aan zijn laars lapt! De grootste frustratie van de Kroaatse soldaten is hun machteloosheid tegen het veel beter uitgeruste Servische leger. Dagenlang moesten ze toezien hoe de Servische artillerie over hun hoofden heen Zadar bombardeerde, waar hun familie en vrienden wonen.

Op de laatste dag van ons verblijf bracht onze Vlaams-Kroaatse vriend Ante Vunic ons naar *Vodice*, vlakbij *Sibenik*, waar we eindelijk de hulpgoederen konden geven die we al heel de reis hadden meegesleurd. Na een heerlijk en vriendschappelijk afscheidsmaal, 28 uren bus terug naar Brussel.

In het boek ,,*Uit de dode hoek*'' schreef *Knack*-journalist *Piet De Moor* prachtige essays over zijn Midden-Europese zwerftochten. In het stukje over Kroatië vertelt hij over het *Jelacic-plein* in Zagreb, genoemd naar de Kroatische generaal die in *1849* de Hongaarse troepen in de pan hakte. Zijn ruiterstandbeeld, dat het prachtige plein sierde, werd door de kommunistische machthebbers meer dan 40 jaar op stal gezet. Sinds de Kroatische Demokratische Unie in Zagreb de plak zwaait mag Jelacic terug galopperen op dit plein. De generaal heeft wel een draai van 180 graden gemaakt. De punt van zijn sabel wijst nu naar *Belgrado*. Soms weegt de geschiedenis te zwaar...

Bart Somers

„ZUID-AFRIKA HEEFT EEN TOEKOMST"

VANDAAG zijn de meeste apartheidswetten opgeheven. Kan je na uw evaluatiereis stellen dat de apartheid in Zuid-Afrika nu helemaal tot de verleden tijd behoort?

N. Maes: *„Ik denk het niet. De apartheid is zo verweven met de strukturen, met de ruimtelijke ordening, de sociale toestanden, de onderwijssituatie dat het heel lang zal duren voor dit proces van afschaffing van apartheid ook in de feiten zal plaatsvinden. Zwarten mochten zich gedurende lange tijd niet vestigen in bepaalde blanke gebieden. Daardoor bestaan er nu grote zwarte woonsteden waar de komplete rechteloosheid heerst en zelfs de minimavoorzieningen ontbreken. De mensen zijn er niet gewend om geregistreerd te worden of belastingen te betalen. Zij moeten als het ware in het normaal bestaan van de staat ingesluisd worden, dit zowel op sociaal, juridisch als op ekonomisch vlak."*

SOORTEN GEWELD

■ **De verschillen tussen de zwarten onderling zijn erg groot. Is er in het post-apartheidstijdperk een kultureel réveil waar te nemen? Ontdekken de verschillende zwarte volkeren hun eigen identiteit terug?**

N. Maes: *„De mensen stellen zich heel spontaan voor als Xosha, Zulu, of andere... en verbinden daar ook een aantal kenmerken aan. Het meest uitgesproken is dat bij de Zulu-beweging maar daar is het ook zodanig politiek gemanipuleerd en misbruikt dat de hele Inkatha-beweging als een negatieve faktor werkt in de dialoog over het toekomstig Zuid-Afrika.*

Ook in het nieuwe Zuid-Afrika zullen de diverse talen en kulturen een rol blijven spelen. De zwarten willen zeker geen soort eenheidsworst kreëren. Zo is men op zoek naar nieuwe administratieve indelingen. Men wil tot 9 of 10 regio's komen en diskussieert volop in hoeverre ze een gedecentraliseerd bestuur krijgen. Sommigen, zoals de Afrikaner Konservatieve Partij, gaan zover dat ze een thuisland opeisen voor de blanken."

■ **Op TV zien we elke dag geweld tussen zwarten. Zijn dit stammentwisten of zit er iets anders achter?**

N. Maes: *„Er is op dit ogenblik vrij veel geweld maar het is niet van die aard dat het ekonomische en sociale leven er volledig door gedestabiliseerd wordt. De rellen bevatten vier belangrijke komponenten: oude stammentwisten, de machtsstrijd tussen ANC en Inkatha, gewone kriminaliteit en politieke sabotage. Het is heel moeilijk om achteraf uit te maken wat het belangrijkste element is.*

We zijn zelf getuige geweest van dit geweld toen we een zwarte voorstad van Alexandra bezochten. Er werd volop geschoten. De politie was volledig afwezig en daagde pas op toen alles al lang in de fik stond. Dit doet sommigen zeggen dat de politie met opzet destabiliserend werkt. Ik meen inderdaad dat een deel van de veiligheidsdiensten de dialoog vijandig gezind is en hem probeert te saboteren. Mensen van de mensenrechtenorganisatie waarmee we spraken gingen heel ver. Ze beweerden dat als het leger dit wil, de regering morgen het geweld kan stoppen. Vele van onze gesprekspartners — katholieke bisschoppen, joernalisten, bedrijfsleiders, vakbondsmensen, politici van alle partijen — waren het daarmee niet eens en dachten dat het geweld niet helemaal kontroleerbaar is.

Het leger is in Zuid-Afrika altijd belangrijk geweest. Vroeger eksporteerde Zuid-Afrika zijn veiligheid door oorlogen te voeren in de omringende landen. De begroting van Defensie is na het beïndigen van de militaire operaties in Angola en Namibië afgeslankt met maar liefst 40%. Niettemin blijft Zuid-Afrika over het sterkste leger van het kontinent beschikken. Momenteel is Roelof Meyer minister van Defensie. Hij is een door iedereen zeer gewaardeerd man. Hij vindt dat het leger tijdens de konstitutionele overgang een belangrijke taak blijft behouden. Aan de ene kant moet het de stabiliteit verzekeren, maar anderzijds dient het leger zich konstitutioneel te gedragen.

Volgens Roelof Meyer mag het leger geen staat in de staat zijn."

Vier Vlaamse parlementsleden hebben op uitnodiging van de Zuidafrikaanse Raad van Kerken, de Katolieke Bisschoppenkonferentie en de Kagiso Trust een evaluatiebezoek gebracht aan Zuid-Afrika. Van 28 maart tot 6 april voerden ze gesprekken met vertegenwoordigers van politieke, sindikale en kerkelijke organisaties, maar ook met regeringsverantwoordelijken, akademici en bedrijfsmensen. Ze bezochten gebieden waar het geweld de afgelopen maanden sterk is opgeflakkerd. VU-senator *Nelly Maes* kwam thuis met een reistas vol bedenkingen en verhalen over een land in volle evolutie. Een vraaggesprek.

GROEIENDE MIDDENKLASSE

■ **Met het referendum heeft Zuid-Afrika definitief voor verandering gekozen. Hoe evolueren de CODESA-besprekingen (Konferentie voor een demokratisch Zuid-Afrika)?**

N. Maes: *„Momenteel nemen er niet minder dan 19 partijen deel aan de CODESA-besprekingen. Bovendien oefent men druk uit op de Konservatieve Partij en het Pan-Afrikaans Kongres om ook mee te doen. Men denkt dat er snel een interimregering komt waarin de belangrijkste gesprekspartners vertegenwoordigd zijn. Deze regering moet demokratische verkiezingen in rust voorbereiden. De blanken willen de interim-regering wat langer laten besturen en meer bevoegdheden geven zodat ze nu reeds een grondwet kunnen voorbereiden. Dat kan niet, zegt het ANC, want dan gaat men ons minoriseren met groepen zonder aanhang. Dat is nu de diskussie.*

Zelf werd ik enorm getroffen door de sfeer van inzet en ernst van de mensen. Zelfs mensen die 10 tot 15 jaar in de gevangenis zaten willen dat de dialoog lukt. Ze weten dat de toekomst van hun land ervan afhangt. Ze hebben niet veel tijd. De uitslag van het referendum heeft de macht en het prestige van De Klerk enorm versterkt, maar wekte ook enorm ongeduld en grote verwachtingen op."

■ **Het apartheidsregime heeft grote welvaartsverschillen tussen blank en zwart nagelaten. Zal een herverdeling van de rijkdom wel vermeden kunnen worden?**

N. Maes: *„Er zijn inderdaad grote wel-*

vaartsverschillen tussen blank en zwart. Toch kan je al spreken van een zwarte en gekleurde middenklasse. Weet u dat de zwarten en kleurlingen 35% van de Zuidafrikaanse ekonomie in handen hebben? Langzaam groeit er een meer normale politieke scheiding waarbij de Afrikaner Nationale Partij ook kleurlingen-leden heeft die al iets bereikt hebben. De apartheid had zichzelf overleefd, net als het kommunisme in Oost-Europa. De Zuidafrikaanse ekonomie is een hoogtechnologische ekonomie die nood heeft aan geschoolde mensen. Deze geschoolden waren onvoldoende aanwezig bij de zwarte bevolking, precies omdat het onderwijssisteem derde-rangs was.

Een groot deel van de Zuidafrikaanse ekonomie is in handen van monopolies. De middengroepen zijn veel te klein. De Zuidafrikaanse regering heeft altijd gesteund op de monopolies: banken, goud, diamant, de mijnen. Aanvankelijk dacht het ANC aan de nationalisering ervan. Vandaag gaat ze er van uit dat een sociaal-gekorrigeerde vrije markt de beste keuze voor morgen is. Men spreekt nu veel meer over kontrole, over machtsdeling aan de top, over snelle promotie van de zwarten. Het ineenstorten van het kommunisme heeft bijgedragen tot de ekonomische realiteitszin bij de zwarten."

Zwarte kinderen spelen op straat voor de sloppenwijken van een zwarte voorstad van Alexandra. (foto WIJ)

DEMOKRATISERING

■ Zuid-Afrika zette al heel wat stappen op weg naar demokratisering. De CODESA-besprekingen vorderen. Toch bestaat er nog steeds een boycot.

N. Maes: *„Uit geprekken bleek dat deze boycot een eerder simbolische betekenis heeft. Een stabiel Zuid-Afrika zal zeker geld aantrekken. Dat is nu nog niet het geval. Daarom zit de ekonomie ook in moeilijkheden. Het inkomen per hoofd is de jongste jaren met maar liefst 10% gedaald, ook omdat de bevolking zo snel stijgt. Sommige prognoses voorspellen een verdubbeling van de bevolking van 35 naar 70 miljoen tegen het jaar 2020. De ekonomie zou met 13 tot 15% moeten groeien, wil men nog iets overhouden om te verdelen.*

In de praktijk is de boycot een non-issue. De meeste boycotmaatregelen zijn de fakto ook opgeheven. Het is simbolisch belangrijk omdat men ze wil afschaffen op het moment dat er een werkelijk representatieve interimregering gevormd is."

Vlaamse parlementsleden in Zuid-Afrika. Tweede van rechts is VU-senator Nelly Maes. (foto WIJ)

■ Wat kan het kulturele akkoord met Vlaanderen voor Zuid-Afrika betekenen?

N. Maes: *„Het Nederlands en het Afrikaans zijn verwante talen en dat geeft een kommunikatieve hulp. Er is ook een negatieve kant aan deze verwantschap. Het Afrikaans is steeds geassocieerd geweest met het apartheidsregime. Dat moeten we juist overwinnen. Ik geloof dat dit kan. We zijn er ons immers niet van bewust dat er meer zwarten en kleurlingen Afrikaans spreken dan blanken, hetzij als eerste, hetzij als tweede taal. Als wij ons richten op die groepen die nog emancipatie behoeven door bv. studiemogelijkheden aan te bieden dan wordt Nederlands de taal van de emancipatie.*

Let op: ik zeg niet dat we de blanken moeten uitsluiten, maar wel dat het kultureel akkoord in zijn geheel een emanciperend akkoord moet worden."

■ Heeft het Afrikaans op termijn nog een toekomst in Zuid-Afrika?

N. Maes: *„Dat is een vraag die ik aan Pieter De Lange van de Afrikaner Broederbond heb gesteld. Hij zei me dat het moeilijk is om de toekomst van het Afrikaans te voorspellen. Het zal afhangen van de sociale ontwikkeling, in hoeverre we erin slagen om het lot van de taal als taal van de onderdrukker te vervangen door een nieuwe opdracht, nl. de taal als belangrijk kommunikatiemiddel van zwarten, kleurlingen en blanken. Als we daarin niet slagen, beweerde De Lange, dan heeft het Afrikaans niet veel toekomst meer. Het belang van het Engels neemt immers toe in Zuid-Afrika.* ▷

Anderen zijn weer minder pessimistisch. Afrikaans wordt in bepaalde delen van het land overwegend gesproken en zou daarom nog een heel lang leven beschoren zijn.''

■ **Zuid-Afrika zoekt naar een nieuwe staatsstruktuur waarin alle bevolkingsgroepen beter aan hun trekken kunnen komen. In hoeverre staat ons land en het federaliseringsproces als voorbeeld? Kan Zuid-Afrika op staatkundig vlak iets komen leren bij ons?**

N. Maes: *,,Wat wij aan oplossing hebben is interessant studiemateriaal voor Zuid-Afrika. Maar zoals een oplossing bij ons niet kan geïmporteerd worden zo kan dat ook ginder niet. Men heeft toch herhaaldelijk met aandacht geluisterd als wij het hadden over situaties waar rechten niet alleen aan grond maar ook aan personen worden toegewezen. Nochtans hebben we daar geen fundamentele diskussies over kunnen voeren. Ik vond dat wel wat jammer. Men bestudeert het ,,Belgische model'' maar men is zelf nog niet zover.*

Op welke wijze de verscheidenheid van het land staatkundig moet vertaald worden is een van de grote moeilijkheden van de dialoog. Zo kan ik me voorstellen dat de blanken het liefst van al een veto-recht zouden willen. Dit is echter voor het ANC onaanvaardbaar. Men zal dus eerder tot een aantal waarborgen voor de blanke minderheid komen, vergelijkbaar met onze alarmbelprocedures of paritair samengestelde regering, zonder dat de zwarte meerderheid volledig gemuilkorfd wordt.''

ONZEKERE TOEKOMST

■ **Als je daar als blanke woont ben je onzeker over de toekomst. Welke garanties zijn de zwarten bereid te geven?**

N. Maes: *,,Er is veel vrees, maar hij beperkt zich niet tot de blanken. De apartheid is de organisatie van de vrees. De grootste garantie bestaat er in feite in dat de blanken geen andere plek hebben om naartoe te gaan. Ze zijn bijgevolg verplicht toegevingen te doen. Bovendien hebben de zwarten geen mogelijkheden om zich op eigen kracht te emanciperen. Ze klampen zich bijgevolg vast aan de blanken die samen met hen de Zuidafrikaanse ekonomie opnieuw tot de motor moeten maken waar ook de rest van Afrika zich aan kan optrekken. Er is dus een intellektueel besef dat men elkaar absoluut nodig heeft. Ik denk dat dat een heel grote garantie is.*

Als men op basis van dit gemeenschappelijk besef de strukturen kan ontwerpen die deze garanties ook in wetten vertalen dan heeft Zuid-Afrika politiek een toekomst. Als ze dat ook ekonomisch kunnen vertalen, dan heeft Zuid-Afrika ook ekonomisch een toekomst. Alleen is het helemaal niet zeker dat het 100% goed zal aflopen.''

Bart Somers

EEN JAAR VOLKSNATIONALE STRIJD /10

SKIPETAREN

Albanië, *de Staat der Skipetaren*, kraakt in al zijn kommunistische voegen. De erfenis van de rode politiestaat blijkt, zoals elders, te bestaan uit morele verwarring, sociale ellende en ekonomische achterstand.

De radeloosheid van het volk neemt dramatische, zelfs spektakulaire vormen aan in augustus. Dan trachten duizenden Albanezen met een groot, barstensvol geladen, schip *Italië* te bereiken. Velen zijn er zwemmend op geraakt; velen zwemmen vandaar naar de Italiaanse kust, want ze voorvoelen wat inderdaad gebeurt: met list en geweld sturen de Italiaanse overheden het schip terug. Het is erg, maar de kettingreaktie van zo één toegelaten schip zou allicht nog erger zijn. De lang geleden naar Italië gevluchte Skipetaren, die daar in enkele dorpen samentroepen en zichzelf gebleven zijn, houden zich koest.

UITWIJKING GEEN OPLOSSING

Andere uitwijkelingen zoeken een beter leven in *Griekenland*, samen met 5.000 Albanese Grieken. Zeer vlug echter ondervinden zij — en dat in de barre januari-maand — dat de Grieken in het grensgebied zich zo goed als uitsluitend over hun volksgenoten ontfermen. Later op de maand keert een aantal van hen, ontgoocheld en vol heimwee naar hun armoedig land terug. Anderen blijven toch maar in Griekenland. Hoe slecht ze het er ook hebben, ze vinden het er materieel nog beter dan in Albanië.

MIQËSIA SHQIPTARO-FLAMANE

VLAAMS-ALBANESE VRIENDSCHAP

DE KOORTS STIJGT IN KOSOVA

Het zwaartepunt van de strijd der Skipetaren om een normaal volksbestaan ligt in 1991 nog steeds in Joegoslavië, met name in *Kosova*, tot 1989 een autonome provincie, sedertdien een gewone provincie van de deelstaat Servië.

Anderhalf jaar lang zien de Skipetaren af van spektakulaire reakties; al ziet het beeld dat *WIJ* van de toestand in 1990 bracht (zie ons blad van 19 april) er toch niet vredig uit.

Maar de omverwerping van het kommunistische regime in Albanië opent natuurlijk *nieuwe perspektieven*. Wij schreven toen: ,,Voorlopig is de onvrijheid en het lage levenspeil er (nl. in Albanië) nog van die aard dat aansluiting bij die staat de Kosovar-Albanezen weinig aantrekt. Komt daarin echter verbetering, dan zou wel eens werkelijkheid kunnen worden wat de Serviërs tot nu toe ten onrechte beweren: dat de Kosovaarse Albanezen ,,separatisten'' zijn.

Inmiddels is het in Albanië alvast met de onvrijheid gedaan. Kontakten met Albanië zijn door de niet meer gesloten grens niet alleen mogelijk maar ook werkelijk geworden. Vertegenwoordigers van wat in Kosova leeft bezoeken vrij regelmatig politieke mensen in Tirana, de hoofdstad van Albanië.

Nog steeds houden de Kosovaarse Skipetaren het bij de eis *,,deelrepubliek Kosova''* deelrepubliek van een weliswaar uiteenvallend Joegoslavië.

Inmiddels komen ze weer en luider op straat. Duizenden leraren zijn hun baan kwijt omdat ze Skipetaarse i.p.v. Servische leerplannen gevolgd hadden. Deze reeds in 1990 opgedrongen toestand zit hen zo dwars dat het nieuwe Albanië het verrassende aanbod doet, op Albanees grondgebied scholen voor de Kosovaren te organiseren.

In juni betogen te Pristina 150.000 *Skipetaren tegen Servië*. De laatste Serviërs zijn aan 't inpakken omdat de Skipetaren hen vijandig gezind zijn en omdat Kosova het ekonomische dieptepunt van Joegoslavië is. Maar er blijven nog altijd genoeg politiemensen en vechtgrage Servische ekstremisten met een overvloed aan wapens.

Op 8 juli lucht voor het eerst het officiële Albanië zijn verontrusting over de toestand in Kosova en over de financieel sterk gesteun-

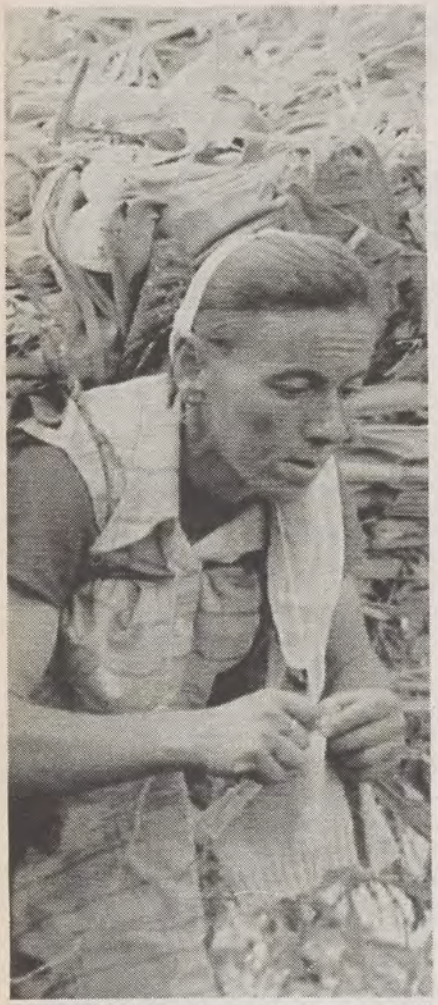

Ook na het begin van het demokratiseringsproces blijft de armoede in Albanië schrijnend. (Foto AP)

de nederzettingenpolitiek, die vergelijkingen met Israël voor de geest roept.

Beograd doet deze bezorgdheid af als een ,,rechtstreekse oproep tot gewapende opstand''. Eerste-minister Ramiz Alia vreest niet alleen een bloedbad maar ook een massale uittocht naar zijn land dat in geen enkel opzicht bij machte is, die op te vangen. Bovendien is hij beducht voor Servische uitdagingen aan het adres van Albanië.

Einde september houden de Skipetaren in Kosova een volksraadpleging; tegen de zin van de Servische overheden natuurlijk, die deze ,,onwettig'' noemen. Even natuurlijk maakt deze volksraadpleging duidelijk wat iedereen al lang weet: dat die Skipetaren nog liefst van al *een onafhankelijke republiek* zouden vormen. Dat doen ze dan ook, met regering en al, maar dan wel in 't geheim.

Op 22 oktober erkent het Albanese parlement (nogal ongebruikelijk; het komt regeringen toe, Staten te erkennen) de republiek Kosova.

Hiermee is een verdere stap gezet in de richting van een konflikt tussen Albanië en het teoretisch nog steeds bestaande Joegoslavië.

MAKEDONIERS

De Makedoniërs hebben hun officieel bestaan, in de vorm van een Joegoslavische deelrepubliek, aan wijlen maarschalk Tito te danken. Alhoewel op zichzelf een roerig volkje, hebben zij zich dan ook steeds gedeisd gehouden tegenover de andere deelrepublieken. Het onstuitbare uiteenvallen van Joegoslavië verplicht hen nu echter tot een duidelijker uitspraak over hun toekomst.

Reeds hebben zij in 1990, bij de eerste vrije verkiezingen uit hun geschiedenis, als grootste partij (33 op 100 zetels) de VMRO aangewezen. Dit is een roemruchte, ooit terroristische, nu gewoon nationalistische partij. Ze eist echter ook delen van Boelgarije en van Griekenland op.

Het wegvallen van Slovenië en Kroatië verandert drastisch het uitzicht van Joegoslavië. Hoe kleiner het romp-Joegoslavië, hoe groter Groot-Servië wordt.

En om als vazallen van Servië te dienen bedanken de Makedoniërs wel. In ekstreemnationalistische Servische kringen wordt immers Makedonië ,,Zuid-Serbië'' genoemd.

In september spreekt een duidelijke meerderheid zich in een volksraadpleging uit *,,voor onafhankelijkheid*, eventueel binnen een Bondgenootschap van soevereine Joegoslavische Staten''. Alleen de belangrijke Skipetaarse groep (20% van de bevolking) ligt dwars. Die wil als gelijkberechtigd erkend worden binnen de Makedonische (deel)staat.

En dit is de kern van de nationaliteitenproblematiek in heel Oost-Europa: zolang een volk aan een ander volk niet wil toestaan wat het voor zichzelf opeist, zal er geen vrede heersen. Wij in Vlaanderen noemen zulke houding trouwens niet nationalistisch. Wij hebben daarvoor een ander woord: imperialistisch.

SLOVENEN

Op tweede kerstdag 1990 blijkt dat 95% van de Sloveense kiezers via een volksraadpleging onafhankelijk willen worden. Toch verwerpen zij niet bij voorbaat samenwerking met andere Joegoslavische deelrepublieken, maar dan ,,op basis van een werkelijke, niet van ideologische belangen''.

DRAMATISCH AFSCHEID VAN JOEGOSLAVIE

Op *geen* enkel ogenblik in 1991 laat de Joegoslavische, lees Servische, leiding blijken, enige belangstelling te voelen voor een *losser staatsverband* dan het huidige, waarin kommunistische Serviërs de plak zwaaien.

De Slovenen trekken hieruit de passende besluiten. Eerste-minister Lojze Peterle komt naar Brussel. Daar wordt hij goed ontvangen door zijn kollega van de Vlaamse Gemeenschap en door die van België, beiden kristendemokraten zoals hij. Ook met het Brusselse en het Waalse Gewest neemt hij kontakt. Slechter wordt hij onthaald door de voorzitter van het Europese Parlement en door de Europese Kommissaris voor Noord-Zuid-betrekkingen. Beiden beklemtonen dat *de EG vasthoudt aan* de grenzen en *de eenheid van Joegoslavië* en dat Slovenië bijgevolg niet in aanmerking komt voor erkenning.

Het weerhoudt de Sloveense leiding er niet van, te werken aan een konkrete verwezenlijking van hun onafhankelijkheid, een harde dobber voor meestal onervaren politici.

De Slovenen hebben het Servisch staatsnationalisme aan de lijve ondervonden. Op de foto een verstokte kommunistische Serviër tijdens een pro-Joegoslavische manifestatie. (Foto EPA)

De aanwezigheid van 12.000 Joegoslavische soldaten betekent weliswaar een zwaard van Damokles maar het zijn er toch 8.000 minder dan twee jaar voordien.

Slovenië heeft alles om als *een georganizeerde natie* erkend te worden: een vrij hmogeen door een volk met eenzelfde taal

▷

bewoond grondgebied, een bevolking die de wil heeft, los van anderen een gemeenschap op te bouwen en die dit in vrije verkiezingen overduidelijk heeft laten weten. Het hele proces is tot dan toe ook vreedzaam verlopen, zonder burgeroorlog, zonder één schot te lossen.

Maar, op Oostenrijk na, verkiezen *de westerse staten* de andere kant op te kijken. Zo wars staan al die regeerders tegenover volksnationalisme. Nog een andere faktor speelt mee. Joegoslavië werd na de eerste wereldoorlog door Frankrijk en Groot-Brittannië, de toenmalige overwinnaars, in elkaar geknutseld om de macht van Habsburg-Oostenrijk over de Balkan te nekken. In naam van het recht op zelfbeschikking hadden de promotoren ervan het niet erger kunnen schenden. Dat de gebeurtenissen nu heel dat kaartenhuisje in elkaar doen storten, is voor de diplomaten van de betrokken staten moeilijk te verteren.

Begin juni zijn de Slovenen al zo ver dat de eerste (1.400) *dienstplichtige rekruten* de eed afleggen op ,,de onafhankelijkheid en de territoriale integriteit van de republiek Slovenië''. Voor hen heeft Joegoslavië afgedaan.

Enkele dagen later verbiedt de federale Joegoslavische regering de republiek Slovenië, nog langer goederen in te voeren. Slovenië zou al voor meer dan 110 miljoen dollar *invoerrechten* achterhouden i.p.v. door te sturen naar Beograd. De Sloveense regering deelt mede dat ze er niet aan denkt, het geld door te sluizen.

Op 26 juni verklaart Slovenië zich onafhankelijk, in weerwil van de onheilsprofetieën van louter ekonomisch denkende intellektuelen. Op aandringen van de EG blijft deze verklaring beperkt tot een volksfeest. Officieel zou de onafhankelijkheid pas drie maanden later in werking treden. Het Westen hoopt nog steeds, Joegoslavië aaneen te houden.

Sneeuwruimers en vrachtwagens moeten toch op de autosnelwegen mogelijke tankkolonnes tegenhouden en alle vliegvelden gaan dicht.

Een dag later is het zo ver: Joegoslavische pantsers beuken op de versperringen in. *Het federale leger wil Slovenië manu militari binnen de federatie* houden. Een eerste balans spreekt van honderd doden en gewonden.

Op 18 juli trekt het federale leger zich in zijn kazernes terug (als gevolg van EG-bemiddeling?). Beweerd wordt dat dit leger eigengereid optreedt. Sommige tankbemanningen geven zich aan de Slovenen over.

Vrij onverwacht snel beslist het *federale leger rond half juli*, zich *uit Slovenië* helemaal terug te trekken. Is het verrassend dat de enige nog overblijvende Kroaat in de federale regering daartegen protesteert? Toch niet, hij vreest namelijk dat dit leger, dat uiteraard doorheen Kroatië moet om in Servië te geraken, onderweg blijft steken.

In oktober erkent buurland Hongarije de reispassen die Slovenië (en Kroatië) uitreikt. Even voordien hadden Italië, Oostenrijk en Duitsland dit al gedaan.

Op *8 oktober* verstrijkt het overeengekomen uitstel van onafhankelijkheidsverklaring. Er is geen houden meer aan. De Slovenen brengen dadelijk een eigen munt (de *tolar*) in omloop. Maar in het buitenland wordt die (nog) niet aanvaard.

De onafhankelijkheid heeft ook onaangename gevolgen. De *inflatie* loopt hoog op, nu produkten uit Joegoslavië schaars en duur worden.

De Slovenen hebben inmiddels *een les* geleerd en er duur voor betaald: een volk vaart er niet noodzakelijk beter bij, ekonomisch én kultureel zich met een verwant volk staatkundig te verbinden. Goede afspraken met vreemden geven soms betere resultaten.

ZUIDERWIND OVER KOROSKA

Voor de Slovenen in Zuid-Karinthië verandert de toestand. Eensdeels wordt uit de subversieve irrdenta-politiek tegenover de Karintische Slovenen en Duitsers de Servisch-kommunistische angel weggehaald. Anderdeels is een zelfstandige nationale staat beter gewapend en allicht ook gemotiveerd om volksgenoten in het buitenland bij te springen of op te stoken. De vrees daarvoor behandelen wij bij het overzicht die het Duitse volk betreft.

Onaanvaardbaar blijft hoe dan ook een verklaring van *Jörg Haider*, voorzitter van de FPÖ (de Oostenrijkse liberale partij), volgens welke het beter zou zijn, de bestaande kulturele autonomie voor de Karintische Slovenen af te schaffen. Daartegenover staat een vroegtijdig officieel bezoek van het land Karinthië aan de nieuwe staat Slovenië alsmede *hulp van miljoenen Schilling* in geld en goederen.

Het belet de Sloveense eerste-minister Peterle niet, op meer zorg voor de Karintische Slovenen aan te dringen.

In dit verband verdient een zinnebeeld-incident enige aandacht. Op de *verse tolar-biljetten* staat een eed-steen afgebeeld, waarop de Karintische hertogen hun eed van trouw (aan de Duitse keizer) aflegden. De steen staat echter in het onbetwistbaar Duitse gedeelte van Karinthië. Na protesten van Karintisch-Duitse zijde belooft de Sloveense regering, de eedsteen weg te laten op de toekomstige bankbiljetten.

De ,,Kärntner Landtag'' (het parlement van de deelstaat Karinthië) vraagt op 29 augustus dat Slovenië als onafhankelijke staat zou erkend worden (door Oostenrijk) doch tevens dat deze erkenning zou afhankelijk gemaakt worden van de waarborg der *bestaande Oostenrijks-Sloveense grenzen*.

Blijkbaar bezorgt de onafhankelijkheid van Slovenië enige overmoed. De beide Sloveense koepelorganisaties eisen nu dat *heel Zuid-Karinthië*, daarin begrepen Klagenfurt en Villach, als officieel *tweetalig* gebied zou erkend worden; wat met de etnische werkelijkheid geenszins overeen te brengen is.

Karel Jansegers

1991. Een Sloveense grenswachter bewaakt een splinternieuw bord dat de nieuwe grenzen van de jonge republiek afbakent. (Foto AP)

NIEUWSGIERIGE LOTJE GAAT VREEMD

EEN kinderboekenbeurs, alleen voor vaklui. Ook weer dit jaar, de 29ste. Oppervlakte 21.000 vierkante meter. Meer dan 1.200 eksposanten uit 56 landen. Tussen de deelnemende landen ziet men enkele nieuwe en gewijzigde namen opgenomen in de officiële katalogus: Kroatië, Cuba, Cyprus, Etiopië, Ghana, Groenland, Letland, Marokko, Polen, Rwanda, Slovenië, Zuid-Afrika en Thailand treden nieuw aan, de USSR noemt zich nog de Russische Federatie en de Federale Republiek Duitsland is gewoon Duitsland geworden. Wegblijvers waren de Dominikaanse Republiek, Guatemala, Lybië, Peru, Sierra Leone en Turkije.

VLAANDEREN

En wat Iran op deze internationale beurzen komt doen begrijpen heel wat deelnemers niet. Organisatoren van beurzen zouden Iran automatisch moeten uitsluiten, zolang de terdoodveroordeling van Rushdie loopt.

Vlaanderen zendt nog steeds zijn zonen en dochters uit. Want vertegenwoordigers van Bakermat, Clavis, Facet, Lannoo, Altiora, Standaard Uitgeverij, Houtekiet, Casterman, Davidsfonds/Infodok, De Koofschep, Loempia, Het Volk, Zuid Nederlandse Uitgeverij, C. De Vries-Brouwers, De Eenhoorn (met zijn met de *Boekenpauw* bekroonde boek) en De Ballon stonden er weer op de bres om het Vlaamse Boek te verdedigen. En dit onder de moederlijke vleugels van de *Vereniging ter Bevordering van het Vlaamse Boekwezen*. In een prachtig ogende stand stond heel wat Vlaams talent uitgestald, opnieuwe mede mogelijk door de jaarlijks terugkerende steun van de Administratie Kunst van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en door een bijdrage van de Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel aan de individuele uitgevers.

Het doel van Bologna is naast het aankopen van buitenlandse auteurs, uiteraard ook boeken van Vlaamse auteurs aan buitenlandse uitgevers verkopen. Lukte dat in het verleden niet zo best, het gaat de jongste jaren steeds beter.

Ron Langenus, Mieke Vanpol, Bart Moeyaert, Ed Franck, Johan Ballegeer om er maar enkele te noemen spreken reeds diverse talen. Walter Soethoudt, uitgever bij *Facet*, ging op stap met een prentenboek op

Uitgevers van kinderboeken mogen niet ontbreken op de jaarlijkse afspraak in Bologna voor de Fiera del Libro per Ragazzi. (foto WIJ)

tekst van Ron Langenus en met tekeningen van Gerda Dendooven en verkocht er maar liefst 12.000, met een optie op nog meer. Maar het best werd geskoord door *Clavis* met het nieuwe prentenboek van Lieve Baeten: *Nieuwsgierige Lotje*, dat in niet minder dan 30.000 eksemplaren werd verkocht. Werk van Lieve Baeten en haar echtgenoot Koen Fossey, die eveneens bij Clavis publiceert, hing trouwens ook op de 26ste jaarlijkse tentoonstelling van illustratoren, die met 900 hadden ingezonden en waaruit er 92 waren gekozen.

Ieder jaar weer trekken uitgevers van kinderboeken uit de hele wereld naar Bologna (Italië). Een industriestad die stinkt als de pest en die op toeristisch gebied weinig spektakulairs heeft te bieden. Maar jaarlijks heeft daar de *Fiera del Libro per Ragazzi* plaats en de zoektocht naar een hotel kan soms veertig kilometer lang zijn.

Niet slecht voor een klein landje als het onze, waarbij de Brusselaars Francine De Boeck, Isabelle Jossa en Fréderic Du Bus (die zelfs een postkaart voor UNICEF mag tekenen) en de Walen Bertrand Gobbaerts, Emile Jadoul ook nog schitterden.

Dus ook Franstaligen waren er aanwezig, er was zelfs een afzonderlijke tentoonstelling van jong Waals en Brussels illustratietalent. Dit alles betaald — en dat eenmaal in de vier jaar — door het *Commissariat Général aux Rélations Internationales de la Communauté Française de Belgique* en *Région Wallonne de Belgique — Relations Extérieures*. Oef! Uitgevers die hadden betaald om in de katalogus van deze tentoonstelling te worden opgenomen waren meestal de mindere goden, wat tot hilarische toestand leidde dat achteraan stond vermeld: *Quelques autres editeurs*, waarbij dan de reuzen Casterman en Duculot waren opgenomen.

Bologna, universiteitsstad, voorjaar, mooie Italiaansen en Italianen, zon, terrasjes, een piazza Maggiore met gestikulerende mannen, lekkere pastas, gelatti; allemaal geen tijd voor, want de konkurrentie ligt op de loer.

Het Nederlandse *leger* uitgevers heeft om de hoek van de Vlaamse stad, een hele straat afgehuurd en manifesteert zich met de rood/wit/blauwe kleuren. Keek het vroeger neer op de Vlaamse produktie, ze weten nu wel beter en ieder Vlaams boek dat in Nederland wordt verkocht — en dat zijn er al heel wat — betekent een niet verkocht Nederlands boek. Konden ze het vroeger nog over een gebrek aan kwaliteit hebben, nu duidelijk niet meer. Zelfs niet meer over het slechte Nederlands, want steeds meer Vlaamse boeken hebben een grensoverschrijdend tema, naast een (soms beter dan in Nederland) verzorgde taal.

Vlaanderen skoort, alleen moet er worden opgelet, want wanneer er te veel vissen in één vijver, in dit geval de kinderboekenvijver, gaan hengelen, zou er wel eens een gebrek aan vis kunnen komen.

HET GESCHREVEN LEVEN IN TREK

Op vraag van vele boekhandelaren heeft de Promotiekommissie van de *Vereniging ter Bevordering van het Vlaamse Boekwezen* beslist om ten behoeve van de boekhandel jaarlijks een voorjaarsaktie te organiseren. De kampanje, eerst aangekondigd als *Boeken op de plank*, kreeg uiteindelijk de naam *Het Geschreven Leven* mee. Het was boekhandelaar Marc Verstraelen van de Turnhoutse Boekhandel *Taxandria* die de uiteindelijke naam verzon. Naast de vele en terechte aandacht voor literatuur, wil de VBVB met deze aktie het belang benadrukken van non-fiktieboeken: als ontspanning, als kultureel objekt, als edukatief hulpmiddel, als niet te missen onderdeel van het dagelijks leven.

Dit jaar werd de *biografie* als centraal punt van de aktie geplaatst. Daarom werd er ook een prijs uitgeschreven voor de beste biografie van de voorbije twee jaar. Het moest een boek van een grote kwaliteit zijn en voor een groot publiek, het moest m.a.w. een doorbraakfunktie hebben.

JURYLEDEN

Voor 1993 zal de jury een boek over ,,wonen'' moeten bekronen, terwijl 1994 over ,,mens en maatschappij'' zal handelen.

Voor de samenstelling van de jury dacht de VBVB aan deskundigen uit de joernalistiek en het werden Ingrid van der Veken (*De Nieuwe Gazet/Het Laatste Nieuws*), Marcel van Nieuwenborgh (*De Standaard*) op dit ogenblik bezig aan een historische roman rond Ferdinand Verbist, Marc Reynebeau (*Knack*), Jos Vranckx (*Gazet van Antwerpen*) specialist in religieuze onderwerpen en Jean-Pierre Rondas, erudiet literair medewerker aan de in Antwerpen voorlopig niet te ontvangen Radio 3 als juryvoorzitter.

Zij kregen een lijst van 41 publikaties te verwerken, waaruit uiteindelijk 5 titels werden weerhouden: Deirdre Bair met *Simone de Beauvoir* (Lannoo), Jos Borré met *Gerard Walschap, rebel en missionaris* (Dedalus), Wolfgang Leppmann over *Rainer Maria Rilke. Zijn leven en werk* (Kritak), Josyane Savigneau over *Marguerite Yourcenar. De regie van een leven* (Kritak) en *Al mijn illusies bloeien* van Eric Defoort (Houtekiet) die welbewust de naam Paul Pée, van wie hij de biograaf is, niet vermeldt.

BIOGRAFIEEN

Het is deze laatste die (met de door ASLK/Nationale Loterij en Knack vergulde) prijs van 150.000 Bfr. aan de haal gaat. Een biografie over een stuk onbenul, een charlatan, een oplichter, een vrouwenversierder (zijn verhouding met Alice Nahon kent zowat iedereen), een totaal onbelangrijke raté.

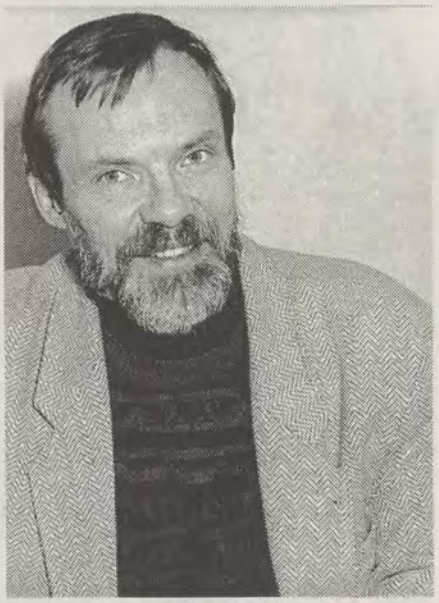

Eric Defoort gebruikt enkel de figuur van Pée om zijn kennis over het interbellum uit te stallen. (foto B. Dhondt)

In het juryrapport staat: ,,In de jaren twintig, tussen 1918 en 1931, beoefent Pée met overgave de twaalf stielen en dertien ongelukken: hij is telkens net niet een would-be politikus, filmjoernalist, dichter, aktivist, boekhandelaar, pianist, dirigent, zakenman, makelaar, leraar. Telkens opnieuw verzekert hij zijn familie en zijn vrienden dat ,,al zijn illusies bloeien''. Het bekroonde boek werd in WIJ van 12 juli '91 besproken.

Zoals gastspreker Martin Ros, uitgever bij Arbeiderspers en redakteur van *Open Domein*, het stelde is een biografie schrijven: schrijven vanuit de rugzak die men al jarenlang met zich meedraagt. En dat is wat Defoort hier doet, want hij is een kenner van het interbellum en gebruikt enkel de figuur van Pée om zijn kennis over deze periode uit te stallen, met een kunde en vaardigheid die de jury overtuigde.

DE VERBRANDE MAAGD

Bij iedere aktie hoort een aktieboek dacht men bij de VBVB. Brigitte Raskin werd aangezocht om het te schrijven en zij leverde *De Maagd van Antwerpen*. Haar stof haalde zij bij Seefhoek (Een Antwerpse volkswijk) fanaat: *Karel Devocht*, die het hoofdpersonage in zijn niet altijd historisch juist, maar wel leuke boekje over de Seefhoek vermeldde. De maagd is hier: *Maria-Henriette s'Heeren*, een bloem van een kind, dochter van een ,,garçon'' aan het Sint Jansplein, die verbrandde op de praalwagen van de *Maatschappij Leopold van Antwerpen*, op 15 augustus (Moederdag in Antwerpen) 1902. Het is een erg mooi boekje geworden. Tot en met 30 april nog te koop tegen de prijs van 99 fr.

Johan Anthierens stelde de schrijfster en haar boek voor, nadat hij achtereenvolgens beledigend had uitgehaald naar de VBVB voor het herhaaldelijk noemen van de sponsors, het kruisbeeld en andere afbeeldingen op de prachtige schilderijen in de zaal, de omslagontwerper Dooreman, de VBVB opnieuw voor het gebruik van een taai Belgiscisme en naar Adriaan van Dis. Voor ons hoefde het allemaal niet meer.

Gelukkig liet Raskin zich niet vangen door dit stuk ,,stoef'' dat iedereen in Vlaanderen verwijt slecht Nederlands te kennen: maar zelf beschaamd na het *Nationale Diktee* moest weglopen.

Niemand liep echter weg bij de wandelende broodjeslunch die de aanwezigen werd aangeboden. Een broodje en een boek, mijn liefje wat wil je nog meer?

Momos

Gedenkenis aan ,,De Maagd van Antwerpen'' Maria-Henriette s'Heeren. (foto Houtekiet)

TINDEMANS IN DUEL

Europees parlementslid *Leo Tindemans* heeft het de jongste tijd wat minder druk dan in vroegere tijden, toen hij bvb. minister was, CVP-partijvoorzitter of premier. Van zijn overschot aan vrije tijd maakte hij gebruik om een schitterend *divertimento* te schrijven over de ministeriële verantwoordelijkheid. Dit probleem vormt het voorwerp van grondwetsartikel 90. Dat artikel kondigt aan dat *een wet zal bepalen in welke gevallen ministers verantwoordelijk zijn, welke straffen hun worden opgelegd en op welke wijze tegen hen in rechte wordt opgetreden, zowel bij inbeschermingsstelling door de Kamer van volksvertegenwoordigers als bij vervolging door de benadeelde partijen*. In zijn boekje klaagt TIndemans aan dat zo'n wet er nog steeds niet gestemd is, ondanks de verdienstelijke inspanningen van enkele parlementsleden en ministers.

Tindemans grijpt terug naar 1865. Hij bestudeerde een barok stukje Belgische geschiedenis, dat uiteindelijk uitmondde in een voorlopig stukje wet dat maar gedurende twaalf maanden van kracht bleef. Deze geschiedenis lijkt te gek om los te lopen, maar toch waar gebeurd. In de kamer van volksvertegenwoordigers maakten de toenmalige minister van Oorlog *Chazal* van de liberale regering *Rogier* en het Antwerpse *Meeting*-kamerlid *De Laet*, die de historische eer geniet de eerste Vlaming te zijn die de grondwettelijke eed in het Vlaams aflegde, een stevig partijtje ruzie.

De reden voor die ruzie had te maken met het ronselen van Belgische vrijwilligers voor Meksiko. Want daar hadden de Europese mogendheden Maksimiliaan van Oostenrijk op de troon geplaatst. Maksimiliaan was getrouwd met *Charlotte*, de dochter van koning Leopold I. De keizerstroon was echter een vergiftigd geschenk, want hij was niet houdbaar zonder buitenlandse steun. Officieel om de Belgische keizerin te beschermen, in werkelijkheid om als neutraal land het katolieke keizerrijk van Maximiliaan bij te staan, een bolwerk tegen het oprukkend Amerikaans protestantisme, besloot men om een Belgische keizerlijke garde op te richten. Dit gebeurde met zoveel gestuntel en geknoei, dat het onvermijdelijk parlementaire vragen opleverde.

Chazal, een heetgeblakerde baron afkomstig van het Franse Tarbes, had De Laet bij zo'n hoogoplopende woordenwisseling in volle Kamer van Volksvertegenwoordigers toegeslingerd een eerloos man te zijn. De Laet eiste genoegdoening, Chazal weigerde die te geven, en het Antwerpse kamerlid kwam tot de konkluzie dat z'n eer alleen nog door een duel gered kon worden. Hoewel duels reeds bij wet verboden waren, durfde men in bepaalde kringen nog wel eens een duelletje uitvechten. Zo kwam het dat beide heren in een Schaarbeekse manège tegenover elkaar stonden. Voor de poort hield een kompagnie soldaten de wacht. Zij moesten eventuele nieuwsgierigen en vooral de politie buiten het lokaal houden waar De Laet via het „schietpistool met getrokken loop" genoegdoening zocht van Chazal. De nochtans ervaren schutter Chazal miste zijn schot, De Laet bezorgde de minister een ongevaarlijk schampschot. De getuigen van beide partijen vonden het zo wel welletjes, en de kemphanen gingen uiteen nadat ze elkaar de hand gedrukt hadden. Iedereen was het erover eens dat het gevecht op de „eervolste" wijze was verlopen.

Maar het kreeg een staartje. Het was natuurlijk een illuzie geweest om te geloven dat zo'n smeuïg duel zou kunnen plaatsvinden zonder een kwetterend roddelcirkuit op te wekken, tot in de pers toe. Vervolging was evenwel niet mogelijk: Chazal was minister en kon niet vervolgd worden. In ijltempo stemden kamer en senaat daarop een tijdelijk wetje, om artikel 90 van de grondwet toch te kunnen toepassen zodat de beide heren hun straf niet ontliepen.

Dit vormt het druipend droogrek waaraan Tindemans het droge vraagstuk van de ministeriële verantwoordelijkheid ophangt. Want deze kwestie is tot vandaag nog niet geregeld. Als eerste minister deed Tindemans in 1974 een poging om het voorlopige grondwetsartikel 90 een definitieve wettelijke gestalte te geven. Er werd een wetsontwerp ingediend in de senaat.

Helaas, de senaat heeft het ontwerp wel in ontvangst genomen, maar heeft er nadien niet meer naar omgekeken. Eenmaal verwezen naar de Kommissie van Justitie kwam het niet meer ter sprake niettegenstaande het aandringen van de regering. Toen het parlement in 1977 werd ontbonden, had men het niet ééns behandeld, schrijft Tindemans. Hij vermoedt dat de regering het slachtoffer was *van een kameraderie, die wilde dat ook leden van de oppositie voorzitter van een kommissie kunnen worden.*

Duel met de minister werd een vlot geschreven werkje. Het is wel spijtig dat Tindemans zijn *verhaal met een moraal* stopt waar zijn eigen poging om de ministeriële verantwoordelijkheid te regelen strandde. In voetnoot voegt hij *volledigheidshalve* wel nog toe dat ook *de heer Frans Baert op 14 mei 1982 in de Kamer van Volksvertegenwoordigers een wetsvoorstel* terzake indiende. In enkele regels wordt het verhaal van dit voorstel van de grondwetsspecialist van de Volksunie, die toen in de Kamer zetelde, uit de doeken gedaan. Dit voorstel werd in de kamer aangenomen maar haalde totnogtoe de senaat niet. VU-kamerlid *Etienne Van Vaerenbergh* viste dit wetsvoorstel nu opnieuw op. Het werd reeds in overweging genomen en wacht nu op behandeling in de kommissie. Ook de nieuwe regering wil een nieuwe poging wagen om ministers en staatssekretarissen eindelijk ook strafrechtelijk verantwoordelijk te maken voor hun doen en laten. De zaak sleept nu al sedert 1830 aan, het wordt wel eens tijd om *de schuld aan de grondwet in te lossen.*

(pdj)

— Duel met de minister. Leo Tindemans. Uitg. DNB/Pelckmans, Kapellen, 1991, 138 blz, 495 fr.

Het is spijtig dat Leo Tindemans zijn vlot geschreven divertimento stopte waar zijn eigen poging om de minsiteriële verantwoordelijkheid te regelen strandde. De rest van het verhaal moet men in voetnoot lezen. **(foto Photo News)**

DIRK DE WOLF: EEN WINNAAR DIE TOT HET HART SPREEKT

DE WOLF is Brabander, half Denderzoon en half pajot maar eigenlijk is hij de laatste der Flandriens. Hoe hij daar in de finale van de oudste van alle klassiekers zichzelf geweld aan deed, de grenzen van pijn en volharding verlegde, dat was de vlees geworden traditie die van Vlaanderen een wielerland maakte.

De Wolf streefde nooit schoonheidsprijzen na. Zijn rijstijl was nimmer een streling voor het oog. Hij bouwde zijn karrière op wilskracht, volharding en verbetenheid. *Roger De Vlaeminck* schonk hem, als begeleider, voor enkele jaren het nodige zelfvertrouwen om de hemelen te bestormen. De Wolf werd een strijder en een uitblinker maar nooit een winnaar. Voor twee jaar sleepte hij *Rudi Dhaenens* in Japan naar de wereldtitel en was zelf gelukkig met de tweede plaats. Geleidelijk aan werd hij veeleisender, ambitieuzer. Maar de erkenning in de erelijsten bleef uit.

Tot vorige zondag. In regen, wind en zon — het echte voorjaar dus — groeide hij op het klimmend asfalt boven de konkurrentie uit. Hij was geen uitgesproken favoriet zoals in de Ronde van Vlaanderen of Parijs-Roubaix, de kasseikoersen die hem zogezegd op het lijf geschreven staan. Maar hij was onomstootbaar de beste, de sterkste. Hij reed ruim honderdvijftig kilometer in de voorste gelederen, viel aan, kontroleerde de wedstrijd en sloeg toe op het gepaste moment. *Jeff Bernard*, een soortgenoot die ook nooit op een inspanning kijkt, zag hem met trieste ogen wegrijden en de Nederlander *Rooks*, die zuinig en profijtig als altijd de bloemen wilde plukken, kon, wilde of durfde het gat niet meer dichtrijden.

VERADEMING

Op zijn eenendertigste kreeg Dirk De Wolf eindelijk loon naar werken. Zijn geluk was begeesterend en vertederend. Hij omhelsde iedereen, riep op zijn vrouw en vertelde in zijn eigen onnavolgbare taal „zijn wedstrijdlogika". Dirk De Wolf was een verademing. Hopelijk hebben onze andere cracks het begrepen. Het heette dat Vlamingen niet langer de „Slag om de Ardennen" konden winnen. Onzin natuurlijk. Winnen is meestal een kwestie van karakter, van willen en van voorbereiding.

Daags voor de wedstrijd was De Wolf de nieuwe finale gaan verkennen. Hij wist dat het zwaar zou worden. Maar niet voor hem alleen. Voor iedereen en dus was proberen de moeite waard. De feiten stelden hem eindelijk in het gelijk.

Dat De Wolf juist in Luik-Bastenaken-Luik internationale erkenning te beurt viel, was de rechtvaardigheid zelve. *La Doyenne*, de oudste van de klassieke wielermonumenten, werd voor honderd jaar voor het eerst gereden. De erelijst van de Waalse topkoers is indrukwekkend. De namen van de drie vijfvoudige Tourwinnaars komen er op voor: Anquetil, Merckx (vijfmaal a.u.b.) en Hinault. Geen andere klassieker kan daarmee pronken. De grote rondespecialisten hebben zich op het selektieve Ardeens asfalt altijd thuis gevoeld. Maar ook de specialisten van de grote ééndagswedstrijden meldden er zich herhaaldelijk: Fred De Bruyne en Moreno Argentin waren samen goed voor zeven overwinningen. Kubler, Stan Ockers, Rik Van Looy en Kelly: allen reden ze met de arm in de hoogte onder het spandoek door. Criqueilion, de eeuwige uitblinker, moest het stellen met tweede en derde plaatsen. Luik-Bastenaken-Luik is eigenlijk een studie, een geschiedenisboekje waard.

Dirk De Wolf heeft Luik-Bastenaken-Luik gewonnen en dat was een goede zaak. Voor de wielersport in het algemeen en voor het veloke in Vlaanderen in het bijzonder.
De Wolf was altijd al een koereur die tot het hart van de mensen sprak. Geen drukdoenerij, geen kompleksen, geen kapsones zoals de Hollanders zeggen. Het hart op de tong. Recht toe recht aan. Een ongeschonden brok natuur eigenlijk die zich weinig gelegen liet aan de omgeving of... de etikette. Hij verbaasde en ontroerde door zijn eenvoud en hartelijkheid.

Dirk De Wolf: een verademing voor wie van de wielersport houdt. Zeker toen hij onmiddellijk na aankomst uitriep: "Mijn vrouw, waar is mijn vrouw!" (foto P. V. Belle)

VLAAMSE EER

De Wolf heeft in het toch wel erg snel aflopende klassieke voorseizoen dus in ekstremis de Vlaamse eer gered. Een geluk. Want er bestaan weinig redenen om fier te

zijn. *Van Hooydonck*, onze voorbestemde winnaar, was er wel altijd bij maar reed nooit oppermachtig. Misschien rekende hij teveel, miste hij de lef, bezat hij (nog) niet de gedrevenheid en de persoonlijkheid om een koers naar zijn hand te zetten. Van Hooydonck zal in juli moeten presteren om zijn ,,marktwaarde'' op peil te houden. Men blijft immers niet eeuwig een belofte. Hij kan daarover *Vanderaerden* ondervragen. De Limburger verkoopt zichzelf nog altijd goed voor de start en na de aankomst maar in de koers zien we hem veel te weinig. *Capiot* reed een geslaagd voorseizoen, daar niet van, maar in ,,de grote monumenten'' kon hij zichzelf nog geen standbeeld gieten.

Hetzelfde kan misschien van *Johan Museeuw* worden gezegd. Van hem werd geschreven dat hij te goed reed om te kunnen winnen. Een redenering waarvan wij de logika niet kunnen vatten.

De wereldbekerwedstrijden kenden overigens een bizar verloop. Vooral de Ronde van Vlaanderen en in mindere mate Parijs-Roubaix werden miskleunen omdat de favorieten hun rol niet aankonden. Het goede weer verklaarde niet alles. Twee heuse oudstrijders met een borst vol medailles wonnen een klassieker. *Kelly* en *Duclos-Lasalle*. Ze gaven les in stielkennis en beroepsernst. Vooral de 37-jarige Fransman verraste de wielerwereld. Oud maar niet versleten kreeg hij dan toch loon naar werken. De Wolf is teoretisch ook al door de zomer van zijn karrière heen maar voor hem kan het nog een rijke herfst worden. Pino Cerami was tweeënveertig toen hij in 1963 tweede eindigde in Luik. Met zijn eerste grote triomf zal vermoedelijk veel druk van De Wolf afvallen. Hij kan een ander mens worden. *Jacky Durand* kende in onze Ronde de dag van zijn leven. Mede door de omstandigheden groeide hij boven zichzelf uit. Het wordt wachten of hij dit jaar nog één andere koers wint...

In de komende weken worden nog troostprijzen uitgedeeld. Zaterdag al in de Amstel Gold Race. Maar de trend is gezet. Het peloton mist overheersende figuren. Mede omdat een paar supertalenten — Bugno en Indurain — blijkbaar alleen maar aan de grote Ronde denken. De Tour werpt in de nieuwe konstellatie zijn schaduwen wel erg ver vooruit. Precies het tegenovergestelde dus van wat *Hein Verbruggen* bedoelde...

Flandrien

HET KOMT NIET OP EEN PLAY-OFF MEER OF MINDER

Zowel in het volleybal als in het basketbal zijn de *play-offs* van start gegaan en we worden dus verondersteld van spanning onze adem in te houden. Castors, zo lazen we van joernalisten-propagandisten, wil immers meer dan de tweede plaats en dat zal Racing Mechelen geweten hebben. Voor ons niet gelaten. Wij winden er geen doekjes om. In basketbal, meer nog dan in voetbal, wordt de eindrangschikking bepaald door het gewicht van de portefeuille. Racing Mechelen koopt elk opkomend talent bij de konkurrentie weg. Wat mag men dan nog verwachten? De ploeg van brouwer Maes wordt kampioen en misschien doet zijn volleybalploeg wel even goed. Het geld regeert.

Overigens dreigen die play-offs in de toekomst een regelrechte klucht te worden. In het volleybal zijn daar nu al acht van de twaalf eerste klasse klubs bij betrokken en een normaal mens vraagt zich daarbij af waarvoor ,,de eigenlijke kompetitie'' dan nog goed kan zijn. We houden er overigens rekening mee dat het in het basketbal over afzienbare tijd ook die kant opgaat. Voor een paar weken lazen we in Le Soir dat teveel klubs klagen over ,,de te korte kompetitie''. Met de inkomsten van elf kampioenschapwedstrijden kan men het financieel niet meer rooien. In zes maanden kan niet genoeg geld verdiend worden om de profs en de semiprofs twaalf maanden lang te betalen. Vandaar. Het heet dat Mechelen en Oostende, die ook Europese opdrachten moeten vervullen (*the final ,,sixteen''* nietwaar) voorlopig geen oren hebben naar wijzigingen maar de nood zal ook hier de wet(ten) breken.

HOUTHUYS

Waar het met de geloofwaardigheid van de zaalsporten in deze naar toe moet, is ons een raadsel. Lennik, toch jaren een toonaangevende volleybalklub, zou uitwijken naar het niet zo ver afgelegen Halle. Er zou daar uit een breder publiek kunnen worden gerekruteerd. In Lennik zelf heeft men de grenzen van de groei immers bereikt. Zeker na de dood van *Jef Houthuys*. De grote man van het ACV stond immers borg voor een reeks sponsors die zijn verzoek (of bevel) gewoon niet durfden te weigeren. Het is dus wel erg ver gekomen met de topsport in het algemeen.

In het voetbal snakt KV Mechelen naar financiële zuurstof, in het basketbal denkt Castors Braine, dat nochtans geregeld voor een uitverkochte zaal speelt en jaarlijks goed is voor minstens drie en soms acht play-offs, aan uitwijken en in het volleybal kan de dood van één man voor een klub alles ten gronde veranderen. Het is ver gekomen en we staan misschien nog maar aan het begn.

Lazen we immers niet dat Beerschot en Boom met elkaar willen huwen. Fuzie of opslorping. Het doet er niets toe. De managers beginnen hun rekeningen te maken en profvoetbal is onverbiddelijk. Er is oeverloos veel geld nodig om met de elite te kunnen meedraaien en wat zich daaronder beweegt verkeert permanent in levensgevaar. De subtop spreekt de massa niet meer aan, de binding tussen klub en supporter is verloren gegaan. Jammer maar het is niet anders. Beerschot en Boom één klub. Wie er voor tien jaar had durven aan denken was in verzekerde bewaring genomen... Wie durft vandaag voorspellen hoe de sportwereld er over twintig jaar zal uitzien. Hoeveel klubs zullen de professionele schoonmaak hebben overleefd? Hoeveel zullen noodgedwongen naar het amateurisme zijn teruggekeerd?

SCHOENEN
VERDIEVEL
Willy VERDIEVEL- Hilde DEMAREY
Albert I-laan 171, 8620 NIEUWPOORT-BAD
Tel. (058) 23 51 96 - Fax (058) 23 51 96
DOCKSIDES AIGLE TRETORN ROMIKA Scholl Ronny TEKO AMBIORIX
BAMA Kickers adidas GUMA Gabor BAMA
JED diadora MEPHISTO TROPS SEBAGO
WEEK-END altijd open
Woensdag gesloten
Docksides

SEBAGO 26 kleuren
TROPS 20 kleuren
AMBIORIX 6 kleuren
Dit jaar terug het MEEST aantal kleuren van gans de KUST
ADVERTENTIE

ZATERDAG 25 APRIL

TV 1

10.30 **Vakwerk,** informatief progr.; 11.00 **Bijbenen,** werkzoekers; 11.30 **Sprechen Sie Deutsch?,** Duitse les; 12.00 **Babel,** voor migranten; 14.55 **De orkaan,** film; 17.10 **Okavango,** jeugdserie; 17.55 **Nieuws;** 18.00 **Tik tak;** 18.10 **Schoolslag,** spel; 18.40 **Vlaanderen Vakantieland,** toeristisch progr.; 19.20 **Joker- en lottotrekking;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Caravans,** Vlaamse serie
20.30 **Ademloos,** TV-film
22.05 **Night Court,** komische reeks
22.30 **Sport op zaterdag**
23.00 **Vandaag**
23.20 **Best little whorehouse in Texas,** film

TV 2

14.25 **Amstel Gold Race,** wielrennen

VTM

15.00 **Nieuws;** 15.05 **The Ewoks,** tekenfilmserie; 15.30 **Hanna Barbera,** tekenfilms; 16.20 **Clip Klub,** verzoekklips; 16.35 **Superforce,** serie; 17.00 **Super 50;** 18.00 **Nieuws;** 18.05 **De juiste prijs,** spelprogr.; 19.00 **Nieuws.**
19.30 **Familieraad,** spelprogr.
20.00 **Viersprong,** spelprogr.
21.00 **The naked gun,** film
22.35 **Nieuws**
22.50 **VTM-sport**
23.00 **Against all odds,** film
01.05 **Nieuws**

Ned. 1

08.00 **De mama en de wilde baby,** tekenfilm; 08.10 **Naar Timboektoe**; 08.16 **De dag dat alles misging,** serie; 08.46 **Ko de Boswachter Show**; 09.03 **Een wereldverhaal,** sprookje; 13.00 **Nieuws;** 15.35 **Morgen kan't beter,** kursusreeks; 16.00 **Nieuws**; 16.08 **De architektuur estafette,** Friesland en Leiden; 16.24 **Heb ik iets gemist?,** terugblik; 17.05 **Disneyklub**; 18.00 **Boggle,** woordspel; 18.28 **Junior Survival '91;** 19.26 **Sportpanorama**; 20.00 **Nieuws**
20.25 **Kijk op sport,** sportkwis
21.10 **La Cage aux Folles,** film
22.42 **Karel,** praatshow
23.32 **The scarlet and the black,** TV-film
01.57 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 15.15 **Met Witteman;** 16.00 **Nieuws;** 16.08 **Museumschatten**; 16.17 **Bobbie en Onyx,** tekenfilmserie; 16.30 **Groentjes,** serie; 16.41 **Alfred J. Kwak,** tekenfilmserie; 17.07 **Wings,** komische serie; 17.30 **Man over de vloer,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.19 **Kassa,** konsumentenmag.; 18.59 **Vijf tegen vijf,** spelprogr.; 19.26 **Jules Unlimited,** techniek en avontuur.
19.58 **The Flying doctors,** serie
20.49 **Oppassen!!,** komische reeks
21.18 **Sonja op zaterdag,** praatshow
22.13 **Achter het nieuws,** aktualiteiten
22.47 **Per sekonde wijzer,** kwisprogr.
23.23 **De schreeuw van de Leeuw,** showreeks
23.58 **Natuurmoment**
00.06 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws**; 14.25 **Amstel Gold Race,** wielrennen; 18.00 **Nieuws;** 18.15 **Sesamstraat;** 18.30 **Jeugdjoernaal ekstra;** 18.55 **Trekking lotto;** 19.00 **5 x 16,** serie; 19.28 **Wilde Ganzen;** 19.30 **Werken aan slaap,** dok.; 20.00 **Nieuws**
20.24 **Kenmerk,** aktualiteiten
20.55 **Vesuvius,** temaprogr.: het goede doel
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio Sport**

ZONDAG 26 APRIL

TV 1

09.00 **Samson;** 10.00 **Sunday Proms,** koncert; 11.00 **De zevende dag,** praatkaffee; 12.45 **Sportmiddag;** 13.15 **De zuidwestelijke doorgang,** jeugdfilm; 14.40 **Mimosa,** animatiefilm; 15.10 **Dossier Verhulst,** serie; 16.00 **1 voor iedereen,** familieprogr.; 17.30 **Merlina,** jeugdserie; 17.55 **Tik Tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **De kaper van de Zuidzee,** jeugdserie; 18.35 **Museum,** jeugdfilm; 19.00 **De Cosby show,** komische serie; 19.30 **Nieuws**; 19.45 **Sportweekend.**
20.30 **Secret army,** serie
21.25 **Tijd voor Koen,** licht klassiek
22.00 **I.Q.,** kwis
22.30 **Vandaag**
22.50 **Ziggurat,** kunstprogr.

VTM

12.00 **Super 50;** 13.00 **Nieuws;** 13.05 **Carsons's law,** advokatenserie; 13.50 **Cartoon;** 14.00 **Love Boat,** serie; 14.45 **Clip Club,** verzoekklips; 15.00 **Stripes,** film; 17.00 **De kinderakademie;** 17.50 **VTM-Sport;** 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Mimi,** praatprogr.; 19.00 **Nieuws.**
19.30 **Familieraad,** spelprogr.
20.00 **Raar maar waar,** konsumentenprogr.
21.00 **Luc,** praatprogr.
22.00 **Marblehead manor,** serie
22.25 **Nieuws**
22.40 **De sportshow**
23.45 **Wild, wild worlf of animals,** natuurserie
00.10 **Nieuws**

Ned. 1

10.25 **Eucharistieviering;** 13.00 **Nieuws;** 15.05 **Morgen kan't beter,** kursus; 15.30 **Het gezongen woord,** koor- en samenzang; 16.00 **Nieuws;** 16.05 **Heb ik iets gemist?**; 17.00 **Kiekeboe,** kinderserie; 17.10 **Oren van je kop,** poppenreeks; 17.20 **Kleur rijk,** serie; 17.40 **De sprookjesstoel,** serie; 17.55 **Boggle,** woordspel; 18.20 **Nummer 28,** serie; 18.35 **Hotel Amor,** serie; 19.00 **Perfect strangers,** serie; 19.30 **Belgen,** serie; 20.00 **Nieuws**
20.15 **Oude liefdes,** spelprogr.
21.00 **Je zult het zien,** fitness en gezondheid
21.45 **Brandpunt,** aktualiteiten
22.25 **Moorddadige oplossing,** misdaadserie
23.20 **Kruispunt TV,** kerkinfo
00.05 **Nieuws**

Ned. 2

09.00 **Wil Kwak Kwak;** 09.05 **Babar;** 09.30 **Marsepeinvarkentje;** 09.55 **Mannetje & Mannetje,** serie; 10.05 **Broertjes,** serie; 10.20 **Meneer Rommel,** dramaserie; 10.40 **Poortjes,** dierenmag.; 11.00 **Reiziger in muziek;** 12.02 **Tros Voetbal plus**; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Paul Haenen vijf over zes,** kult.-humor. progr.; 18.35 **Eerie, Indiana,** avonturenserie; 19.00 **The wonder years,** komische serie; 19.27 **Onrust!**, mag.; 20.00 **Nieuws.**
20.14 **The trouble with Mr. Bean,** satire
20.44 **Belevenissen,** aktualiteit
21.13 **Diogenes,** buitenlandse gebeurtenissen
22.17 **Migranti,** film
23.55 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 09.30 **Het allochtoon video-cirkuit,** dok.; 11.00 **IOS Magazine;** 11.30 **Omrop Fryslan edukatief;** 12.00 **Het Capitool,** live-debat; 12.45 **Socutera;** 13.00 **Aarde, mens en milieu,** afval; 13.20 **Rusland wordt rood,** kursus-info; 13.40 **Het fantastische in de kunst,** wat is fantastisch; 18.15 **Sesamstraat;** 18.35 **Studio sport.**
20.00 **Nieuws**
20.10 **Koninginnedagkoncert**
21.11 **De torpedo,** TV-film
22.00 **Nieuws**

MAANDAG 27 APRIL

TV 1

14.30 **La vie quotidienne,** School-TV; 15.00 **Klassieke mechanika,** school-TV; 17.30 **De dag dat Anton,** serie; 17.55 **Tik tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **Top Score,** spelprogr.; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Zeg 'ns aaa,** serie
20.30 **Denksportkampioen,** spelprogr.
21.05 **Vrij als een vogel,** serie
22.00 **Op de koop toe,** konsumenteninfo
22.30 **Vandaag**
22.55 **Uitzending door derden**

TV 2

18.50 **Nieuws**; 19.00 **TV Tam Tam,** schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** kolder
20.00 **Uitzending door derden**
21.00 **Veiliger wonen,** papa schrikt zich een ongeluk
21.10 **Noordstraat 17,** serie
21.30 **Nieuws**
22.05 **Highlander,** film

VTM

15.00 **Nieuws;** 15.05 **Riviera,** serie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.20 **Santa Barbara,** serie; 16.45 **Clib Club,** verzoekklips; 17.00 **Webster,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Familie,** serie; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Rad van Fortuin.**
20.00 **De gouden jaren,** serie
20.30 **MacGyver,** serie
21.30 **De vraag van 1.000.000,** kwis
22.15 **Nieuws**
22.30 **Star,** filmnieuws
23.15 **Hattrick,** sport
23.45 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 15.03 **Ja, natuurlijk extra,** natuurdok.; 16.00 **Nieuws;** 16.05 **Tekenfilmfestival**; 16.24 **Service salon;** 17.30 **Winnieh the Pooh**; 17.57 **Boggle,** woordspel; 18.28 **Sport op 1**; 18.57 **Ja natuurlijk: bloemen en planten,** natuurprogr.; 19.27 **Ha die pa;** 20.00 **Nieuws.**
20.26 **G'oud en nieuw,** muzikale reeks
21.23 **Hier en nu,** aktualiteiten
22.06 **Prettig geregeld,** komische reeks
22.41 **Rondje van het huis,** praatprogr.
23.25 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 15.25 **Een wanhopige uitvlucht,** jeugdfilm; 16.10 **Santa Barbara,** serie; 16.55 **Explorer,** info; 17.50 **Bouli,** tekenfilm; 18.00 **Nieuws;** 18.15 **Ha die dieren,** mag.; 18.40 **Countdown,** pop; 19.20 **De heilige koe,** automag.; 19.50 **Married with children,** serie.
20.20 **Die 2 special,** reisverslagen
20.50 **Nieuwslijn,** aktualiteiten
21.20 **Seth Gaaikema: de laatse klap,** conférence

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 10.30 **West-Europa en Noord-Amerika vergeleken,** school-TV; 11.00 **Rusland wordt rood,** school-TV; 14.30 **English spoken,** school-TV; 16.55 **Ruimteschip aarde,** school-TV; 17.25 **amerikaanse en Britser literatuur,** school-TV; 18.00 **Nieuws;** 18.15 **Sesamstraat;** 18.30 **Jeugdjoernaal;** 18.40 **Het klokhuis;** 19.00 **Omgaan met stress,** teleac; 19.29 **De Specialist,** de dermatoloog; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Let's talk about sex,** kortfilm
20.50 **Droom en daad,** gesprekken
21.25 **Varen,** watersportkursus
22.00 **Nieuws**

DINSDAG 28 APRIL

TV 1

14.30 **Aardrijkskunde,** schooltelevisie; 15.00 **De vergissing van Columbus,** schooltelevisie; 17.30 **Plons;** 17.35 **Liegebeest;** 17.50 **Duupje;** 17.55 **Tik tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **Top Score,** spelprogr.; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **De drie wijzen,** spelprogr.
20.35 **Zeker weten?,** praatprogr.
22.00 **NV De Wereld,** reportage
22.30 **Vandaag**
22.55 **Boulevard: Monarchie en macht,** dok.

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **Geografisch kennen en kunnen,** schooltelevisie; 19.20 **De vergissing van Columbus,** schooltelvisie; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** kolder.
20.00 **Uitzending door derden**
20.35 **National Geographic,** dok.
21.30 **Nieuws**
22.00 **Joe Dancer: de grote zwarte pil,** TV-film

VTM

15.00 **Nieuws;** 15.05 **Riviera,** serie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.20 **Santa Barbara,** serie; 16.45 **Clip Club,** verzoekklips; 17.00 **Webster,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Familie,** serie; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Rad van fortuin.**
20.00 **Bompa,** serie
20.30 **Flying doctors,** serie
21.30 **Empty nest,** serie
22.00 **Nieuws**
22.15 **Telefacts,** nieuwsmag.
23.00 **Odd couple,** serie
23.30 **Nieuws**

Ned. 1

10.00 **Vrouw zijn,** magazine; 10.50 **TV-Fruitmand,** muziek op verzoek; 11.10 **Een wereld van verschil,** diskussieprogr.; 13.00 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.09 **Het kleine huis op de prairie,** serie; 17.00 **Kinderkrant;** 17.30 **Tijdsein,** aktualiteiten; 18.10 **50 kamers,** jongerenprogr.; 18.35 **Black-out,** woordspel; 19.05 **Op weg naar Avonlea,** serie; 19.50 **Mijmeringen;** 20.00 **Nieuws.**
20.25 **25 jaar EO — Een wereld van verschil,** feestelijk live-progr.

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 14.00 **Skoalle TV;** 17.05 **Dommel;** 17.18 **Boes;** 17.30 **De grote meneer Kaktus show;** 18.00 **Nieuws;** 18.16 **Dubbeldekkers;** 18.42 **Daar komen de schutters,** komische reeks; 19.16 **Vijf tegen vijf,** spelprogr.; 19.45 **Police rescue,** serie.
20.40 **De vereenigde algemeene,** komische reeks
21.09 **De verleiding,** reeks over reklame
21.54 **Achter het nieuws,** aktualiteiten
22.29 **Golden girls,** komische serie

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 10.00 **Warreltaal,** school-TV; 10.30 **West-Europa en Noord-Amerika vergeleken,** school-TV; 11.00 **Nieuws uit de natuur,** school-TV; 11.30 **Stille getuigen,** school-TV; 14.00 **Tweede Kamer,** opening; 16.55 **Ca va?,** teleac; 17.25 **Steden des tijds,** teleac; 17.35 **Thuis in geldzaken,** teleac; 17.45 **De Kelten,** teleac; 18.00 **Nieuws;** 18.15 **Sesamstraat;** 18.30 **Jeugdjoernaal;** 18.40 **Het klokhuis;** 19.00 **Desmond's,** serie; 19.25 **Antilliaans verhaal,** dok.; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Opening Tweede Kamer,** samenvatting
20.53 **De nacht van Schmelzer,** toneel
22.00 **Nieuws**

WOENSDAG 29 APRIL

TV 1

16.00 **Schoolslag,** spelprogr.; 16.30 **Samson;** 17.30 **Postbus X,** jeugdserie; 17.55 **Tik tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **Top Score,** spelprogr.; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Tatort,** krimiserie
21.40 **Married with children,** komische serie
22.00 **Alle 5,** serie
22.30 **Vandaag**
22.55 **Qu'est-ce que je vous,** praatprogr.

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **Vak-werk,** info; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** kolder
20.00 **Sportavond**
21.30 **Nieuws**

VTM

14.00 **Super 50;** 15.00 **Nieuws;** 15.05 **Riviera,** serie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.20 **Clip Club,** verzoekklips; 16.30 **Kinderklub,** kinderprogr.; 17.00 **Schuif af,** kinderprogr.; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Familie,** serie; 19.00 **Nieuws.**
19.30 **Rad van fortuin**
20.00 **Rap Klap,** spelprogr.
20.30 **Sissi, die junge Kaiserin,** film
22.25 **Nieuws**
22.40 **Sanseveria**
23.25 **Hill Street Blues,** politieserie
00.15 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.05 **Tekenfilmfestival;** 16.23 **Avro's Serviesalon;** 17.30 **Tao Tao,** tekenfilmserie; 18.00 **Boggle,** woordspel; 18.30 **Transport,** dok. serie; 19.00 **Land van de arend,** dok. serie; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Gruppenbild mit Dame,** film
22.20 **Pyramide,** kwis
22.55 **Reporter,** aktualiteiten
23.30 **Nieuwsnet 12,** dramaserie
00.25 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 15.30 **Over sommige geheimen moet je praten,** kortfilm; 16.00 **Nieuws;** 16.09 **Bekijk het maar,** kinderprogr.; 17.13 **Santa Barbara,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.22 **Special adventure,** Camel Trophy; 18.57 **Candid Camera,** verborgen kamera; 19.22 **Tros kieskeurig,** konsumentenmag.
20.00 **Derrick,** misdaadserie
21.06 **Tros aktua special,** aktualiteiten
21.37 **In de schaduw van de overwinning,** dramaserie
22.35 **Terug naar mijn Shtelt Delatyn,** dok.
23.35 **Expo '92 Sevilla,** wereldtentoonstellingsverslag
00.04 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 10.00 **Hindoeïsme,** school-TV; 10.30 **Bio-bits,** school-TV; 18.00 **Nieuws;** 18.15 **Sesamstraat;** 18.30 **Jeugdjoernaal;** 18.40 **Het klokhuis;** 19.00 **Desmond's,** serie; 19.25 **Van gewest tot gewest,** regionaal nieuwsmag.; 19.55 **Politieke partijen;** 20.00 **Nieuws.**
20.20 **Stichting Socutera**
20.30 **Studio sport**
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport joernaal**
22.30 **NOS-Laat**
23.15 **Ideologie of idealisme?**
23.25 **Nieuws**

DONDERDAG 30 APRIL

TV 1

14.30 **La vie quotiedienne,** schooltelevisie; 15.00 **Klassieke mechanika,** schooltelevisie; 17.30 **Draaimolen;** 17.40 **Prikballon,** kleutermag.; 17.55 **Tik tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **Top Score,** spelprogr.; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Schwarzwaldklinik,** serie
20.45 **Under cover,** spionageserie
21.30 **Panorama,** aktualiteiten
22.30 **Vandaag**
22.55 **Uitzending door derden**

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **Kampioenen van het veilig verkeer,** schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** humor.
20.00 **Next stop Europa,** België en Australië
20.30 **Tekens: Montparnasse,** kunstmag.
21.30 **Nieuws**
22.00 **Première film en video,** filmnieuws
22.30 **Thuiskomst,** film

VTM

15.00 **Nieuws;** 15.05 **Riviera,** serie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.20 **Santa Barbara,** serie; 16.45 **Clip Club,** verzoekklips; 17.00 **Webster,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Familie,** serie; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Rad van fortuin.**
20.00 **Tien om te zien,** show
21.10 **Beverly Hills 90210,** serie
22.00 **Nieuws**
22.15 **Jambers,** Oud worden
23.00 **Miami Vice,** politieserie
23.50 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.06 **Tekenfilmfestival;** 16.24 **Service Salon;** 17.30 **Ferris Bueller,** tienerserie; 17.58 **Boggle,** woordspel; 18.22 **Forza!;** 18.52 **De sleutels van Fort Boyard,** spelprogr.; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **L.A.Law,** serie
21.18 **Bouw mee aan Carré,** trekking
21.20 **The making of People in the forest**
21.42 **Televizier,** aktualiteiten
22.22 **Je zaak of je leven,** dok.
23.18 **Carillion Arlington**
23.38 **De architektuur estafette,** Groningen en Den Haag

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 15.25 **Aan verwachtingen voldoen,** jeugdfilm; 16.10 **Santa Barbara,** serie; 16.55 **Zorro,** serie; 17.20 **Starstreet,** animatieserie; 17.30 **Goud van oud live;** 18.00 **Nieuws;** 18.15 **B.O.O.S.;** 18.40 **Top 40:** 19.10 **Go Veronica Travel;** reismag.
19.40 **Empty nest,** serie
20.10 **Magnum,** serie
21.00 **Nieuwslijn,** aktualiteiten
21.30 **In de Vlaamsche pot,** serie

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 09.30 **Gelukwens van de Minister-President;** 09.35 **Koninginnedag '92,** rechtstreekse reportage; 18.00 **Nieuws;** 18.15 **Sesamstraat;** 18.30 **Jeugdjoernaal;** 18.40 **Het Klokhuis;** 19.00 **Desmond's,** serie; 19.25 **Samenvatting Koninginnedag;** 20.00 **Nieuws.**
20.25 **De Mankementenshow,** serie
21.01 **Jean-Paul Sartre,** dok. serie
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport joernaal**
22.30 **NOS-laat**
23.00 **Japan na 1945,** kursus

VRIJDAG 1 MEI

TV 1

14.30 **Aardrijkskunde,** schooltelevisie; 14.50 **De vergissing van Columbus,** schooltelevisie; 15.00 Verkeersopvoeding; 15.30 **Doop,** film; 17.30 **Er was eens Amerika,** tekenfilmserie; 17.55 **Tik tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **TV 1 — top 30**; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Sledge Hammer,** serie
20.25 **Baraka,** spelprogr.
21.40 **Liedjes voor Malmö,** deelnemers Eurovisie
22.30 **Vandaag**
22.55 **Zuster Maria moet er aan,** triller

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **Klassieke mechanika,** schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** humor.
20.00 **1 mei-viering Willy Brandt,** interview
20.50 **Kijk uit!,** verkeerstips
20.55 **Magische wereld,** Waar de geesten nog leven
21.40 **Nieuws**
22.10 **Affiche,** kunstaanbod
22.30 **Festival van Vlaanderen 1991,** simfonische gedichten

VTM

15.00 **Nieuws;** 15.05 **Riviera,** serie; 15.30 **Dunasty,** serie; 16.20 **Santa Barbara,** serie; 16.45 **Clip Club,** verzoekklips; 17.00 **Webster,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Familie,** serie; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Rad van fortuin.**
20.00 **Klasgenoten,** Dirk Frimout
21.00 **For a few dollars more,** film
23.15 **Nieuws**
23.30 **New Mike Hammer,** serie
00.20 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.05 **Tekenfilmfestival;** 16.24 **Service salon**; 17.30 **Ereprijs 17**; 17.59 **Boggle,** woordspel; 18.29 **Weg van de snelweg: Europa,** de Ardèche; 18.59 **Zo vader, zo zoon,** raadspelletje; 19.29 **De Cosby show,** serie; 20.00 **Nieuws**
20.26 **Rondom tien,** praatprogr.
21.13 **Cheers,** serie
21.42 **De Stoel over zee,** praatprogr.
22.12 **Het grote verwennen,** dok. over lichaamsverzorging
22.56 **The commish,** serie
23.43 **Miniatuur**
23.52 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 18.00 **Nieuws;** 18.21 **The Teenage Hero Turtles,** tekenfilmserie; 18.49 **Meer dan 35 jaar Songfestival,** terugblik; 19.29 **Hollywood boulevard,** glamour.
20.05 **Vocaal centraal,** terugblik Ned. platenindustrie
20.46 **De leukste thuis,** home-video's
21.20 **Sjans,** komische serie
21.51 **Tros Aktua in bedrijf,** de houtbranche
22.40 **Year of the dragon,** film
00.50 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 18.00 **Nieuws;** 18.15 **Sesamstraat;** 18.30 **Jeugdjoernaal;** 18.40 **Het klokhuis;** 19.00 **Desmond's,** serie; 19.25 **Turquoise,** reisverhaal; 19.55 **Politieke partijen;** 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Sartre,** dok.
21.18 **6 x Hugo Claus,** Claus en het drama
22.00 **Nieuws**
22.10 **Studio sport joernaal**

Dolly Parton toont zich van haar beste kanten in *The Best Little Whorehouse in Texas.* Zaterdag 25 april op TV1, om 23u.20.

ZATERDAG 25 APRIL

HET BESTE BORDEELTJE IN TEXAS

Amerik. muzikale komedie (1982) over de verplichte sluiting van een erg populair bordeel in Texas. Country-zangeres Dolly Parton is een toffe „madame" en Burt Reynolds is de simpatieke sheriff die de sluiting zo lang mogelijk wil uitstellen. **(TV1, om 23u.20)**

ZONDAG 26 APRIL

DE SCHACHTEN

Twee nietsnutten nemen dienst in het Amerikaanse leger, dat ze als een soort Club Med beschouwen. Ze sukkelen door hun opleiding, stoeien wat met de vrouwen van hun oversten en worden dan in de strijd geworpen. Amerik. komische film (1981) met Warren Oates en Bill Murray. **(VTM, om 15u.)**

MAANDAG 27 APRIL

HIGHLANDER

Britse avonturenfilm (1985). Christopher Lambert is onsterfelijk en moet het opnemen tegen een andere onsterfelijke (Sean Connery) om uit te maken wie nu de laatste der onsterfelijken zal worden. **(TV2, om 22u.05)**

DINSDAG 28 APRIL

LEVE DE VROUWEN

Claude Confortès deed in 1983 een poging om de strips van Reiser te verfilmen. Catherine Leprice en Pauline Lafont zijn twee vriendinnen die mekaar ontmoeten in het kafee van Albert, waar rokkenjager Roland Giraud de held probeert uit te hangen. **(RTL-TVi, om 20u.10)**

WOENSDAG 29 APRIL

SISSI, DE JONGE KEIZERIN

Tweede deel van de Sissi-trilogie (het derde deel wordt op 6 mei uitgezonden). Romy Schneider diende een monumentale pruik van zo'n 6 kilogram te torsen, die haar maanden later nog vlagen van migraine bezorgde. **(VTM, om 20u.30)**

DONDERDAG 30 APRIL

DE THUISKOMST

Shan Shan is een jonge, dinamische zakenvrouw uit Hongkong die na het overlijden van haar grootmoeder terugkeert naar haar geboortedorp in de volksrepubliek China, waar ze haar traditionele wortels wil terugvinden. **(TV2, om 22u.30)**

VRIJDAG 1 MEI

HET JAAR VAN DE DRAAK

Viëtnamveteraan Mickey Rourke voert als politieman in New York nog steeds zijn privé-oorlog en heeft het vooral gemunt op John Lone, de misdaadkoning van Chinatown. Deze film van Michael Cimino uit 1985 is gebaseerd op een boek van Robert Daley. **(Ned. 2, om 22u.46)**

HERSENBREKER

OPGAVE 130

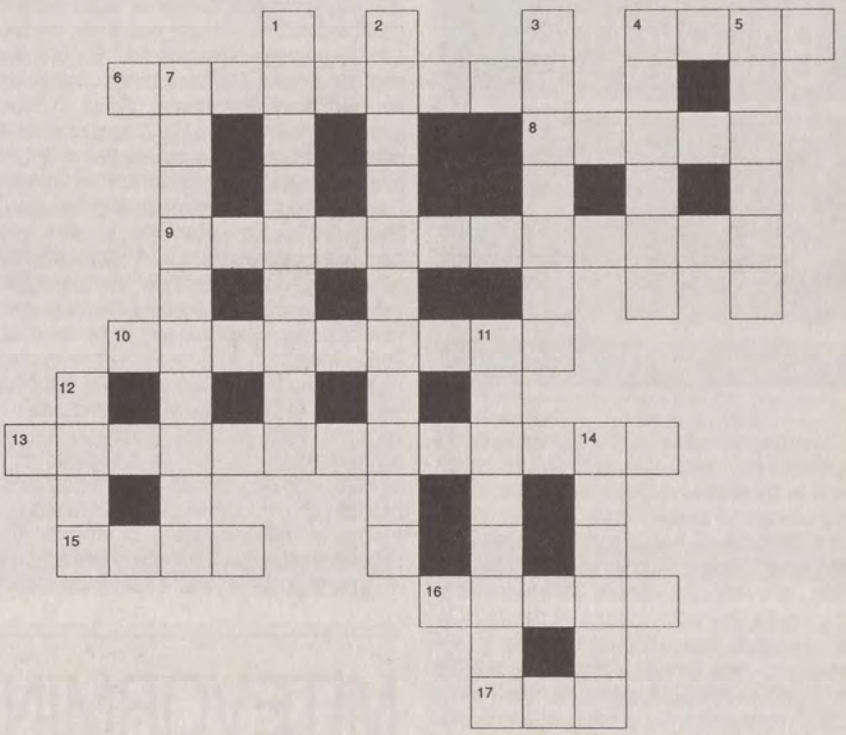

HORIZONTAAL

4. Kledij voor magistraten en professoren (4)
6. Straling van een duistere planeet (9)
8. Er kan niets meer bij, net zoals dat met een zeker kalkachtig omhulsel het geval is (5)
9. In zulke voertuigen hebben ze met opzet gaten gemaakt (12)
10. 't Is niet meer zoals 't eerst was (9)
13. Speelpak (13)
15. Hier bovenop is een wijkplaats voor opgewonden personen (4)
16. Klein been in het water (5)
17. Frans zegt dat hij de zaak wel even zal kalmeren (3)

VERTIKAAL

1. Nog 'n keer eten, maar niet dezelfde kost (9)
2. Feest houden en onmiddllijk daarna ieder 't zijne geven was in vroeger tijden een gruwelijke straf (11)
3. Varend of vliegend zorgt hij voor eten en drinken (7)
4. Lopend (2, 4)
5. Uitgeladen tijdens een wieler-omloop (6)
7. Pyromanen in zakformaat (10)
11. Volstrekt wanhopig (8)
12. Die zorgt ervoor dat je een ander verstaat (4)
14. Zo'n dingen zien er best mooi uit, al zitten ze vol met gaatjes (6)

OPLOSSING OPGAVE 128

Horizontaal: 2. steeds; 5. stapvoets; 8. plof; 10. praal; 12 invaller; 13. strooien; 14. globaal; 16. beeld; 17. drogist; 18. toneel; 20. Edegem; 22. tralie.
Vertikaal: 1. betaalmiddel; 2. sas; 3. davering; 4. werkvloer; 6. spel; 7. spitsbroeder; 9. overlast; 11. anode; 15. alg; 19. Engels; 21. moer.

Gena Gevaert uit Ten Hove 21 in 8200 Brugge wint een prijsje. Haar gele briefkaart met de juiste oplossing van opgave 128 werd uit de talrijke korrekte inzendingen geloot.
Wij verwachten uw gele briefkaart met de oplossing van opgave 130 ten laatste op dinsdag 5 mei op de redaktie: Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.

SATERDAG

AHASVERUS
***„Dure Expo in Sevilla"*,**
las Ahasverus
Andaluxueus

☆

Najiboellah heeft er een Kaboeltje van gemaakt

☆

Zetduivel: Grimmigbergen

☆

Dag van de Aarde: mens is Ozondig

☆

De kusthoreca is er zeeziek van

☆

Geen Hillariteit meer om Benny

☆

De wolf van het Ardennenoffensief

☆

Veel glitter in Sevilla: Fiesta morgana

☆

Frimout naar parlement Verruimte kandidaat

☆

OP DE BARRIKADE

Zaterdag vergaderen de VU-vrouwen in St.-Niklaas. Tussen een proeve van buurtwerk in de Stationswijk en een tentoonstelling over de ,,Femme Fatale'' denken zij na over haar rol in het Vlaams-nationalisme. Beloftenvol, niet omwille van St.-Niklaas, maar wel voor alle nieuwe afdelingsbesturen. Welke opdracht hebben zij daarin? Op 30 maanden voor de verkiezingen is die vraag m.i. wel terecht. Of niet soms? De Volksunie — zoals overigens het hele Vlaamse Bewegingsleven — is maar al te lang een zuivere kemphanige en leewemoedige mannenzaak geweest. Plakken, betogen, bezetten... kortom heldhaftig zijn. Emiel Hullebroeck en Wies Moens lieten voor Vlaanderen *,de meisjes'* slechts *,de zwarte klauwende blom zeegnen'* en *,haar zielen breken als honigbrood'*. Meer hoefde niet. Precies of er geen baanbrekende heelnederlandse *Roza de Guchtenaere* — vredesaktiviste en lerares — bestaan had. Precies of *Columba Thiel* van ,,Ic Dien'', *Nora Puype*, de *Gezusters van Campenhout* enz... nooit een naam in de Vlaamse beweging droegen! Het *,,Lied der Vlaamsche Meisjes''* (een produkt van 2 heren!) mist een eigentijdse strofe. Hullebroeck en Moens hebben het niet meer beleefd dat *,de meisjes'* die *,zolang Vlaanderen vergaten'* — in de franskiljonse kostscholen! — reeds *,tot Vlaanderen weerom keerden'*. In Leuven studeren sinds twee akademiejaren méér vrouwen dan mannen! Limburg wordt voor 't eerst in de geschiedenis mede-bestuurd door Vlaams-nationalisten, met daarbij architekt *Frieda Brepoels*. Telkens als senator *Nelly Maes* het woord neemt doet zij de in de hemel geprezen Clemens van Alexandrië naar een nog onbekende planeet wegdeemsteren. Beeld je in, die *man* schreef ooit: *,,Elke vrouw, bij de gedacht vrouw te zijn, zou moeten blozen!''*....

Of wat denk je over *Roza Martens* die in Wervik — als burgemeester — de grenzen naar Frans-Vlaanderen (zonder enig oorlogsfeit of betoging) openbrak? En ken je *Nora Tommelein*, die mede de Nationale Vrouwenraad voorzit? In het Partijbestuur en in het FVV laat zij de O zo zalige Johannes Chrysotomus ver achter zich. Ooit beweerde die: *,,Dat van alle wilde dieren er geen zo schadelijk was als de vrouw...''*. En evenmin wil ik de kabinetschef-van-Vic, *Anniemie Van de Casteele*, in deze dierentuin projekteren. Zou de Antwerpse dichteres *Anna Bijns* de geschiedenis niet langer overleven dan een *Leo Tindemans* bijvoorbeeld? En toegegeven dat *Angèle Manteau* beter uitgeeft dan bv. een Mark Grammens. *Paula D'Hondt*, gesproten uit een koppig-Daensistische familie, doet Bossuet bij enkele heren-Antwerpenaren herleven! Bossuet zei immers: *,,...dood is de vrouw niet langer gevaarlijk...''* Reageren al die heren niet uit een soort hersenarmoede of penisnijd? Bij onze tochten doorheen onze bijna 350 afdelingen zie ik vele VU-vrouwen mee-denken, mee-doen, mee-leiden... Geen enkele — of soms nog een — neemt daarbij de Romeinse matrone nog als model! Zij zijn dus niet *hebberig-verzuurd*, of *tiranniek-vernederend* zoals de verlichte Jean Jacques Rousseau het ooit schreef. Alleen moeten de strukturen en de samenleving daarbinnen dit verdere kultuurproces van ontvoogding voldoende mogelijk maken. In 1893 verwierven de vrouwen kiesrecht in Nieuw-Zeeland; Zuid-Afrika gomde die apartheid uit in 1930. Maar in Vlaanderen moesten zij wachten tot 1948. En al werd *Roos Maes* pastor in de Leuvense Studentenparochie en *Agnes Pas* voorzitster van het IPB, het hoogste kerkelijk overlegorgaan in Vlaanderen... *gezalfden* kunnen zij niet worden. De Geraardsbergenaar Paul Van den Berghe, ontweek in Jan van Rompaey's *,,Zeker Weten''* minzaam-zwijgzaam het probleem. En dat voor 'n Bisschop van Antwerpen! Maar doen wij, Vlaams-nationalisten, ook niet hetzelfde? Laten wij bij de lijstenopstelling dikwijls de zalf ook niet in het potteke? *,,Cherchez la femme!''* zou ik daarom aan ieder nieuw afdelingsbestuur als opdracht willen meegeven. En je vindt ze: *,,Als je maar goed-beter-best kijkt!''*, zoals onze *Alida Neslo*, de keurige Vlaams-Surinaamse het uitdrukte! Laat de vrouwen geregeld een *,,kei in de vijver gooien''* — je zal ervan opkijken hoeveel levenskringen ze doen ontstaan.

En *ik* kan het weten, want *ik* ben in Vlaanderen (en ver daarbuiten...) al meer dan 30 jaar in die twee-eenheid op stap met Lieve en die heet niet voor niks Devijver...

Willy Kuijpers
Algemeen Sekretaris

MITEVORMING ROND VERSCHAEVE

Rond dit tema organizeren het Brugse *Jozef Lootensfonds* en het Antwerpse *Archief en Dokumentatiecentrum voor het Vlaams-nationalisme* (ADVN) op zaterdag 16 mei in Het Pand, Onderbergen 1 te Gent een kollokwium.

Om 10 u. worden de geïnteresseerden verwelkomd door Dom *Eligius Dekkers*, voorzitter van het Lootensfonds. Voor het middagmaal volgen dan referaten van *Romain Vanlandschoot*, de hoofdredakteur van Verschaeviana, over *Het Leuvense ere-doktoraat van 1937*, en van *Martha Baerlecken-Hechtle*, een germaniste verbonden aan diverse Duitse wetenschappelijke instellingen, over *De receptie van Verschaeve in Duitsland*.

Na de middag geeft de historikus *Willem Meyers Bedenkingen bij de reakties op de Volledige Uitgave van Verschaeve's Oorlogsgedenkschriften*. Daarna spreekt onze WIJ-medewerkster en historika *Mija Proost* over *Verschaeve en Solbad-Hall, mite en werkelijkheid*. Na de referaten wordt telkens tijd voorzien voor een gedachtenwisseling. *Frans-Jos Verdoodt*, direkteur van het ADVN, besluit het kollokwium.

Inlichtingen en inschrijvingen voor dit Verschaeve-kollokwium bij het Jozef Lootensfonds, Baron Ruzettelaan 433 te 8310 Brugge. De deelname in de kosten bedraagt 600 fr. (het middagmaal kan verbruikt worden

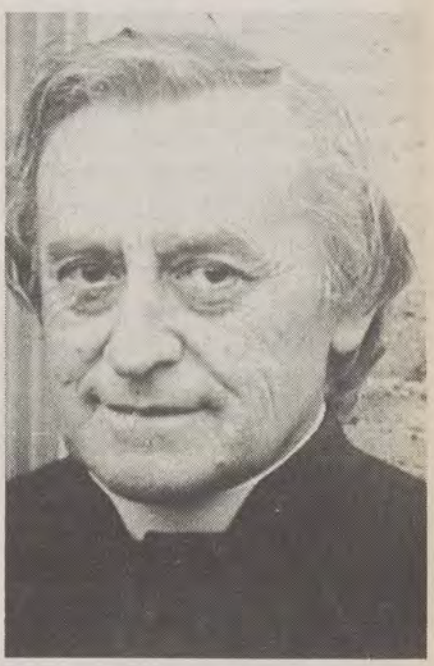

tegen 400 fr.), voor 4 mei over te schrijven op rekeningnummer 478-2232631-32 van het Jozef Lootensfonds. Op het kollokwium ontvangen de deelnemers een sillabus. De handelingen van het kollokwium worden uitgegeven als Jaarboek van Verschaeviana.

TRAMMEN VOOR EEN LEEFBARE STAD

De aktiegroep *Vlaanderen 2000*, nooit verlegen voor een stunt, pakt op zaterdag 9 mei a.s. met een ludieke tramrit uit. Motto van de uitstap: *Een leefbare stad in een leefbaar Vlaanderen.*

Met deze tramvaart wil Vlaanderen 2000 opkomen voor:

- de invoering van de Zone 30;
- een verkeersarme binnenstad;
- meer aandacht voor de voetganger en de fietser, de zogenaamde zwakke weggebruikers;
- herwaardering van het openbaar vervoer.

Door toedoen van gemeenschapsminister *Johan Sauwens* en *De Lijn* kreeg Vlaanderen 2000 een heuse tram ter beschikking. Deze vertrekt om 10u.30 op het gemeenteplein van Mortsel, dwarst de hele binnenstand en houdt kort halt op het Groenplein om rond 12u.15 opnieuw te Mortsel aan te komen.

De tocht is bedoeld als ludieke manifestatie met veel kinderen — de zwakste weggebruikers — en met veel ballonnen, en een koffietje met (zelfmeegebrachte) koek. Wie een muziekinstrument bespeelt kan dat tijdens de rit uitproberen, graag zelfs!

De tramritstunt is ook bedoeld als promotie voor de *Week van de Fiets*, van 23 tot 30 mei a.s.

Wie met Vlaanderen 2000 wil meetrammen neemt kontakt op met *Arnold Peeters* 03/ 322.20.14 of *Erwin Brentjens* 03/457.72.40.

Zo'n tramritje op zaterdagmorgen voor het goede doel, da's toch meegenomen!

TAK NAAR VOEREN

Op twee mei wil het Taal Aktiekomitee opnieuw gaan wandelen in Voeren. Volgens TAK-woordvoerder *Guido Moons* werd de Vlaamse pacifikatiepolitiek in Voeren *een Vlaamse kapitulatiepolitiek*. TAK is vooral over drie zaken niet te spreken: het ontbreken van een aktieve Vlaamse huisvestingspolitiek in de faciliteitengemeente, de uitbouw van de bestaande kmo-zone en de stimulering van de Vlaamse toeristische sektor in Voeren.

Het aktiekomitee herinnerde ook aan de recente opening van het Franstalig sport- en kultureel centrum in Sint-Martens-Voeren, de niet-verwezenlijking van de nieuwbouw voor de Vlaamse muziekakademie, de weigering van bevoegdheden aan de Vlaamse schepen, de niet-naleving van de verplichting om Nederlandstalig onderwijs te verstrekken en de dagelijkse pesterijen waar de Vlaamse Voerenaars het slachtoffer van zijn.

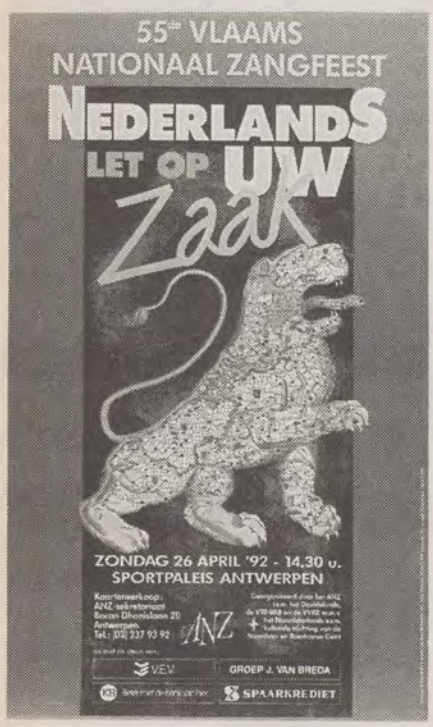

DICHTERS VIEREN MEE IN PODIUM

Sinds jaren is de bijzondere dichtbundel *Podium* een vaste waarde geworden. Dit jaar kadert de uitgave in de 20-jarige viering van *'t Kofschip*.

De literaire kring — uitgeefster van 't Kofschip, tijdschrift voor literatuur en beeldende kunsten, poëziebundels en proza — onderschrijft dit jubileum met de publikatie van een speciale editie van Podium.

't Kofschip wil in deze bundel bijzondere aandacht besteden aan (nieuwe) gedichten en haiku's.

Dichters die meer inlichtingen wensen, nemen kontakt met algemeen sekretaris Ugo Verbeke, Postbus 112, B 2180 Ekeren 1.

ZOEKERTJE

— **GEZOCHT** — Ervaren boekhouder, gewezen verantwoordelijke kommerciële dienst, zoekt een betrekking. Inlichtingen: kabinet staatssekretaris Anciaux, 02/646.33.50, toestel 22.

DEZE WEEK IN

Knack

Libië tegen allen

Sinds een week is een VN-embargo van kracht tegen Libië, dat weigert twee verdachten van de aanslag in Lockerbie uit te leveren. De achtergrond van de affaire en de Libische verdediger, professor Eric Stuy, deze week in Knack.

Spoken in Toledo

Vijfhonderd jaar geleden ontdekte Spanje niet alleen de nieuwe wereld, maar het sloot er zich meteen ook voor af. Hoe dat kwam, is te achterhalen in Toledo. Een vierde deel in een serie over Spanje, deze week in Knack.

Marc Degryse

De Rode Duivels beginnen vanavond aan de voorronde van het WK '94. En Anderlecht moet dit weekend naar Mechelen voor de eerste van een reeks lastige hindernissen op weg naar de titel. Een interview met de gouden schoen, deze week in Knack.

Dromen in chroom

De Buick Riviera, de Studebaker Champion, de Cadillac Fleetwood... dromen in chroom. Overal uiterst zeldzaam, behalve in Cuba. Castro's bolwerk is een open-luchtmuseum vol wonderbaarlijke auto's uit de jaren vijftig. Deze week in Weekend Knack.

En verder...

• Portret: Pierre Bérégovoy • Politiek: Professor Wils en de gemeenschappen • Wetenschap: Ulysses naar de zon • Buitenland: De vijanden van Polen • Boeken: Graham Swift

3 MAGAZINES IN 1: KNACK + WEEKEND + TELE KNACK (64 pag.) ELKE WOENSDAG TE KOOP

BRABANT

APRIL

24 TIENEN: Kantonale gespreksavond in Den Driesch (vroegere taverne Ten Poel), Grote Markt, om 20u. Luk Vanhorenbeek beantwoordt al uw vragen. Org.: VU-arr. Leuven.

25 SINT-MARTENS-BODEGEM: 12e Pannekoekenfestijn en boterhammen op zijn pajots. Vanaf 18 uur in Trefcentrum Solleveld. Ook op 26 april vanaf 15u. Org.: VU en VU-mandatarissen Sint-Martens-Bodegem.

26 DIEGEM: Jaarlijks Spagetti-festijn, in zaal Gildenhuis, Kosterstraat 1, vanaf 12u. Org.: VU-Diegem.

MEI

9 BRUSSEL: Bezoek aan het parlement o.l.v. Walter Luyten. Vertrek om 10u. stipt aan ingang Leuvenseweg 11 (achterzijde parlement, via Koningsstraat, 10 min. van Centraal Station). Einde rond 12u.30. Fakultatief middagmaal ter plaatse mogelijk aan 700 fr.p.p., mits vooraf inschrijven op tel. 03/482.11.93.

9 JETTE: Moederviering. Org. VBG-Jette. Info: 02/479.22.25.

8 LEUVEN: Installatie van de nieuwe Arr. Raad en statutaire verkiezingen in het Thierbräuhof, Tervuursevest. Kandidaturen voor uiterlijk tegen 1 mei e.k. aan arrondissiementessekretaris Annie Ruytings, Boutersemstraat 5 te 3211 Binkom.

16 ZAVENTEM: 6de Befaamd haantjes- en steakfestijn. Van 12 tot 21u. in de refter van de Gemeenteschool te Sterrebeek-Centrum (naast oud gemeentehuis) op de Mechelste Steenweg. Org.: VU-afd. Groot-Zaventem.

ZOEKERTJE

— **GEZOCHT** — Interessante bijverdienst in eigen streek, voor Vlaamsgezinden (m/v), auto en telefoon vereist, werkuren zelf te bepalen. Tel. 02/332.25.10.

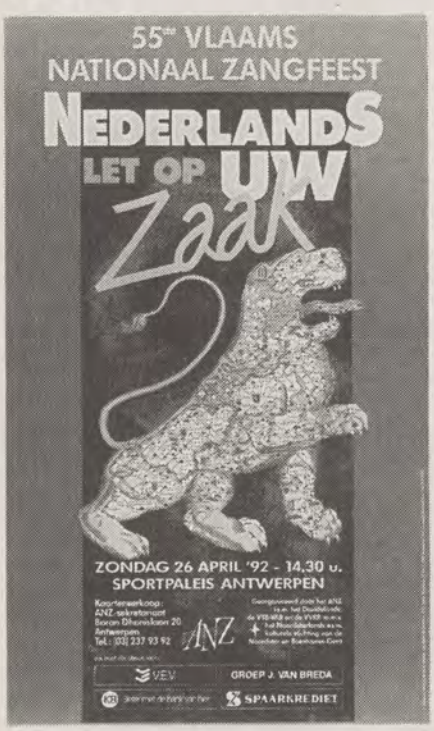

NAAR EEN BETERE DEMOKRATIE IN ASSE

VU-gemeenteraadslid Etienne Keymolen uit Asse is erin geslaagd, in zijn gemeente een doorbraak te forceren op het vlak van de herwaardering van de gemeenteraad en het funktioneren van het gemeentelijk apparaat. De kontrole op dit gemeentelijk apparaat, waaronder het toezicht op het funktioneren van de Politie, behoort maar al te vaak tot het monopolie van het schepenkollege.

De wetgevende macht van een gemeente is *de gemeenteraad*, aldus Etienne Keymolen, maar hij stelt vast dat de betekenis van de gemeenteraad door de jaren is uitgehold. Dit is in ieder geval zo in Asse, waar sommige éénparig goedgekeurde gemeentevoortsellen eenvoudigweg niet worden uitgevoerd. De gemeentekommissies worden onregelmatig samengeroepen, en zelfs als dat het geval is komt het zelden tot diskussie, maar blijft het bij het verstrekken van wat informatie. Soms wordt de gemeenteraad botweg genegeerd. De raad wordt te veel gereduceerd tot een stemmachine. De personeelsleden van de gemeente worden volledig in beslag genoemen door het schepenkollege, voor de verzuchtingen van de individuele raadsleden is er haast geen tijd.

Etienne Keymolen dringt dan ook sterk aan op een terugkeer naar een *sterke gemeenteraad.*

OP DE AGENDA

Als gevolg van een onderhoud met de gemeentesekretaris kreeg raadslid Keymolen het voor mekaar dat z'n voorstellen dienaangaande naar *alle* gemeenteraadsleden werden verstuurd, in enveloppen van de gemeente. Het VU-raadslid doorbreekt daarmee de partijgrenzen, maar ook de grenzen tussen meerderheid en oppositie. In een begeleidende brief nodigt Etienne Keymolen de gemeenteraadsleden uit om een aanvraag tot het indienen van volgende agendapunten mee te ondertekenen: in de openbare zitting de bespreking van voorstellen die moeten leiden naar een betere demokratie op gemeentelijk vlak en tot een herwaardering van de gemeenteraad; en in de gesloten zitting (in uitvoering van artikel 189 van de gemeentewet) de bespreking van de personeelsvoorwaarden en toelichting en de bespreking van het samenwerkingsakkoord tussen de politie en de rijkswacht.

Etienne Keymolen reikt in z'n voorstel een aantal konkrete middelen aan om de gemeenteraad van Asse uit haar letargie te halen.

MIDDELEN

Vooreerst moeten de rechten en mogelijkheden van het individuele raadslid geherwaardeerd worden. Het VU-raadslid wil dat er iets gedaan wordt aan de doorstroming van informatie naar de gemeenteraadsleden toe. Op het einde van de gemeenteraadszitting moet een vragenkwartier moeten voorzien worden of zou interpelleren mogelijk moeten zijn. Ook wat betreft ambtelijke bijstand en logistieke steun voor de frakties in de gemeenteraad kan er nog heel wat gedaan worden waardoor de kwaliteit van het besluitvormingsproces kan verhoogd worden.

Etienne Keymolen stelt voor om tijdens de gemeenteraad, naast de routinepunten, één of twee dossiers of problemen ten gronde te bespreken. Ook zou er tijdens elke raadszitting een agendapunt betrekking moeten hebben op de interkommunales. Er wordt in het voorstel van het VU-raadslid geopperd om de punten van de oppositie vooraan op de agende van de zitting te plaatsen en tevens wordt de invoering van een sisteem van *schriftelijke vragen en antwoorden* met een sluitende reglementering gevraagd.

In de laatste paragraaf van z'n voorstel breekt Etienne Keymolen een lans voor gemeenteraadskommissies. Deze zouden moeten dienen om de raadsleden al in een zeer vroeg stadium te betrekken bij de beleidsvorming en ook om detailwerk te doen bij het bespreken van het jaarverslag. De kommissies moeten regelmatig en liefst openbaar samen komen, het voorzitterschap zou aan een gemeenteraadslid moeten toekomen en niet aan een schepen. Wat in een kommissie ter sprake kwam moet, samengevat, in de gemeenteraad aan bod komen. Dit om alle gemeenteraadsleden én de bevolking zo goed mogelijk op te hoogte te houden van het kommissiewerk.

Dit is een initiatief dat navolging verdient in andere gemeenten die op gelijkaardige wijze met demokratieverloedering te maken krijgen. Gemeenteraadsleden die geïnteresseerd zijn in de volledige tekst van het voorstel kunnen zich wenden tot Etienne Keymolen, Bergestraat 75 in 1730 Asse.

ADVERTENTIE

WERKAANBIEDING

RUSTOORD WINDEKINDS VZW zoekt om onmiddellijke indiensttreding

— **1 voltijdse verpleegster A1/A2**
— **2 halftijdse verpleegsters (tussen 17 u.-21 u.).**

Voor nadere inlichtingen:
DHR. DIERICK WILFRIED
MEVR. DEBOES CHANTAL

RUSTOORD WINDEKINDS V.Z.W.
Lange Heergracht 61, 2800 MECHELEN
015/21.06.05

ZOEKERTJE

— **GEZOCHT** — Vlaamse persoon zoekt een klein huisje met tuintje en 1 slaapkamer, ca. 5.000 fr. Bellen naar Kabinet van Bert Anciaux, Stadhuis, 02/512.10.78.

— **GEZOCHT** — 38-jarige alleenstaande dame met diploma hoger secundair onderwijs afdeling Handel, met bijkomende opleiding steno-daktilo en komputer, met ervaring in ministerieel kabinet en openbare dienst, zoekt passende betrekking in Brabant of Oost-Vlaanderen. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr. J. Valkeniers (02/569.16.04).

— **TE KOOP** — Komputerprogramma voor het berekenen van de personenbelasting voor loon- en weddetrekkenden, vennoten, bestuurders en zelfstandigen. + Berekening van de werkelijke bedrijfslasten. + Duidelijke handleiding. IBM-compatibel onder MS/DOS op diskette 3.5' of 5.25' (kleur/mono). Ideaal voor uw sociaal dienstbetoon! Prijs: 1000 fr. (verzendingskosten inbegrepen). Te bestellen op tel. nr. 052/42.25.05 (A. Vergeylen).

— **AANBIEDING** — Welke VU-afdeling heeft er belangstelling voor een mechanische stencilmachine? Gratis afhalen bij W. Deconinck, Kortrijk (056/21.26.99).

ANTWERPEN

APRIL

24 ANTWERPEN: Arr. bestuursverkiezingen. Kandidaturen tot 17/4 bij arr. sekretaris Koen Pauli, p/a J. Liesstraat 2 te 2018 Antwerpen.

24 OUD-TURNHOUT: Kwis voor ploegen, maks. 6 personen. Om 20u. in de Heischuur, Schuurhoven 2 te Oosthoven. Org.: Rodenbachfonds arr. Turnhout. Inschrijven: 014/51.59.40.

25 MERKSEM: Kaartavond in Vlanac, Bredabaan 360. Aanvang 20u. Deelname 100 fr.p.p. Inschrijven ter plaatse. Org.: Vlanac-Merksem.

25 EDEGEM: FVV bezoekt atelier van beeldhouwer Jef Meuldermans op Fort V. Afspraak om 14u. op kerkplein.

26 HEIST O/D BERG: De Vlaamse Kring gaat naar het Zangfeest in Antwerpen en verkoopt nog kaarten aan 375 fr. (kinderen 100 fr.) via Roger Van Dijck, tel. 015/24.80.86. Na betaling op bankrek. KB 416-1009691-12 brengen wij de kaarten aan huis. Iedereen welkom.

26 BERLAAR: VU-Berlaar reserveerde plaatsen voor ANZ-Zangfeest. Kaarten bij Walter Luyten (03/482.11.93), bij voorkeur door storting op rek. van VU-Berlaar p/a Heistsebaan 69 te Berlaar, 850-8547363-12. Op 17 april waren er nog de plaatsen nrs. 3 t.m. 8 op rij 22 van tribune 5 in gezelschap van Walter Luyten te koop. Deze kaarten zijn beschikbaar voor alle belangstellenden.

27 MORTSEL: viering 20 jaar VVVG-Mortsel. Info: 03/448.15.53.

27 MOL: Natuurwendeling ,,Favorietjespad'' te Westerlo. Vertrek aan lokaal Malpertuus, Turnhoutsebaan 15 te Mol om 14u. Org.: VVVG-Mol.

28 KALMTHOUT: Bezoek tentoonstelling ,,Amerika, Bruid van de Zon''. Bijeenkomst Museum van Schone Kunsten te Antwerpen om 13u.45. Wie meerijdt met FVV-Kalmthout tel. naar José Van Thillo-Verbruggen (666.57.77).

28 EDEGEM: VU: Een verleden. Nog een toekomst? Gespreksavond met André De Beul. In Gemeenschapscentrum Drie Eiken, Drie Eikenstraat 128. Om 20u.30. Org.: Vormingscentrum L. Dosfel en VU-Edegem.

28 MORTSEL: Viering 20 jaar VVVG-Mortsel. Info: 03/448.15.53.

30 EDEGEM: Met FVV naar Friesland van 24 t.e.m. 27 juni. (8.300 fr.p.p.) Nog enkele plaatsen beschikbaar. Bellen naar Hilde De Wit (449.17.66).

30 DEURNE: Dagtrip naar Parijs. Org.: VVVG-Deurne. Info: 03/322.07.73.

30 ZWIJNDRECHT: Stadbezoek Brussel en rondrit Klein-Zwitserland. Org.: VVVG-Zwijndrecht. Info: 03/252.77.98.

30 MOL: Natuurwandeling ,,Reuzelse Bossen''. Vertrek lokaal Malpertuus, Turnhoutsebaan 15 te Mol, om 14u. Org.: VVVG-Mol.

MEI

8 KONTICH: Jaarlijks Dansfeest van VU-Kontich-Waarloos. Met orkest Duo Guido Torfs en gastvedette Helmut Lotti. In de Magdalenazaal te Kontich.

8 SINT-KATELIJNE-WAVER: Bierproefavond in het Chalet van SK Wavria (O.L.V.-Waver. Gastspreker is Herman Candries. Org.: VU-St.Katelijne Waver.

8 EKEREN: Lunch met Paul Buysse, voorzitter Kamer van Koophandel en Nijverheid te Antwerpen over ,,Antwerpen, Groeipool?''. Om 12u.30 in de Salons van Hof ter Delft, Laar 42 te Ekeren. Inschrijven: sekretariaat Coremanskring, tel. 238.82.08 tussen 9 en 16u. Deelnameprijs: 1.500 fr.

10 KONTICH: Fietszoektocht. Inschrijving ts. 12 en 13u. in zaal D'Ekster, Ooststatiestraat 1. Einde om 17u. Prijsuitreiking: 18u. Prijs per inschrijvingsformulier: 50fr. Info: Vlaamse Kring Kontich 03/457.36.97.

10 MORTSEL: Voorstelling van ,,Houten Clara'', door toneelgezelschap ,,Streven''. Om 20u.in het Mark Liebrechtcentrum. Kaarten 200 fr., bestellen op tel. 440.77.90 (Moreau) of bij bestuursleden van VU-Mortsel.

11 DEURNE: Voordracht over de natuurgebieden rond de stad Antwerpen door J. Slembrouck in CC Rix, de Grijspeertstraat 86, om 14u.30. Org.: VVVG-Deurne. Info: 03/322.07.73.

11 ZWIJNDRECHT: Blijf-Fit-verblij te Dudzele, tot 15/5. Org.: VVVG-Zwijndrecht i.s.m. Bloso. Info: 03/252.77.98.M

16 ANTWERPEN: DF-afdeling Jan Blom verkent streek Eupen en Malmédy, o.l.v. Walter Luyten. Vertrek om 7u.30 aan St.Laurentiuskerk, hoek Markgraslei en Van Schoonbekestraat. Prijs: 420 fr. (maaltijden fakultatief ter plaatse door iedereen zelf te betalen). Inschrijven door storting op rek. nr. 402-5522661-60 van I. Schröder, bosmanslei 1, 2018 Antwerpen. Info op tel. nrs.: 03/482.11.93, 03/238.02.13 of 03/216.32.58.

KOM, ZING MET MIJ

,,In het lied leeft wat een volk worden zal'', schreef J. Muls, en terecht; in ons streven naar een zelfstandig Vlaanderen, neemt de kultuur van het volk, en dus zéker het eigen lied, een belangrijke plaats in.

De Vlaamse verenigingen in Edegem hebben tien jaar geleden dit streven naar nieuwe kansen voor het samenzingen in daden omgezet.

Kom, Zing met mij, is aan zijn dubbel lustrum toe. Dat wordt groots gevierd in de Sporthal *Den Willecom* op zaterdag 16 mei om 20u.

Zangkoren en kreatieve kindergroepen uit Edegem zelf, De Spelemannen, een volkskunstgroep uit Limburg, Luce Mampuys, sopraan en als gastvedette *Connie Neefs*. Zoals bij alle vorige afleveringen is de algemene leiding in handen van Gust Teugels.

De Vlaams Nationale Stichting Edegem, de plaatselijke afdeling van de Federatie voor Vlaamse Vrouwengroepen en de Kulturele Kring hebben al heel wat bijgedragen tot de promotie van het Vlaamse lied.

De petitie met méér dan 100.000 handtekeningen startte tijdens een zangavond en tijdens het programma van dit dubbele lustrum wordt een knap initiatief bekend gemaakt. ,,Een nieuw Vlaams lied''...

Geïnteresseerde Vlamingen kunnen kaarten bekomen bij J. Engelen (03/457.11.51). Vlamingen die het Edegems initiatief willen steunen kunnen een gift overmaken op KB 402-2027549-52, Liederen voor ons Volk — Edegem. Deze milde schenkers worden in het programmaboek opgenomen.

Dank aan alle WIJ-lezers!

GESLAAGDE PLANTENRUILDAG IN WOMMELGEM

Een pracht van een weer, een klauwende leeuw aan de hoge mast, tientallen ruillustigen (niet politiek gebonden), tuinliefhebbers en —sters vergezeld van een resem kinderen waren de ingrediënten voor de zeer geslaagde 9de Plantenruildag in Wommelgem. De grote verscheidenheid van aangevoerde planten, struiken tot zelfs heesters en beukenhaag zorgden er mede voor dat de stemming optimaal was. Deskundige W. Wessels, reeds voor de 9de maal aanwezig, glunderde bij zoveel drukte, vooral omwille van de grote belangstelling van de tuinliefhebsters. Want de heren konden genieten van een goeie borrel of lekkere pint, of zomaar zalig niets doen...ruilen maar dames! Spontaan werd er dan ook geklonken op het komende jubileumjaar 1993. Proficiat Sonja en Rita!

Afdelingen die een ruildag willen inrichten kunnen kontakt opnemen op het nummer 03/353.68.94.

FIETSZOEKTOCHT TE KONTICH

Een gezellige gezinsfietstocht op 10 mei 1992 door het landelijke gebied van Kontich is zoals elk jaar voor groot en klein. En ook dit jaar zijn er weer toffe prijzen te winnen.

De inschrijving heeft plaats tussen 12 en 13 uur in zaal D'Ekster, Ooststatiestraat 1 te Kontich. Einde om 17u., prijsuitreiking om 18u. Prijs per inschrijvingsformulier: 50 fr.

Broodjes verkrijgbaar.

Inrichters: Vlaamse Kring Kontich, p/a Willem Schiltz, Vlierenpaal 14 te 2550 Kontich (03/457.36.97).

HOTEL - RESTAURANT

San Martino

Berg 17 - B 3790 St. Martens-Voeren
Tel. 041/81.09.08 - 041/81.09.29

Gastronomie in een groene oase

Diverse forel spec. en streekgerechten
Marktverse produkten

Groepsarrangementen

Prachtig uitzicht op de Voervallei
Gezellige taverne, groot terras, openluchtzwembad, kinderspeeltuin, petanquebanen en grote parking.

Voor uw groepsreizen naar de Voerstreek met geleid bezoek aan de forellenkwekerij kontakteer ons. Speciale groepsmenu's.

WEST-VLAANDEREN

APRIL

26 KOEKELARE: Met bus naar Zangfeest. Info: Paul Anseeuw 051/58.21.15.
27 IZEGEM: Oud Stadhuis om 15u.: J. Tommelein over Seniorenbeleid. Org.: VVVG-Izegem.
27 WERVIK: Wandeltocht Mesen (Adelapad). Vertrek om 15u. op de Steenakker. Org.: VVVG-Wervik-Geluwe, kanton Komen.
28 BLANKENBERGE: Bezoek aan bloementuin te Lisse (Nederland). Org.: VVVG-Blankenberge. (050/41.30.70)/
29 VEURNE: Spreekbeurt met debat „de grondslagen van de ekonomie in Vlaanderen. Org.: VVVG Veurne/De Panne/Adinkerke. Info: 058/31.47.00.

MEI

1 WIELSBEKE: 13e Familiale Autozoektocht van de Vlaamse Vriendenkring Wielsbeke. Inschrijven van 12 tot 14u. in Taverne De Klokke, St.Brixiusplein, kerk-Ooigem. Deelname: 200 fr. per wagen en per bijkomend formulier 100 fr. Geen speciale voorkennis vereist! Zorg dat je er bij bent!

5 DEERLIJK: Samenkomst bejaarden VVVG bij Nelly Van Brakel, 11de Juliliaan 7 van 14u.30 tot 17u.

11 WERVIK: Daguitstap Vleteren-Proven. Vertrek om 9u.30 op de Steenakker. Org.: VVVG-Wervik-Geluwe-Kanton Komen.

15 BRUGGE: Diavoordracht: Pygmeeën en het Evenaarswoud. Om 20u. in De Gulden Spoor, door Daniel Vangroenweghe. Org.: Informativa.

18 WERVIK: Kaartnamiddag in de Moriaen, aanvang 14u. Org.: VVVG-Wervik-Geluwe/Kanton Komen.

JEF TOMMELEIN NEEMT AFSCHEID

Op 1 april heeft VU-mandataris *Jef Tommelein*, na 15 jaar lang hard werken in de OCMW-raad, afscheid genomen.

Als fraktieleider van de Oostendse VU binnen het OCMW wordt hij opgevolgd door *Etienne Gunst* uit Zandvoorde-Oostende.

Onze dank aan Jef voor zijn jarenlange inzet en gelukwensen voor Etienne.

(w.c.)

BRUGGE NAAR AMSTERDAM

Op 23 mei '92 organiseert afdeling St. Kruis in samenwerking met het Vormingscentrum Dosfel, een uitstap naar Amsterdam, onder het tema „vroegere en Aktuele Vlaamse aanwezigheid in Amsterdam".

Wij worden omstreeks 10u. verwacht in het Vlaams Ontmoetingscentrum De Brakke Grond, waarna wij de stad bezoeken o.l.v. een deskundige, vrij winkelen, o.l.v. een gids het Rijksmuseum bezoeken, varen op de grachten, en 's avonds een paar uur vrij nemen.

De deelnemingsprijs is zeer demokratisch, namelijk 850 fr.

Daar het aantal deelnemers beperkt wordt, om praktische redenen, vragen wij belangstellenden voor 10 mei '92 in te schrijven bij, hetzij Jean-Marie Bogaert, gemeenteraadslid, Eikenberg 12, 8310 Brugge (050/35.64.13) of bij Joel Boussemaere, voorzitter, Kepelaanstraat 5 te 8310 Brugge (050/35.66.87).

DUBBEL GOUDEN JUBILEUM TE BRUGGE

Twee door dik en dun trouwe VU-families vierden een gouden huwelijksjubileum:
— de familie Renaat Ruysschaert en Antoinette Vernieuwe,
— de familie Herman Vanhoutte en Yvonne Vanmaele.

Dit gouden feest weze de gelegenheid om beide families luidop te danken voor hun jarenlange trouwe inzet. Waarbij niet mag verzwegen dat het VU-kader uit de beide families hoogst verdienstelijke bestuursleden kon plukken.

De Brugse VU weet dat verder op de stille werken werfkracht van beide families mag gesteund en hoopt dat deze opdracht nog in lengte van vele gezonde jaren mag verdergaan. **(vig)**

NIEUW VERKEERSPLAN TE BRUGGE

Nu de nieuwe verkeersregeling in de Brugse binnenstad een drietal weken is opgelegd, acht de Brugse VU het nodig de ervaringen, belevenissen en moeilijkheden van alle Brugse weg- en openbaar vervoergebruikers samen te brengen.

Men mikt hierbij niet op het verzamelen van lof of kritiek maar wel op het horen van zeer konkrete belevenissen die met het wel en wee van het Brugse stadsverkeer te maken hebben.

Kontaktadres: Guido Van In, Westmeers 114, 8000 Brugge (050/33.75.99).

JAARMIS VOOR JORIS VAN SEVEREN

De eerstvolgende jaarmis voor Joris Van Severen en z'n lotgenoten, wordt opgedragen op zaterdag 2 mei 1992 om 15 uur, in de kerk van de Benediktijnerabdij Steenbrugge, Baron Ruzettelaan 435 te Assebroek.

Voorganger is Hgw. Vader Abt Anselm Hoste, terwijl pater Dirk Rapol, scheutist, de homilie verzorgt. Het Brugse Sint Lutgardiskoor luistert de plechtigheid op met Gregoriaanse gezangen.

Na de kerkdienst is er een herdenkingszitting in de abdij, met mogelijkheid tot kontaktname met de initiatiefnemers en vriendschappelijk weerzien met oude bekenden.

ZOEKERTJE

— **EG-EKSAMEN** — Het Ekonomisch en Sociaal Komitee gaat over tot de aanwerving van een direkteur en een sekretaris-generaal. Vereisten: volledige akademische studie, ruime ervaring in het geven van leiding aan een belangrijke administratieve eenheid, grondige kennis van ekonomische vraagstukken, grondige kennis van 2 van de officiële voertalen van de EG. Kennis van een derde taal is gewenst.

Uiterste indieningstermijn van sollicitatie: 28 april 1992.

Inlichtingen: Bart Staes, 02/284.23.94.

— **GEZOCHT** — Jongedame met opleiding hoger middelbaar onderwijs, richting kantoorwerken en automatisering, zoekt betrekking in de omgeving Vilvoorde-Zaventem. Vloeiende kennis Nederlands, Frans en Engels. Zich wenden tot gemeenteraadslid Nora Tommelein (02/252.17.00).

— **GEZOCHT** — Vrouw, (°04.05.72), kwalifikatiegetuigschrift kantoorwerken. Zoekt werk in de omgeving van Brussel. O/Ref.920104. Voor inl. kontakteer kamerlid E. Van Vaerenbergh 02/519.86.94 (van 7u.30 tot 15u.).

— **GEZOCHT** — Vrouw, (°06.02.71), hoger sek. onderwijs. Kennis Fr., Eng. Duits, en informatika. Zoekt werk in de omgeving van Brussel. O/Ref.920105. Voor inl. kontakteer kamerlid E. Van Vaerenbergh 02/519.86.94 (van 7u.30 tot 15u.).

HOF DE DRAECK

Groen, rust en gastronomie in VOEREN

'n Kasteelhotel dat zijn service volledig afstemt op een gastvrij en culinair verblijf.

Pas heringerichte luxekamers.

Midweekarrangement: drie overnachtingen met ontbijt en 3 viergangendiners: 4.950 B.F. per persoon.

Hoofstraat 6
3793 Teuven
Tel. (041) 81.10.17

OOST-VLAANDEREN

APRIL

24 SINT-NIKLAAS: FVV bezoekt tentoonstelling Femme Fatale, Stedelijk Museum, Zamanstraat te St.Niklaas. Aansluitend naar teatervoorstelling om 21u. Samenkomst om 19u. Bijdrage: tentoonstelling + toneel: leden 300 fr., niet-leden 330 fr. Tentoonstelling alleen: 100 fr., niet-leden 130 fr.
24 GENT: Gentse kararetavond met ,,Moereloere''. Om 20u. in Centrum Reinaert, Reinaertstraat 26 te Gent. Iedereen welkom. Kaarten 100 fr. (091/26.41.91). Org.: VU-Gent-Brugsepoort.
25 SINT-NIKLAAS: Kaas- en Wijnavond van de A.Verbruggenkring, in zaal Nectar, Driekoningenstraat 48, vanaf 20u. Gastvedette: Herman Lauwers. Deelname: 450 fr., drank inbegrepen. Koude schotel mogelijk. Inschrijven bij Nelly Maes (776.49.74), of bestuursleden.
25 SINT-NIKLAAS: Algemene ledenvergadering VU-Vrouwen. Van 9u.30 tot 17u. in de Stedelijke biblioteek te Sint-Niklaas. Deelname: 200 fr.
26 BUGGENHOUT: Met de Vlaamse Kring naar het Zangfeest te Antwerpen.
27 MARIAKERKE: Rendez-vous met de toekomst, door prof. Chris Vandenbroeke. Om 20u. in Kollekasteel. Org.: Vlaams Kultuurcentrum Mariakerke-/Drongen.
29 AALTER: Vormingskursus rond het boek van Chris Vandenbroeke ,,Rendez-vous met de toekomst. De vergrijzing van Vlaanderen''. Om 20u. in zaal Het Hoeveken, Bellemstraat te Aalter. Org.: Rodenbachfonds O.VI. i.s.m. Goossenaertskring Aalter.
30 AALST: Herdenkingsplechtigheid t.g.v. Feest van de Arbeid. Om 20u. neerlegging bloemen aan Daensmonument op de Werf en voorlezing Volksuniemanifest. Daarna in lokaal De IJzer, praatavond met prof. F.J. Verdoodt en kamerlid Paul Van Grembergen. Iedereen welkom.

MEI

1 BUGGENHOUT: Friesland ontdekken op een 3-daagse reis met verblijf. Org.: Vlaamse Kring Buggenhout.
8 SINT-AMANDSBERG: Diareportage, met kommentaar, over Zuid-Afrika, door Jaak Taghon. Om 20u. in zaal St.-Elooi, Antwerpsestwg. 275. Org.: Dr. Goossenaertskring St.Amandsberg. Deelname: 50 fr.
16 ZELE: Bal van burgemeester Jozef De Bruyne in zaal De Zeven, Koevliet. Deuren 20u. Ten dans 21u. Inkom 150 fr., vvk 100 fr. Hartelijk welkom.

LIMBURG

APRIL

29 GENK: Infonamiddag ,,Sociale verkenning OCMW-Genk''. Om 14u. Vertrek aan Gemeentehuis. Org.: VVVG-Genk.

MEI

6 GENK: Verbroedering met seniorenorganisatie uit Geleen. Vertrek om 13u.30 aan station te Genk. Org.: VVVG-Genk.

ZOEKERTJE

— **GEZOCHT** — Zeer dinamische en sportieve jongeman van Vlaams-nationalen huize met HO-NIM-diploma Marketing, zoekt na stages in multinational, hotelwezen en bekend marketingbureau, passende aanvangsbetrekking. Hij is vlot viertalig en heeft informatika-ervaring (Lotus). Voor inlichtingen zich wenden tot senator Valkeniers (569.16.04).

DERDE WANDELZOEKTOCHT DOOR GENT

De Volksunie-afdeling van Gent-Centrum-Zuid organiseert dit jaar haar *derde Wandelzoektocht door het historische Gent*. Het wordt een boeiende kennismaking met een stukje Gent dat bij de doorsnee-Gentenaar en de doorsnee-toerist minder bekend is, omdat het een beetje buiten de klassieke stadsrondleidingen valt. Toch is de wandeling boordevol verrassingen; ze laat ons toe, om in de vaak vergeten aspekten van de herinneringen aan het roemrijk verleden van de aloude Artevelde-stad onder te duiken, onder het motto ,,*In en langs de Gentse Kuip*''.

Deze wandelzoektocht loopt *tot 31 augustus 1992*. Inschrijving: 150 fr. per deelnemer, over te schrijven op rek.nr. 068-2077640-24 van Volksunie Gent-Centrum/Zuid, Voskenslaan 9, 9000 Gent.

Een pakket mooie prijzen ligt te wachten op de winnaars. De *prijsuitreiking* zal als naar gewoonte plaatshebben in de maand *september* op het *jaarlijks feestelijk leden- en vriendensamenzijn*. Juiste datum en andere praktika worden ten gepast tijde medegedeeld.

Informatie wordt u heel graag verstrekt door de afdelingssekretaris: R. Roels, Burggravenlaan 243, 900 Gent (tel. 091/22.72.37). Bij voorbaat van harte welkom!

1 MEI TE AALST

Ter gelegenheid van het feest van de Arbeid heeft te Aalst op *donderdag 30 april* een herdenkingsplechtigheid plaats.

Programma:

— Neerleggen bloemen aan het Priester Daens-monument op de Werf. Samenkomst om 20u. Voorlezing van het Volksuniemanifest.

— Gezellige praatavond in ons lokaal *De IJzer*, Vlaanderenstraat 13 te 9300 Aalst, met prof. F.J. Verdoodt en volksvertegenwoordiger Paul Van Grembergen.

Tema: ,,Lessen trekken uit de geschiedenis. Daens en de Vlaamse beweging''.

Iedereen is van harte welkom, ook van buiten het arr. Aalst!

ADVERTENTIE

Met Domino,
win je
bijna
één keer
op twee.

EEN NIEUW PRODUKT VAN DE NATIONALE LOTERIJ

Brugge bezoeken is ook
kennis maken met het
**Vlaams
Ontmoetingscentrum**
De Gulden Spoor
rechtover uitgang parking
't Zand 22 Brugge
tel. 050.34.30.82
* dranken * restaurant
* snacks * zaal voor 50 pers.

Café & Feestzaal
Op Den Saele
Boomstraat 141 3798 's-Gravenvoeren

Zitplaatsen feestzaal voor 100 personen - Groepen en bussen **op afspraak** tegen speciale prijzen - toeristenmenu 295 fr.

Café Zaal Hotel
— Cambrinus —
Kloosterstraat 3 • 3960 Bree
011/47.28.97

WIJ

Café
In de Groene Poort
Dorp 31, GOOIK
Tel. 02/532.10.21.
Sedert een halve eeuw het Vlaamse trefpunt in het Pajottenland.
Streekbieren, boterhammen, spaghetti en ijs.
Terras, speeltuin, vergaderzaal.
Uitbaters Herman Neukermans en Anita Sorgeloos.
Dinsdag gesloten.

't boerenhof
CAFE-RESTAURANT-FRITUUR
Terras - Lunchroom -Coffeeshop
Altamira stone grill
Prijzen voor groepen
op aanvraag.
De Plank 24A
3790 Sint-Martens-Voeren
Tel. 041/81.07.03

Adverteren in WIJ rendeert
02/219.49.30
Probeer eens!

Banketbakkerij
ANTWERPIA
JOOST GOSSYE
**Geraardsbergsestraat 38
9300 Aalst
Tel. 053-21.35.33**

RESTAURANT-HOTEL
OVEREINDE
Salons Raymond
— banketzalen tot 300 personen
— specialteiten bruiloften en banketten
**Overeinde 8 AS
011/65.73.05 - 65.89.40**
**Bij vertonen van VU-lidkaart:
één aperitief gratis.**

Het Palinghuis
Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER
Oude Brugstraat 16, 9200 Schoonaarde. Tel. 052-42.32.46
Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december
De familiezaak met traditie

**Brood- en
banketbakkerij**
R. DE BEULE
Heirbaan 53
2070 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98
SPECIALITEIT VAN ALLE GELEGENHEIDSGEBAK

Hostellerie
Petrus
Oerenstraat 13 8190 Alveringem
tel. 058/288 007

Hotel — Restaurant — Feestzaal — Tea-Room
Een gastronomisch kompleks, gelegen op amper 15 min. van de kust, stelt U een zee voor van kalmte, komfort, keuken, rust, rustiek en romantiek.
Wij bieden U:
- 14 luxueuze hotelkamers met alle denkbare komfort
- Fijne Franse keuken, à la carte en 8 menu's van 695 fr. tot 1600 fr.
- Een hart voor de kinderen, eigen speelruimten en aangepaste menu's.
- Kamer (2 pers.) met uitgebreid ontbijt: vanaf 1750 fr.
- Eveneens pension en half-pension mogelijkheden.
- Week-end verblijf.

"SEMINARIEMOGELIJKHEDEN" - conferentiezaal met alle nodige multifunctionele apparatuur.
Voor gratis informatiepakket nopens onze mogelijkheden:
Oerenstraat 13 8690 Alveringem tel. 058/288 007

HET KAN

Zondag j.l. voetbalwedstrijd Ternesse—Bevel voor promotie. Daar er heel veel volk werwacht werd en supporters het steeds nodig vinden de 25 meter voor de kantine te moeten in beslag nemen, zodat gehandikapte supporters niets kunnen zien, had ik aan het gemeentebestuur een nadarafsluiting gevraagd. Deze werd zondagmorgen door het bestuur van Ternesse geplaatst. Daar het echter goed weer was en men buiten meer van de sfeer geniet dan binnen was mijn vraag zondagmorgen of ik 5 stoelen mocht plaatsen voor de afsluiting. Men dacht dat van de scheidsrechter niet zou mogen. Daar ik het deze man persoonlijk zou vragen om 14 uur was mijn verbazing groot toen een glunderende voorzitter mij meedeelde dat wij mochten plaatsnemen in de neutrale zone. Prompt pakte hij zelf de vijf stoelen en plaatste ze op de beste plaatsen.

Bedankt scheidsrechter en bestuur. Waar wachten alle VU—sportliefhebbers op om daar ook eens aandacht voor te hebben. Het zijn deze kleine attenties, vrienden, die niet geldverslindend zijn, die het leven zoveel aangenamer maken.

Ward Herbosch, Wommelgem.

ENGELS WEL?

In een uitzending van de VU op de BRTN, heeft J. Gabriëls zijn ongenoegen geuit over de samenwerking van Air France en Sabena, om verfransing te voorkomen, kortom om onze taal en eigenheid te bewaren.

Nu was er tijdens de uitzending ook muziek en zang te horen.

En in welke taal werd er gezongen? In 't Engels natuurlijk!

Om onze eigenheid en taal te bewaren mag men afgeven tegen het Franse, maar tegen het Engels blijkbaar niet.

R. Delbol, Oostende

DEHOUSSE

Wanneer gaan de Vlamingen eens eisen dat iedere minister die deel uitmaakt van de nationale regering, tenminste de twee landstalen machtig is? Of moet mijnheer Dehousse het nog eens in het Engels doen?

Wij weten maar al te goed dat die mijnheer met zijn bindingen met mijnheer Happart er op uit is de Vlamingen te beledigen. Wat denkt de eerste minister daarvan, of moet het Vl. BLok bij de volgende verkiezingen nog meer stemmen halen?

R. Van Den Branden, Haacht

DE BRON

Met zeer veel aandacht heb ik het BRTN-Aktueel beluisterd waarin Bert Anciaux aankondigde dat hij kandidaat VU-voorzitter is. Vooral de uitspraak dat hij terug naar de bron van de VU wil, kreeg mijn aandacht.

Ik zet me al meer dan 20 jaar met hart en ziel voor de Vlaamse strijd in. Met iemand als Bert Anciaux die terug naar de bron wil, wil ik er nog 20 jaar bijdoen.

Swa Cauwenbergh, Londerzeel

PROFICIAT

Ik wens lezer Jan Dierick uit Boutersem (WIJ, 17 april) een dikke proficiat. Ik zou het niet beter hebben kunnen schrijven. Het wordt tijd dat de Volksunie, na kontakten met Agalev en PVV te leggen nu eens kontakten zoekt met een nationalistische partij.

Volksunie en Vlaams Blok ijveren toch allebei voor hetzelfde namelijk: het beste voor het Vlaamse volk.

Laten we ophouden over de kleine details te ruzieën.

En zoals Jurgen Ryon uit Steenokkerzeel (WIJ, 17 april) zegt: laten we ons bezig houden met de zaken van ons eigen volk. Zo strijden we samen voor een onafhankelijk maar demokratisch Vlaanderen!

David Claes, Beringen

De redaktie ontvangt graag brieven voor de lezersrubriek Wederwoord. Naamloze brieven gaan de scheurmand in, evenals scheld- en smaadbrieven. De andere publiceert zij, naargelang er plaats beschikbaar is. De redaktie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken zonder de essentie van de inhoud te veranderen. Brieven worden ondertekend met de naam en de plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt slechts de initialen te gebruiken. De opinie, vertolkt in een lezersbrief, is niet noodzakelijk deze van de redaktie.

HET PROBLEEM DER RUSTOORDEN

Men slingert momenteel daverende protesten, moties en studie-ontledingen rond in verband met de kostenbeperkingen voorzien in de uitkeringen van het RIZIV. Eigenaardig is hier wel dat het vooral uitgaat van de Caritas-zuil voor deze enige gelegenheid solidair met de OCMW-rusthuizen. Mentra nu de provate en niet-zuilgebonden instellingen te treffen.

Deze toevallige bondgenoten verbergen de adders onder het gras zeer zedig. Caritas en OCMW genieten van zeer belangrijke subsidies voor bouw en aanpassingen en tussenkomst in de betaalde lonen. Daarboven op zijn hun dagprijzen de hoogste, in grote steden zelfs onbetaalbaar.

De individuele trimesteriële staten ingediend bij het Riziv vermelden enerzijds de gevraagde tussenkomst volgens de medisch verantwoorde schaal van Kats en de bijdrage betaald door de patiënt.

Indien men deze totalen zou samentellen met bijvoeging van de loonsubsidies zou men onpartijdig kunnen vaststellen dat de meeste Vlaamse private rustoorden de helft minder kostelijk zijn als de aangehaalde zuilen, en wij betalen ook ons personeel en in het geval van de twee door mij bestuurde huizen beter dan in de nu zo hard protesterende zuilen.

Als de vos de passie preekt, Boer pas op uw ganzen.

Jan Dierick,
afgev. bestuurder Rustoord Roosbeek
Windekinds Rustoord

ZOEKERTJES

AANKONDIGING EG-EKSAMEN

De Kommisie van de Europese Gemeenschappen organiseert een algemeen vergelijkend onderzoek voor de vorming van een aanwervingsreserve van *Adjunkt-Assistenten-Korrektoren drukproeven*.

Voorwaarden:
— Geboren zijn na 9 juni 1956.
— Einddiploma volledig hoger middelbaar onderwijs.
— Twee jaar beroepservaring inzake het klaarmaken van teksten in taalkundig en tipografisch opzicht en het korrigeren van drukproeven.

Uiterste indieningstermijn kandidaturen: 9 juni 1992.

Info: Volksunie Europees Parlement, Bart Staes (02/284.23.94).

— **GEZOCHT** — Vrouw, (°08.05.72), hoger sek. onderwijs. Afdeling kantoorwerken, spec. kantoorautomatisering. Zoekt werk in de omgeving van Brussel. O/Ref.920112. Voor inl. kontakteer kamerlid E. Van Vaerenbergh 02/519.86.94 (van 7u.30 tot 15u.).

— **GEZOCHT** — Vrouw, (°01.10.69), pedagogisch hoger onderwijs, afdeling kledingkunde technische. Zoekt werk in de omgeving van Gent. O/Ref.920121. Voor inl. kontakteer kamerlid E. Van Vaerenbergh 02/519.86.94 (van 7u.30 tot 15u.).

— **GEZOCHT** — 44-jarige heer met A6-A1 opleiding Boekhouden en Bankwezen en specialisatie in Marktenstudie en distributie, met jarenlange ervaring in drukkerij- en papiersektor en aktief op Vlaams-nationaal vlak, zoekt nieuwe betrekking bij voorkeur in Brabant. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr. J. Valkeniers (02/569.16.04).

ZAIRE UIT HET SLOP?

Twee jaar na de aankondiging van president *Mobutu* blijkt er nu eindelijk schot te komen in de start van de *Nationale Konferentie* die de toekomstige struktuur voor Zaïre moet uittekenen. Ondertussen kent onze gewezen kolonie een inflatie van 16.000% en sluiten de privébanken hun deuren bij gebrek aan geld.

Op verzoek van de voorzitter van de Nationale Konferentie, mgr. *Monsengwo* heeft onze regering beslist voor de simbolische som van 17 miljoen humanitaire (vooral medicijnen) hulp te verlenen.

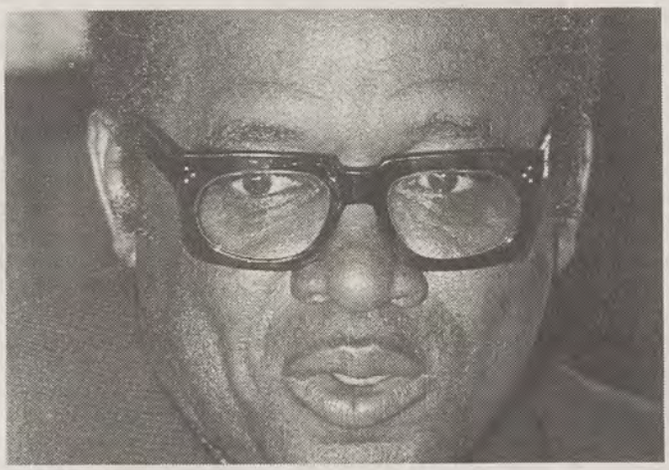

Mobutu. (foto Guyaux)

Zaïre is nochtans een potentieel rijk land. Het beschikt over zeer grote reserves aan grondstoffen (diamant, koper, kobalt, vannadium, enz...) en een omvangrijke oppervlakte vruchtbare grond uitermate geschikt voor de landbouw. In 1960 voerde Zaïre trouwens meer landbouwprodukten dan ertsen uit, vandaag is het land niet eens meer in staat voldoende voedsel te produceren voor de eigen bevolking. Niettegenstaande de internationale hulp die sinds 1960 op meer dan 1000 miljard Bfr. mag geraamd worden, is Zaïre een *ekonomisch kerkhof*, de infrastruktuur is zo goed als onbestaande geworden, de industriële en landbouwproduktie is verwaarloosbaar en onregelmatig, de schatkist is leeg, de administratie werkt niet en rampzalig genoeg is ook het onderwijs een puinhoop, de steeds zeldzamer wordende missiescholen uitgezonderd.

Er zijn veel verklaringen te geven voor de neergang van onze ex-kolonie en alhoewel president Mobutu steeds als zondebok wordt gebrandmerkt is hij heus niet de enige oorzaak, hij is natuurlijk hoofdverantwoordelijke aangezien er na 27 jaar machtsuitoefening enkel een puinhoop overblijft. De grootste vergissing beging hij in 1973 (op aanstoken van Belgische adviseurs) toen hij de *zaïrisering* doorvoerde en alle eigendommen van Belgische kolonialen nationaliseerde. Gevolg: de talrijke rendabele plantages van katoen, palmolie, bananen, kakao, koffie, enz...verdwenen langzaam maar zeker en werden, op enkele uitzonderingen na, in een wildernis herschapen.

Een tweede belangrijke vergissing was de *eenheidspartij*, oorspronkelijk goed bedoeld om de samenhang van het land te vrijwaren maar uitgegroeid tot een instrument dat de korruptie installeerde tot in alle uithoeken van het land.

Sommigen denken vandaag nog altijd dat ontwikkelingshulp een oplossing zou kunnen brengen. Zij vergissen zich schromelijk. Hulp is enkel zinvol wanneer de omgevingsfaktoren, politiek en ekonomisch gunstig zijn om ontwikkeling tot stand te brengen en dat is vandaag in Zaïre zeker niet het geval.

Er zijn drie essentiële basisvoorwaarden om een gunstige evolutie mogelijk te maken.

De eerste is dat er een vorm van *demokratiseringsproces* op gang moet komen waarbij er een sociale kontrole op de regering mogelijk is. Dit betekent niet noodzakelijk een identiek politiek sisteem naar Europees model omdat men rekening moet houden met de Afrikaanse eigenheid en kulturele kenmerken.

Een tweede voorwaarde is dat de *staat* zich niet meer moet bemoeien met ekonomische aktiviteiten via allerlei overheidsbedrijven, omdat de struktuur dit niet toelaat en de staat niet over enige kontrolemogelijkheid beschikt waardoor deze bedrijven eilanden van willekeur en machtsmisbruik zijn geworden, voor zover er nog iets overblijft.

Een derde voorwaarde is dat de staat opnieuw de mogelijkheden kreëert om zich toe te spitsen op zijn essentiële *rol* en zorgt voor een korrekte inning van belastingen, kontrole van de uitgaven, een rechtvaardige en onafhankelijke rechtsbedeling, de organisatie van de basisgezondheidszorg en het onderwijs.

Zaïre zal uiteindelijk worden wat de Zaïrezen er zelf willen van maken. Het is een illusie te geloven dat ons land de toekomst van zo'n immens uitgestrekt land zou kunnen beïnvloeden, laat staan sturen. Zelfs de Europese gemeenschap kan dat niet en ook de internationale gemeenschap niet.

De Nationale Konferentie kan een eerste aanzet zijn om een nieuwe periode van hoop in te leiden op voorwaarde dat ze in staat is een struktuur te bedenken die door een grote meerderheid wordt gerespekteerd, en een grondwet te schrijven die wordt nageleefd. Dit veronderstelt echter dat de baronnen van het huidig regime bereid zijn een stap terug te zetten en hun privileges af te staan. Dit veronderstelt eveneens dat de grote meerderheid kapitaalkrachtigen met bankrekeningen in het buitenland bereid zijn deze kapitalen in eigen land te investeren teneinde de Zaïrese bevolking eindelijk een toekomstperspektief te bieden.

Het is een illusie te geloven dat dit snel kan gerealiseerd worden vooral in een land waar het onderwijs jaar na jaar aan kwantiteit en kwaliteit inboet en de analfabetisering met grote snelheid toeneemt. Zonder onderwijs kan er geen ontwikkeling komen.

Wanneer de drie hogergenoemde voorwaarden zouden vervuld worden zal de eventuele hulp uit het buitenland zich gedurende vele jaren moeten toespitsen op de versteviging van de strukturen van de staat (de administratie) en de organisatie ervan en vanzelfsprekend ook van het onderwijs en de gezondheidszorg.

Men mag zich dan niet opnieuw bezondigen aan de fouten van het verleden door zelf onderwijs te willen geven en de gezondheidszorg uit te voeren. Men moet hiervoor in de eerste plaats en vooral de Zaïrezen inschakelen die we zovele jaren lang hebben opgeleid. Men moet er dan wel voor zorgen dat deze mensen korrekt, tijdig en voldoende betaald worden om een menswaardig bestaan te kunnen leiden en zich ook uitsluitend bezig te houden met de opdrachten die hen werden toegewezen. Daartoe is er ook een grondige mentaliteitswijziging noodzakelijk bij de hulpverleners zelf; zowel de officiële als de niet-goevernementele.

Zaïre heeft nog een zeer lange weg af te leggen, wij kunnen het land daarbij helpen op voorwaarde dat de overheid een ontwikkelingsstrategie en -politiek toelaat en mogelijk maakt.

Lamoraal

TIRION KULTUUR

◆ Het Griekse Vuur

De hedendaagse invloed van de Griekse beschaving

OLIVER TAPLIN

Dit veelzijdig boek toont dat geen enkele cultuur grotere invloed uitgeoefend heeft op de hedendaagse wereld dan de klassieke Griekse cultuur.

295 blz. - 1.200 fr.

◆ De Dode Zeerollen

en de verzwegen waarheid

MICHAEL BAIGENT EN RICHARD LEIGH

De mysterieuze Dode Zeerollen geven een heel nieuwe verklaring voor de oorsprong van het christendom en een alternatieve versie van het Nieuwe Testament.

288 blz. - 995 fr.

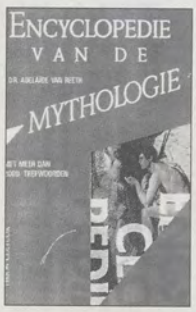

◆ Encyclopedie

van de Mythologie

Naast de klassieke culturen, komt ook de mythologie van de oosterse wereld en de primitieve volken ruimschoots aan bod.

312 blz. - 795 fr.

◆ Niccolo Machiavelli

KARL MITTERMAIER

Een verrassend beeld van deze fascinerende persoonlijkheid en de boeiende tijd waarin hij leefde.

524 blz. - 1.395 fr.

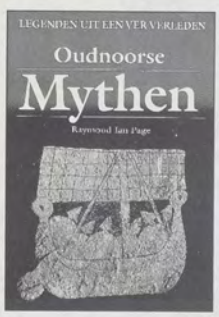

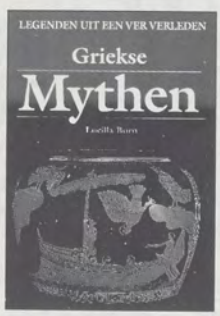

LEGENDEN UIT EEN VER VERLEDEN

◆ Egyptische Mythen
◆ Griekse Mythen
◆ Mesopotamische Mythen
◆ Oudnoorse Mythen

Deze legenden brengen oude culturen weer tot leven door mythen en legenden, goden en godinnen, helden en demonen.

80 blz. - 395 fr. per deel

DISTRIBUTIE

lannoo | *uitgeverij*

KASTEELSTRAAT 97 8700 TIELT
TEL. 051 42 42 11 FAX 051 40 11 52

Toets ons als het u past.

Smaken verschillen. Kunstenaars die mijn smaak delen, lopen niet dik. Tref ik op een vernissage een geestesgenoot, dan heb ik altijd m'n bank bij de hand. Met de Tele-KB-Foon raadpleeg ik eerst mijn rekeningsaldo want wat zo'n penseelvirtuoos met verf doet, kost aardig wat centen. En als ik genoeg op mijn rekening heb staan, betaal ik onmiddellijk want een kunstwerk kopen, is vaak een kwestie van snel handelen. Verder kan ik informeren naar de laatste wisselkoersen of vreemde bankbiljetten, cheques en overschrijvingsformulieren bestellen. Ik betaal al mijn rekeningen wanneer ik wil. Ik heb gewoon alles foutloos onder controle. Met de toetsen van m'n telefoon. Ook als ik zondags een galerie bezoek, kan ik bij de Kredietbank terecht op een regionaal nummer. Voor alle bankverrichtingen, elk uur van elke dag.

Wilt u er alles over weten, loop dan eens binnen in een KB-kantoor. Bent u nog altijd niet overtuigd? Probeer het dan eens en toets een van de volgende nummers: 03/226 25 26 - 02/502 01 00 - 091/24 13 18 - 011/23 33 33 - 056/25 99 00.

Want beter thuisbankieren begint met de Kredietbank.

KB

Beter met de bank van hier.

Van De Kerckhove&Co